ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Kníže a flašinetář.pdb

PDB Name: Baron Trenck
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.6.2007
Modification Date: 12.6.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karl May

Baron Trenck

NÁVRAT, 2000

Kníže a flašinetář

KAPITOLA

Bylo to krátce po vypuknutí první slezské války. Po silnici, která vede blízko hannoverské hranice z Arendsee do Ziemendorfu, kráčeli dva muži, odění v jednoduchých vévodských šatech. Bystrý pozorovatel by však téměř v zápětí našel mnoho drobností, které tomuto úboru neodpovídaly. Velké navoskované kníry, přímé, sebevědomé držení těla, přesné pohyby a hlavně vojenské vzezření staršího z nich to vše odporovalo občanským šatům, a silné sukovice, které muži drželi v nikách, tuto skutečnost nemohly zmírnit.
„Kecy, kapitáne! Nechal zbytečných řečí!“ prohlásil právě vyšší a starší z mužů. „Nejsem školák, nýbrž vládnoucí kníže a velící polní maršálek! Jako takovej vím, co dělám! Jsem tvrdej chlap, a co si prohlídnu na vlastní oči, tomu věřím víc než stovce zpráv od neomylných špionů!“
„Kdyby však Jeho Jasnost někdo poznal!“ odporoval druhý přes vyslechnutou výtku.
Jeho postava nebyla právě obrovitá, ale z jeho vystupování bylo zřejmé, že ani s ním není radno špásovat.
„Nejdřív by se vidělo, jestli by mne dostali! Právě dneska jsem dostal chuť se tak trochu protáhnout, protože z toho věčného lenošení člověku zkysnou svaly na ocet! Zatímco ten čertův Fritz, do něhož bych to nikdy neřekl, vyklepává slavnou rakouskou kavalerii, musím já ležet na medvědí kůži jako něj akej pes přivázanej na řetězu a vrčet na hannoverskýho Georga, kdyby ho náhodou napadlo zaklepat škrpálama. Kdybych se tak do něho mohl zakousnout! On ví, kapitáne, mám na něho čertovskou pifku od doby, kdy jsme mu v devětadvacátém sebrali několik opelichaných rekrutů a on pak z toho udělal poprask, až se celá svatá říše římská zachvěla v základech!“
„Snad se to spustí, Jasnosti.“
„Kdyby Bůh dal! Snad to zní hříšně, ale z téhle nudy mi buď praskne kůže, nebo se scvrknu jako pečená švestka! Taková veselá bitka má něco do sebe, člověk aspoň ví, na čem jeco je to?!“
Zůstal stát, popadl svého průvodce za paži a ukazoval k mezeře mezi křovisky, která dovolovala pohled na malou mýtinu, uzavřenou ze všech stran porostem stromků a keřů. Uprostřed prostranství zřetelně viděli klečící dívku se sepjatýma rukama. Šátek, uvázaný kolem hlavy, její svezl do týla a uvolnil záplavu tmavých vlasů, které se vlnily v hustých pramenech po ramenou dolů. Její tváře, červené vnitřním pohnutím, byly vroucně obráceny k nebi, oči jí plavaly v slzách a plné rty se trhavě pohybovaly jakoby v bolesti, která zřejmě ovládala celou tuto ženskou bytost.
„Modlí se!“ šeptal měkce jinak tvrdý kníže.
„Modlí se!“ zaznělo tiše z úst druhého, který také bezděčně sepjal ruce.
„Kapitáne, viděl mou Annulízu, když ještě byla mladá?“
„Ne, Jasnosti.“
„Tak ať se podívá na tuhle dívku! Takovou podobu jsem jakživ neviděl!“
Zamyšleně a dojatě si otřel rukou starý, počasím ošlehaný obličej.
„Co jí asi chybí?“ dodal po chvíli.

„To můžeme snadno zjistit."
„Má pravdu! Nikdy jsem neměl rád slzy a pánbíčkářství, ale tahle modlitba vychází z čisté duše, proto by měla bejt vyslyšena. Bůh samozřejmě nepoleze kvůli dívčině dolů, aby jí pomohl, ale pošle prostředníky, například nás, aby se ta záležitost popadla pořádně za cop. Půjde se mnou? Hele, už vstává! Je skutečně krásná, že by byla ozdobou lecjaké dvorní kašpařiny!"
Rychlými kroky se prodral mezi keři a za okamžik stanul před polekanou dívkou. Ta se při pohledu na dva muže snažila ukrýt za vysokou nůší s klestím.
„Nemusíš se bát, malá!" snažil seji kníže uklidnit jemným tónem. „Viděli jsme ze silnice, jak se modlíš, a neboť jsi hodné a věrné děvče, posílá nás ten nahoře, abysme ti pomohli. Kterej pacholek zavinil, že pláčeš, he?!"
Celá se roztřásla před pohledem velkého muže, který na ni zíral s podivně lesklýma očima. Na jejích řasách se opět objevily slzy a záchvěvy rtů prozrazovaly, že zanedlouho propukne další příval pláče.
„Neplač a řekni mi, co ti schází! Budeli to možné, pomůžeme ti!"
Pomalu a nejistě pozvedla oči ke knížeti, a po chvíli řekla tichým, rozechvělým hlasem:
„Nemůžete mi pomoct! Kdo jste?"
„Kecy, nemůžeme pomoct! To se teprv uvidí! A kdo jsme? Prostě dva chlapíci, kteří už dokázali leccos, co se jiným nepovedlo. Sem s odpovědí! Jak se jmenuješ?"
„Jmenuju se Emma a můj otec je učitel Brehmer v Ziemendorfu."
„Brehmer? Hm, hm! Je odtud?"
„Ne. Narodil se v Ottlebenu u Magdeburgu."
„Brehmer… hm! Ottleben… hm! mumlal tazatel zamyšleně. „Byl vždycky učitelem?"
„Kdepak! Dlouhé roky byl u vojáků. Pak ho zranili a následkem toho musel odejít."
„Hned jsem si to myslel, jen jsem si nemohl vzpomenout! Dostal kulku do ramene, jestli se nemýlím?"
„Ano," odpověděla a vrhla na muže překvapený pohled.
„Znáte ho?"
„Tak trochu! Když se na to podívám ze správný strany, musím ho považovat za kamaráda z vojny."
„Je to pravda? Taky jste bojovali se starým Dessavákem proti Švédům?"
„S kým, he?"
„Se starým Dessavákem," opakovala s rostoucí odvahou. „Se starým Dessavákem?! Aby do toho no, ty za to nemůžeš a já jsem s tím starým grobiánem měl co dělat! Kdo toho chlapa udělal generálem, si to nezodpoví do konce života tady ani na věčnosti!"
„Ohó!" zvolala nyní dívka, a zdálo se, že z ní opadl veškerý strach. „To byste měl říct v přítomnosti mého otce! Ten by vám dal odpověď, na kterou byste do smrti nezapomněl!"
„Tak? To abych si na něho dával pozor! Budu ho muset vyhledat, až přijdeme do Ziemendorfu! Je doma?"
„Ne," odpověděla a její tvář se opět zasmušila.
„Je zajat."
„Zajat?! Hrome, co udělal, že ho zavřeli?"
„Neudělal nic, vůbec nic! Chtěl jenom dovést Paula zpátky, a oni ho při tom zajali."
„Paula? Kdo je to?"
„To je to je…"
„Aha, už vím! Je to tvůj milý! No no, nemusíš se stydět. Taky jsem měl milou, ale neměl jsem ji dostat. Proto jsem přiběhl a popadl ji všema čtyřma, dokud mi nezůstala! Takže Paul je taky zajatej?"
„Ano."
„A kde? Vyprávěj nám to hezky popořádku!"
„Jo, to je tak: Paul je jedinej syn chudé vdovy a vrchní čeledín u lučního sedláka, jehož statek je větší než leckterej panskej dvůr. Poněvadž je hodnej a byl nejlepším žákem mého otce, rodiče viděli rádi, že si mě všímá a a dokonce dokonce si mě chce vzít. Ale pak přišel zrzavěj David z Prezelle a běhal za mnou, dokud ho Paul jednou důkladně nevyprovodil. Ze vzteku na něj poslal včera večer hannoverské biřice a ti… ti…"
Nemohla domluvit, slzy utopily její hlas.
„Smrt a ďábel! Co si ti lumpové odnaproti dovolí! Přejdou hranici a cizího poddaného naverbujou! Ať na ně padne krupobití! A otec šel za nimi, aby toho chudáka vyrval z jejich spárů?"
„Ne, on jim chtěl jen domluvit, ale oni se na něho hned vrhli a strčili ho pod zámek."
„Ó, vy mizerové! Starého vysloužilce a počestného školního mistra připravíte o svobodu jako lumpa a zloděje?! Počkejte, já na vás vyjedu jako kuna do kurníku a otluču vám vaše hannoverský kurfiřství o palice, že o tom budou zpívat i andělé na nebi! Kde jsou ti psi?"
„Regiment leží v Dannenbergu, ale oddíl, kterej přišel do Ziemendorfu, zastavil v Prezelle, kde máj právě dneska posvícení."
„Aha! Chtějí se cpát, napájet a tancovat, zatímco ti chudáci zůstanou při chlebu a vodě! Dobrá, úkazem jim posvícení, že na něj deset let nezapomenou! Jak se jmenuje Paul celým jménem?"
„Schubert."
„Dobře! Něco ti povím, dceruško! Zůstaň tak hodná, jako ses teď, a pak tě Bůh neopustí v žádné bídě! Dostaneš svýho Paula zpátky a otce navrch! Adieu!"
Ostře se otočil na podpatku a učinil několik kroků pak se však otočil zpět a vrátil se k dívce.
„Poslyš, co vlastně dostanu, když ti splním tvoje nejsrdečnější přání?"
„Já nevím," odvětila rozpačitě.

Cítila se před ním velice nesvá, v celém jeho vystupování bylo cosi, co ji naplňovalo respektem i důvěrou, přestože jeho slova byla slovy cizího člověka, tudíž o nich mohla jistě právem pochybovat.
„Tím lip to vím já, a vyberu si odměnu, jakmile si ji zasloužím. Pověz mi, kolik bylo Hannoverskejch?“
„Patnáct až dvacet.“
„S tolika muži nebe nestrhnou! Tyhle špačky z rašelinišť holt pochytáme a přilepíme je k oknu, dokud nepochcípají hlady! Adieu!“
Spěchal pryč a zastavil se až na silnici. „Poslouchal, kapitáne, něco mu povím: Ty dva muže musíme dostat zpátky a k nim i dvacet špačků, kteří křivě zobou! Vrátí se ihned do Leppinu, kde jsme nechali svých třicet lamželez. S nimi přijde co nejrychleji do Ziemendorfu, kde mne nejspíš najde v krčme. Kdybych tam už nebyl, pak bude spěchat do Prezelle, kde se věci vyvinou samy.“
„Jasnosti, považuju za svou povinnost vás upozornit na nebezpečí, které…“
„Kecy! Staral se radši o moje rozkazy než o nějakou bezpečnost! Co se stane, když mě chytnou? Přece přijde a nenechá svého polního maršálka ve štychu!“
„Mohly by se vyskytnout nepředvídané okolnosti, a rozkazy Jeho Jasnosti jsou tak všeobecné, že…“
„Hrome, kapitáne, přece mě nebude učit velet! A o nějakých nepředvídaných ach, ať jdou k čertu! Pak by se vidělo, kdo tady velí, jestli já nebo okolnosti! Upaluje, jak jen dokáže, aby nám to klaplo!“
Otočil se zády ke kapitánovi a kráčel pryč. Po nějaké době křoviska ustoupila, takže se silnice vinula otevřeným krajem. Zůstal stát, aby se porozhlédl. Ve vzdálenosti půl hodiny cesty spatřil Ziemendorf. Široko daleko nespatřil člověka kromě postavy, která kulhala po polní cestě a zřejmě se snažila dospět k silnici. Dolní část pravé nohy měl dotyčný ohnutou dozadu a stehno vězelo v koženém obalu, k němuž byla dole připevněna dřevěná protéza, spíše chůda. Na zádech muže visela truhla zabalená ve voskovaném prostěradle. Jakmile muž vstoupil na silnici, zůstal stát, a když k němu kníže dorazil, smekl mrzák čapku a poníženě řekl:
„Dejte starému mrzákovi ňákou malou minci, pane! Časy jsou zlé a já mám doma pět dětí!“
„Tak? Pět dětí a tomu říká zlé časy! Kdyby byly tak špatné, měl by to mít na zřeteli a nepořizoval si tolik potomků! Co se mu stalo s nohou?“
„Pakostnice mi ji takhle ohnula!“
„Jo, pakostnice zlé časy pět dětí a přitom mu čučí z kapsy flaška s kořalou! Chlape, on je nestydatej lhář a já mám skoro chuť mu zatancovat holí po zádech! Náhodou mi ale přišel vhod! Chtěl by si vydělat pár tolarů?“
„Pane, pro peníze našinec udělá cokoliv! Co po mně žádáte?“
„Nejdřív mluvil pravdu! Tady má jeden tolar, aby mu to šlo lip z huby ven nosí dřevěnou nohu jen kvůli obchodu, že? Hned jsem to poznal podle jeho chůze!“
„Hm! Mezi čtyřma vočima můžete mít pravdu. Člověk si pomáhá, jak umí. Sem s tolarem! Tak, a je to!“
„Má namířeno s flašinetem do Prezelle k posvícení?“
„Umíte dobře hádat!“
„Odkud je?“
„Jsem z oblasti Soltau.“
„Takže Hannoverák! Má u sebe doklady?“
„Ovšemže ano! Musím je ukázat, než smím zatočit s flašinetem.“
„Dobře! Chtěl bych si do zítřejšího rána půjčit jeho bednu, papíry a dřevěnou nohu. Kolik za to chce?“
„Hrome, pane, to je vážná věc! Neznám vás, a jestli mi s těma věcma zdrhnete, zůstanu tady dřepět s několika fenikama, který jste mi dal, v pěkný louži!“
„Nekecá pošetile! Dám mu deset tolarů, a to hned! Zejtra mu přinesu hned dopoledne jeho krámy do ziemendorfské krčmy!“
„No, nad tím by se dalo uvažovat, tolik peněz člověk nevydělá každej den jen kdybych věděl, že dodržíte slovo a přinesete mi věci zpátky!“
„A nechce mi říct, co bych asi dělal s jeho vrzavou skříní a dřevěnou haksnou? Myslí si, že si je upeču k večeři? Jakou má flašinet hodnotu?“
„Bratru dvacet tolarů!“
„Může bejt, tomu já nerozumím. Ví, co udělám?.Dám mu dvacet tolarů, aby měl jistotu, a až mu zejtra vrátím jeho krámy, deset mi vrátí! Vyhovuje mu to?“
„To by šlo! Kdo jste, můžuli se zeptat?“
„To mu může bejt putna, jako já se nestarám o jeho pakostnici! Tady má peníze, tak si koukal odvázat čapí nohu! Rád si zahraju na flašinetáře. Tuhle je bedna ještě mi navalí papíry!“
„Tady jsou ty cáry!“
„Dobře! No, nejsou tak hrozné, jak jsem si myslel, snad to projde! A teď mu řeknu ještě něco: o tomhle obchodu nikomu ani necekne! Když to dodrží, pozná, že umím bejt uznalej ale jestli bude žvanit, jen si uškodí! Nyní kouká zmizet, pro dnešek jsme hotovi!“
Domnělý mrzák by sice rád viděl, jak se nesmlouvavý muž přemění, nicméně raději poslechl a po několika nevýznamných poznámkách se obrátil k Ziemendorfu. Leopoldovi se podařilo s menší námahou připevnit si dřevěnou nohu, poté si zavěsil kolovrátek na záda a pomalu se belhal k vesnici. „Svatý Mefistofele!“ vrčel mezi zuby, „ať po mně čert jezdí, že jsem si přidělal tuhle čapí nohu! Mám pocit, jako by se moje tělo skládalo z deseti tisíc kuřích vok! Ale nápad je to dobrej, kníže a polní maršálek si hraje na flašinetáře! S touhle pazourou a kvičící bedýnkou mě žádnej Hannoverák neprokoukne, nehledě na to, že mám povolení proflašinetovat celou tu krásnou německou říši! Do Ziemendorfu se nepotáhnu, zamířím rovnou k hranici, protože čím dřív se dostanu do Prezelle, tím lip pro zajatce!

Kapitán se podiví, až zjistí, jak jsem to navlík!“
Přestože Leopold voň AnhaltDessau byl zvyklý uskutečňovat své plány rychle, v tomto případě to šlo kvůli dřevěné noze jen pomalu kupředu. Nechtěl si ji odepnout, neboť cestou by mohl snadno potkat někoho, kdo by jej později spatřil v Prezelle, a proto s trpitelským výrazem a jadrnými nadávkami kulhal dlouhé hodiny kupředu, dokud se před ním neobjevila vcelku významná vesnice. Zůstal stát a ze všech sil uhodil do dřevěné nohy svou sukovicí.
„Tady máš, satanský klacku! Jedinkrát v životě jsem kulhal, ale už nikdy se to nestane! Bůh mě ochraňuj před takovým klackem a před koulí do holínky! Každé píchnutí, které jsem cestou cítil a ještě ucítím, mi zaplatí zobáci statečného Jirky i s úrokama!
Hm! Moje hraní určitě povzbudí omladinu! Měl jsem se zeptat, jaký kousky má v ty bedně zavřený! Vlastně se divím, že mi to dal do ruky, aniž by mi vysvětlil, jak se s tím zachází! Nebo se skutečně dívám, jak lidi tvrdí, takže i takovej šibeničník přijde o rozum, když se na něj jenom podívám?! Naštěstí o tom něco vím, ne nadarmo jsem kdysi ladil varhany a když pak na ně začali hrát hrome! Na ty kukuče nikdy nezapomenu!“
Vzpomínka na toto dobrodružství mu pomohla lépe snášet útrapy další cesty, takže brzy dospěl k prvním domům vesnice, odkud mu spěchal naproti dav jásajících dětí.
„Flašinetář, flašinetář!“ znělo ze všech stran. „Začni, začni, chceme poslouchat!“
„Dejte mi pokoj, opičí chásko! Nejdřív musím mít povolení! Kde bydlí rychtář?“
„Tamhle nahoře! Půjdeme s ním!“
Obklopen místní mládeží kulhal dál a prošel širokou branou do rychtářova dvora. Dav, který jej doprovázel, se neustále rozšiřoval. Obyvatelé statku a hosté posvícení právě seděli u stolů a nyní vyskočili, polekaní nečekaným lomozem. V oknech se objevilo množství hlav. Při pohledu na nečekaného hosta byli nejen uklidněni, nýbrž i rozradostněni jeho příchodem, takže mu dokonce otevřeli dveře a vyzvali jej, aby vstoupil. Pouze rychtář, vědomý si svého postavení, zůstal sedět v křesle a jen pokynul příchozímu na jeho respektuplný pozdrav.
„Copak je? Jak se jmenuje? Odkud přichází a co chce?“ zaznělo z tučných úst.
„Člověk je jednou to, podruhy ono, chvíli se jmenuje tak, pak zas jinak, bydlí hned tady, potom tam, někdy chce tohle, jindy tamto!“ zněla vyčerpávající odpověď.
Tu se rychtářova očka ještě víc zúžila a jeho obličej nabral barvu raka.
„Ví, s kým mluví?!“
„Ne!“
„Jsem rychtář obce Prezelle!“
„Ach tak! A ví, s kým mluví?“
„To se snad dozvím!“
„Jasně! Zatím mluvil s nikým, ale když se podívá na tyhle papíry, hned bude chytřejší!“
Podal rychtáři vypůjčené doklady a povolení. Ten do nich nahlédl, knížeti však neuniklo, že ten dobrý muž nemá příliš dobrý vztah k abecedě.
„Takže, jak se jmenuje?“
„Je to na papíře!“
„Odkud je?“
„To tam najde taky! Ať se podívá!“
„Musím to slyšet z jeho úst. Ostatně úředníkovi má vykat, pokud to neví!“
„Pak jsme kolegové, protože já jsem taky úředník!“
„Jak to?“ otázal se otec obce Prezelle překvapeně.
„Protože jsem královský, císařský, hraběcí a kurfiřtský maršál flašinetu! Hrál jsem německému císaři, švédskému králi, kurfiřtovi z Hannoveru i jiným potentátům a všichni přede mnou měli respekt! Podívejte se do papírů, jestli mi nevěříte!“
Tlustý rychtář vrhl pátravý pohled do papírů.
„Správně, tady stojí: Švédsko, Hannover, německý císař, další potentáti to teda jste výtečnej chlapík!“
„To bych řek! Jestli se chcete dostat mezi ty potentáty, smíte k nim připojit svoje jméno. Až bude příště kurfiřt Jiří poslouchat můj flašinet, přečte si tam i vaše jméno.“
„Vaše mínění je chvályhodné, za to dostane pořádnej kus koláče. Ale rád budu vůči takovejm pánům skromnej, proto se tam nenapíšu. Ale až se k nim dostane, můžete jim dát na vědomí, že taky tady žijou lidi, kteří umí vládnout a máj hudbu v krvi!“
„Dobře! Zatím si nejsem jistej, jak s nima budu mluvit, ale určitě mi věnujou slyšení, to vám můžu slíbit! Dáte mi teda povolení, abych ve vaší vesnici hrál?“
„Jasně! Můžete hrát ve všech domech, protože náš kantor, kterej to má jinak na starost, leží v posteli, takže se naše mládež zlobí, že musí o posvícení bejt bez obvyklé zábavy. Ale nejdřív zahrajte pár kousků v mým domě!“
„Rád vám to udělám k vůli! Jak se zdá, v tomhle okolí to kantoři nemaj snadné! Přicházím ze Ziemendorfu, ale tam jsem nechtěl nic hrát, protože, jak jste si přečetl v papírech, jsem Hannoverák. Tam jsem slyšel, že jim kantor zdrhnul!“
„Zdrhnul? Tak to vás špatně zpravili! Přešel přes hranici, aby vysvobodil chlapa, jehož sebrali naši modráci. Oběma se však vedlo špatně a teď trčí u Davida Petermanna ve sklepě.
Jednoho odvezou hned ráno do Dannenbergu a co bude s druhým, to vlastně ještě nevíme. Chtěl vysvobodit rekruta a patří před válečnej soud, jak mi řek kaprál. Navíc nadával mně i kurfiřtovi, proto patří před náš zemskej soud. Dneska to promyslíme já bych ho vzal nejradši před svůj úřad a pak před vojenskej soud, protože urážka kurfiřta má přednost. Chtěl jsem to zachovat v tajnosti, ale vám jsem to řekl, neboť jste mi slíbil, že se o nás zmíníte na patřičnejch místech.“
„Udělal jste dobře! kurfiřt vám bude vděčnej, že jste se mnou mluvil tak upřímně! Teď bych se měl dát do práce!“

Postavil kolovrátek na židli, odklopil víko, nasadil válec a zatočil klikou. Hned při prvních tónech rychtář polekaně vyskočil z křesla.

„Dost, stát! To tady nesmíte hrát, dyť je to Dessavskej pochod!“

Kníže sám byl polekán, když zazněla jeho nejmilejší melodie a jediná, kterou uměl zpívat. Okamžitě přehodil válec a veselé tóny zazněly místností. Když dozněl poslední kousek, odměněný bouřlivým potleskem, byl nepříjemný dojem z první melodie naprosto zapomenut.

„No, tak! Nic víc tam není! Teď musím ven, aby ani ostatní nepřišli zkrátka!“

Rychtář mu vrátil doklady, a když jej bohatě obdarovali, flašinetář se vybelhal ze dvora.

K radosti mládeže vyhrával po celé vesnici, přičemž se snažil vypátrat, který dům patří Petermannovi. Zjistil snadno, kde stojí. Po nějaké době dorazil až k němu bez váhání prošel dvorem a předsíní přímo do obývací světnice. Uvnitř sedělo několik vojáků u piva a kořalky, na stole před nimi ležely kostky. Jeden z mužů, mimořádně dlouhý a statný s rudými vlasy, se při vstupu flašinetáře zvedl z místa a kráčel mu vstříc.

„Co tady chce? V mém domě se nežebrá a jeho mňoukání taky nepotřebujem poslouchat!“

„Nepotřebujem?“ zvolal jeden z vojáků. „Ale ano, chceme ho slyšet! Začni, muzikante, a pak můžeš pít, kolik sneseš!“

„Vám stačí nařídit ale tenhle chlap ať si nemyslí, že u něho chci žebrat! Ať si svoje trojníky nechá! Určitě je zrzavěj David, že jo?“

„Jak se může odvážit mi nadávat v mém vlastním domě, on mizerný pobudo?! Kouká vypadnout z mého domu, jinak mu vydělám jeho starou kůži, že si z ní ušije holiny! Ven!“

„To by mohl vyzkoušet, on nafoukanče! Rozmačkám ho holýma rukama na kaši, a jestli si myslí, že se bude vytahovat, nasadím mu flašinet a vytočím mu jeho bídnou duši z těla, aby si z ní satan mohl ušít měchy! Tak nevychovanýho spratka jsem ještě v životě nepotkal!“

„Správně!“ smáli se vojáci, kteří se pobavili při každém sporu. „Nenech si to líbit, starej! David není takovej silák, jak o sobě tvrdí!“

„To mi nemusíte říkat! A vám se nepovede o nic lip než jemu!“

„Jak to myslíš, he?!“

„Přesně tak, jak to říkám! Jen si nemyslete, že vám udělám tu radost, abych se tady zahazoval jen s tím pitomým klukem?“

„Co jsem? Pitoměj kluk?“ řval rudý a popadl starého vojáka za klopy. „Ať mi to řekne ještě jednou ve vlastním pokoji!“

„Tisíc hromů, nechal můj kabát v klidu, jinak ho na místě připíchnu ke stěně!“

„Nandej mu to, Davide!“ popichovali ostatní domácího, aby se nedal.

Ale o okamžik později již prolétl zrzek světnicí a narazil do zdi takovou silou, že mu přecházel zrak i sluch.

„Tak! Toho máme z krku! A vy ostatní držte zobáky, jinak vám naklepu vaše hannoverské svědomí tak, že po vás Prušáci najdou jen vypelichané štětiny z knírů, které se vám kroutí pod všetečnými rypáky!“

„Cooo? Zobáky? Hannoverské svědomí? Ten chlap je Prušák! Počkej, starouši, tebe si ještě proklepnem!“

Rychle jej obklíčili. Také Petermann se již vzchopil a spěchal k němu.

„Vztáhl na mě ruku, on zmetku, a teď dostane výprask!“ křičel vztekle.

„A on urazil kabátec našeho kurfiřta! Je pruskej špion a dostane oprátku!“ řvali ostatní. „Máš vůbec doklady? Sem s nimi!“

„Vy jste ti praví, kterým bych je ukazoval! Dám je do ruky rychtáři, nikomu jinému!“

„Další urážka!“ křikl jeden. „Vemte mu ty cáry a namlaťte mu pořádně jeho nevymáchanou hubu!“

„Zadržte!“ varoval jeden z uvážlivějších. „Jeho papír nemusíme žádat, pošlete pro rychtáře a toho grobiána zatím strčte k těm dvěma ostatním!“

„Máš pravdu, kamaráde! Kupředu, muži! Ses zatčen!“

„Tak? To by…“

Přerušil se, neboť si uvědomil, že takový obrat v záležitosti by pro něho mohl být výhodný.

„No, nemůžu nic namítat,“ podvolil se domněle. „Proti násilí se člověk musí bránit, ale když mě zajistíte podle zákona, poddám se. Ještě se uvidí, jestli jsem špion, hned jak přijde rychtář! Osolili jste si polívku, která vám asi nebude moc chutnat!“

Následoval je ochotně na chodbu, kde otevřeli dveře, visící na masivních pantech a opatřené bytelným zámkem. Patřily ke sklepu, který byl díky nízké teplotě určen ke skladování různých plodin, avšak nyní sloužil jako vězení. Malé zamřížované okénko ve zdi nepropouštělo mnoho světla, přesto zde bylo vidět natolik dobře, aby rozeznal dva muže, kteří seděli vedle sebe na lavici u zdi.

„Dobrý den, lidičky!“ pozdravil je, když se za ním zavřely dveře. „Připojí se k vám ještě jeden, kterého chtějí pověsit!“

„Pověsit?“ děsil se starší z mužů. „Pročpak?!“

„Pročpak? Hmm! Protože mě poslala jistá Emma, abych pomohl z louže dvěma, kteří by se moc rádi vrátili do Ziemendorfu!“

Při těchto slovech oba vyskočili a s radostnými výrazy v tvářích přiskočili ke starému.

„Emma?!“ zvolal Paul Schubert hlasitěji, než žádala opatrnost. „Kdo jste a kde jste ji potkal?“

„Tiše, mladý muži! Ti venku nepotřebují vědět, o čem hovoříme! Kdo jsem? Hm, hm neníliž pravda, on je školní mistr Brehmer a pochází z Ottlebenu?“

„Ano! Odkud mě znáte?“

„Přistoupil tuhle pod vokno a podíval se mi pořádně do tváře! Tak! Ještě mě neviděl?“

Brehmer polekaně uskočil. Kdo jedinkrát spatřil obličej starého Dessaváka, nikdy na něj nemohl zapomenout.

„Cože, je to možné?!“

„Pst, nekřičel, jako by mu zajel bodák pod lopatku! Radši mi sundá tuhle almaru z hrbu! Tak! Postaví ji do rohu! A teď si sedněte a poslouchejte!“

Tito tři muži se ocitli v nezvyklém postavení, a stejně zvláštní byl rozhovor, který zapředli. Brehmer si připadal jako ve snu, neboť se setkal se svým dávným generálem, který zde dokonce seděl po jeho boku. Pouhá přítomnost mocného hrdiny dokázala potlačit jeho obavy z nemilého postavení.

Vtom zarachotil zámek a dveře se otevřely.

„Flašinetáři, vylezl ven a vem s sebou svou bednu!“ nařídil jeden z vojáků, za nímž se matně rýsovala postava rychtáře.

„Teď nemám čas! Zavřete dveře!“

„Co máte důležitého na práci?“

„Po tom mu nic není! Zůstanu tady! Už ví, kolik uhodilo! Kdo jedná ukvapeně, musí bejt připravenej na nepříjemnosti!“

„Pochopili jsme, že nejste špion!“

„Na to jste příliš hloupí! Ať o tom rozhodne sama Výsost kurfiřt Georg. Zůstanu tady!“

„Pane flašinetový maršále,“ prosil rychtář, „přece si nebudete lehat na špatnou stranu! Podívejte, omladina chce tancovat a obléhá rychtu! Jestli nepřijdete, vypukne ve vsi revoluce!“

„Patřilo by vám to! Proč zavíráte císařského, kurfiřtského, baronského a říšského kolovrátkáře do díry k takovým chlapům, jako jsou tihle dva? Ale kvůli vám, rychtáři, chci zapomenout na urážku. Jste schopnej chlap, chytřejší než celé Hannoversko dohromady! Znáte mé politické smýšlení a tak nechtě dopravit mou bednu do sálu! Mám pakostnici v dřevěný noze a v tomhle vlhku to bolí jak šlak!“

Ochotná hlava vesnice zavolala několik statných mladíků, kteří s radostí odnesli kolovrátek na místo. Potom rychtář bratrsky starého objal a vedl jej pomalu nahoru vesnicí k hospodě. Mládež již nedočkavě očekávala hudební produkci, přičemž nespouštěla starý kolovrátek z očí, a když Leopold vstoupil do nízkého sálu, našel tam shromážděné publikum, z jehož četnosti mu téměř přelétl mráz po zádech.

„Nechtě mě na pokoji, čertova čeládko!“ bránil se, když mu se smíchem přinášeli ze všech stran lahve a sklenice. „Jsem snad nějaký žralok, abych si udělal v žaludku místo na takovou potopu?! Sežeňte mi dvě židle, hoďte je dozadu do rohu a pak skákejte, až se bude celej Hannover třást v základech!“

Posadil se vzadu a zanedlouho byla zábava v plném proudu. Mezitím nastal večer a kníže počítal, jak dlouho může trvat, než se objeví kapitán s vojáky. Kdyby si pospíšil, mohl by zde být již za dvě hodiny. Proto se Leopold téměř polekal, když jej náhle spatřil mezi dveřmi, odkud pátravým pohledem pátral po sále.

„Tak to se muselo stát něco, co mu zabránilo jít do Leppinu,“ zamumlal s obavou do vousů. „Teď mě hledá. Smrt a peklo! Snad se nám nepřekříží plány, když šlo do této chvíle všechno tak hladce! Ach, už mě vidí! Jak se tváří?! Jako by spatřil strašidlo! Jo, jo, polní maršálek točí klikou! Už přichází!“

Kapitán, oblečený v civilních šatech a se sukovicí v ruce, rychle ovládl překvapení a nenápadně se přiblížil k nadřízenému. V jeho blízkosti zastavil, pozorně naslouchal tónům kolovrátku, potom zvolna přistoupil k muzikantovi, který právě dohrál písničku, a nenápadně zašeptal:

„Všechno v pořádku, Jasnosti!“

„Co? V pořádku? Myslel jsem, že se něco stalo, že už je tady!“

„Cestou jsem si vzal koně, abych do Leppinu dojel co nejdřív. Tam jsem zrekvíroval několik vozů, na nichž jsem celé osazenstvo dopravil do Ziemendorfu, kde jsme Jasnost nenašli. Teď stojíme v polích před vesnicí a já žádám o další rozkazy.“

„Dobrá! Není špatnej chlap! Zajatce jsem našel u Davida Petermanna, čtyři statky odtud vpravo od cesty, ve sklepě u domovní chodby. Teď počkáme, dokud se naši barevnokabátníci neshromáždí, tak to bude nejjistější. Vozy zůstanou na místě, budem je ještě potřebovat. Lidi přivede opatrně do sadu, který leží naproti, a až zahraju náš dragounskej marš on ho přece zná, kapitáne pak je přivede sem nahoru. Několik mužů vyrazí ve stejnou dobu k Petermannovi, aby sem přivedli zajatce i toho zrzka. Rozuměl mi?“

„Rozkaz, Výsosti!“

„Tak nenápadně vypadne!“

Důstojník poslechl jeho jemnou výzvu a Leopold spustil další kousek. Prošla doba večeře a následkem toho přibývalo hostů, navíc se dostavili i vojáci, kromě jediného, který byl zřejmě na stráži u zajatců.

Zábava získávala na hlučnosti. Množství vypitého alkoholu začínalo působit a množily se bujaré kousky i vzájemné popichování. Muzikanta nevynechali a on odpovídal na vtipy po svém. Netrvalo dlouho a vojáci se kolem něho seskupili, aby se mu vysmívali.

„Nechtě ho bejt, je generálním flašinetářem a my před ním musíme stát v pozoru!“ mínil jeden z nich.

„Pak je Průsak, protože v naší zemi takovej titul neexistuje!“

„Ne, tomu nevěřím! Na Prušáka je příliš starý, protože oni umírají předčasně na blbost! Ale k téhle hodnosti bysme to dotáhli taky, jak vám hnedky předvedu. Šel stranou, chci si zahrát sám!“

„Táhne k čertu, nebo mu vlepím takovou, že se mu před vočima blejsknou všechny vejložky!“

Chtěl sáhnout po sukovici, ale jeden z vojákuji rychle odhodil stranou.

„Rád tě vyklepnu! Už jsem dostal pod ruce jiné chlapíky, než ses ty! Pryč od mňoukadla! Teď hrajem my!“

„Ano, pryč!“ zaznělo kolem. „Nyní budem točit my!“

„Nechtě flašinet v klidu, jinak bude zle! K tanci vám rád zahraju, ale na bednu nikdo šahat nebude!“

„Ohó! Abysme se tě začli bát! Kupředu! Táhni stranou!“

Uchopil knížete za paži, ten jej však popadl rychle kolem boků, zvedl jej nad hlavu a mrštil jím do klubka ostatních,

takže se rozlétli na všechny strany. Vzápětí však Leopolda obklopili ze všech stran. Snažil se je odstrčit, avšak nedařilo se mu to, neboť stál vratce jen na jedné noze. Vtom se rozepnula přezka dřevěné nohy, která se nyní stala spíš překážkou než oporou. To knížete rozzuřilo ještě víc. Vytrhl se jim, sklonil se a rozepnul i druhou přezku popadl falešnou dřevěnou nohu a zamával jí výbojně nad hlavou.

„Uhněte, praproklatci, jinak vám tu čapí nohu otluču o palice, až vám naskáčou boule jak granáty!“

„Má falešnou nohu, podvodník!“ křikl někdo. „Je zdravej jak řípa! Pořádně ho vypráskejte!“

Skočili po něm, on je však přivítal silnými ranami, takže se k němu nemohli dostat. Dřevěná noha s masivní kolenní destičkou byla tak hroznou zbraní, navíc v nikách odvážného muže, že by jim dlouho odolával, ačkoli by nakonec musel podlehnout počtu protivníků. Vtom nastal šťastný obrat. Hostinský, který správně předpokládal, že by mu při rvačce napáchali značné škody, se rychle přikývl a přistoupil ke kolovrátku s úmyslem uklidnit bojující tóny písně. Popadl kliku a začal točit. Náhodou nezbýval na válci už žádný kus, proto to muselo jít zase od první písničky, kterou byl Dessavský pochod, který právě zaburácel uprostřed mumraje. Všichni zkoprněli, hannoverští vojáci ovšem jen proto, aby se na knížete vzápětí vrhli ještě vztekleji.

„Vidíte, že to je špion?! Má ve flašinetu marš starého Dessaváka, toho starého lotra!“

„Jo, vy praproklatci, mám tam Dessaváka, a vy ho poznáte teď tak dobře, že na něho budete vzpomínat až do vašeho blaženého konce!“

Ze všech sil začal mlátit dřevěnou nohou po jejich hlavách, a současně se otevřely dveře raz, dva, raz, dva očekávaný oddíl pruských grenadýrů vmašíroval dovnitř, sami dvaasedmdesátipalcoví chlapi s rozježenými kníry a loket vysokými čepicemi. Všeobecný úlek nad nečekanými hosty zklidnil přítomné, v sále zavládlo smrtelné ticho. Ti, kteří byli nejhlučnější, nyní zírali s vyvalenýma očima na nové příchozí.

„No, co tu stojíte s hubama jak vrata od stodoly?! Teď vám vjela odvaha do kamaší, až máte křeče v lýtkách? Dessavák totiž není jen v tom mňoukadle, ale stojí před várna a bude vám ten starý lotr ležet dlouho v žaludcích!“

Odhodil kabát a objevila se uniforma, podle níž všichni přítomní snadno poznali pravou tvář falešného kolovrátkáře.

„Na ramena zbraň!“ velel. „Zalícit tak a teď vám říkám, vy praproklatci: kdo jen trochu cekne, a mně se to nebude líbit, dostane kulku do hlavy! Desátníku Weidauere, vidím, že s sebou přinesl dost provazů! Je chlapík, myslí na všechno! Ať jde sem a ty pacholky pořádně sváže! Hlavně pevně, kvůli té křeči v lýtkách!“

Také kapitán nechal spadnout inkognito, a osobnost knížete, jakož i vystupování jeho podřízených, zapůsobily na hannoverské takovým dojmem, že se nechali svázat, aniž by se pokusili o odpor.

Desátník ještě nebyl zcela hotov, když se objevili další příchozí, lidé odvelení k Petermannovi, osvobození zajatci, zrzavý David i voják zanechaný na stráži.

„No, Brehmere,“ mínil Leopold. „Dodržel jsem slovo?“

„Výsosti, děkuju! Nic jiného jsem nečekal!“

„Jo, jo, zná mě! Jste oba svobodní a pak se mnou pojedete do Ziemendorfu. Ale nejdřív si musíme popovídat s našimi posvícenskými hodovníky! Kde je rychtář?“

Našli jej v koutku, kde se krčil, chvěje se strachy po celém těle.

„Přistoupil blíž, on potentáte! Chci mu něco říct! A proč se klepe strachy? Přece ho nesežeru. Poslouchal! Jeho Prezelláci jsou šibeničníci, že jsem horší neviděl! Protože však peče dobrej jablečnej koláč, budu milostivější, než by si zasloužil! Vlastně bych měl celé tohle zpropadené hnízdo napíchnout se vším všudy na rozen a příště to udělám ale pro dnešek odejdete jen s modřinama. Zaplatíte však tomuhle muži, kterého jste chtěli dát k šafáři a pak k zemskému soudu, dvacet tolarů jako odškodnění z obecní pokladny!“

„Pane flašinetový maršále.“

„Ticho! Jsem kníže Leopold voň AnhaltDessau, jestli si toho náhodou nevšiml, ten, kterýho jste nazvali starým lotrem. No, jen počkejte, praproklatci! Nechám vás vypráskat, až se cáry vaší kůže rozletí po světě ale on, bídáku, zaplatí hned těch dvacet, jinak mu je vyúčtuju jak, to už dneska dostatečně viděl! Ale dodržím, co jsem slíbil! Až příště zahraju odzemek, nechám se vyplatit slaninou z prezellského rychtáře! Může jít, ale v deseti minutách bude zpátky!“

Pak se otočil na Petermanna:

„A nyní přijde na řadu on! Jak může vystát sám sebe, on bídný prodavači duší a zrádce, který dezertoval, aby vykonal ubohou pomstu, on šibeničníku! A dneska mě nazval lotrem a chtěl mi vyčinit kůži, že by z ní bylo na holiny?! Já mu vy činím, červený kohoute, že bude ještě žádat o pomoc všechny čtyři proroky včetně dvanácti malých, neboť musí vědět, že ho strčím do stejné díry, kterou připravil pro tyhle! Potom s námi pomašíruje naproti a tam ho strčím do králova kabátce. Jestli bude poslouchat, nepřičtu mu jeho hnusné činy na vrub, ale jestli zůstane lumpem, ať se připraví na šibenici!“

„Výsosti, nemůžu hospodářství…“

„Držel hubu a poslouchal! Tady můžu mluvit jen já! Jistě najdu nějakého osla, který se postará o tu jeho hroudu, dokud ho nepustím. Ať se o to postará, nemám čas tu trčet, dokud nedá svůj krám do pořádku. Ohledy si nezaslouží, s tím musí počítat!“

Poté se odvrátil od zdrceného muže na spoutané vojáky:

„No, co tomu říkáte, pohanská čeládko?! Nic? Tak vám řeknu něco já: Teď potřebuju potravu pro kanóny, a protože naši mladíci pro svou hloupost umírají, chybí mi pár školených pudlů, které bych poslal na sukni vídeňské Marii Terezce. Proto bych uvítal pár hannoverských hochů na zkoušku. Stanete se královskými vojáky, a když naroubuju takové klacky na naše brandenburské dřevo, může vyrůst solidní strom. Jedno si pamatujte: U nás doma rostou lískovky líp než v kurfiřtově vrchovině, a koho si oblíbí, ten si nemusí stěžovat na nedostatek pozornosti. Hej, hospodo, přines něco pořádného k jídlu a pití pro naše modrokabátníky! Zaslouží si pořádné sousto, Prezelle to zaplatí!“

Ve stejném okamžiku přivedl desátník zpět rychtáře, který, s kyselým výrazem, podával knížeti starý, špinavý lněný váček.

„Ten pytlík patří Brehmerovi, tak mu ho podá! Tak! A nyní, rychtáři, přistoupil k mému kolovrátku! Moji hoši potřebujou k jídlu muziku! Já jsem už zahrál a jeho nyní jmenuju na knížecího flašinetáře! Takový úřad mu přinese hodně uznání i u jeho monarchy! A protože se mu dneska tolik líbil pochod starého lotra, přehodím mu válec, aby měl radost a moh si to vlastnoručně přehrát. No, může se dát do díla! Nebo mu mám pomoct?!“

Ubohý představený vesnice musel chtě nechtě zahrát zrádnou melodii, a co bylo nejhorší, kníže měl z písně takovou radost, že válec vrátil zpět pokaždé, jakmile píseň dohrála. Tímto způsobem to pokračovalo, dokud vojáci nebyli hotoví s jídlem. Pak se připravili k odchodu a propocený rychtář využil první možnost, co nejnenápadněji se vytratit.

Rozloučení Leopolda bylo krátké, avšak obsahovalo tolik silných slov, že místním nepochybně utkvělo v paměti na dlouhou dobu. Vojáci zamířili k vozům, Prušáci i Hannoverané nastoupili a žebříňáky vyrazily ostrým klusem k Ziemendorfu.

Tam kníže nařídil ostatním pokračovat v cestě, sám zastavil před dveřmi Brehmerova bytu, u nichž se na znamení bičem objevila žena s dcerou.

Kníže seskočil a přistoupil k ženám.

„No, tak tady je Emma! Dobrý večer! Podívej se na ty dva, které vedu s sebou! Jsou to ti správní?“

Hodné dítě se pověsilo s výkřikem radosti otci kolem krku. Také matka nemohla skrýt pocity z nečekaného shledání se ztraceným mužem. Jejich radost byla tak velká, že by téměř zapomněly na domácí povinnosti, kdyby jim je Brehmer nepřipomenul. Několika tichými slovy jim vysvětlil, jak vysoký host stojí před jejich prahem. Ženy se ocitly v rozpacích, které vzrostly, když kníže bez vyzvání vstoupil do skromné světnice a usedl na sténající pohovku.

„Tak, už sedím! Postavte se přede mne do řady! Mám jen chvíli čas, proto to zkrátím! Brehmere, po tom, co se dneska semlelo, nemůže zůstat tady ve svém postavení, proto dostane pěkné místo školmistra u mne v Dessau. Souhlasí?“

„Výsosti, takové štěstí…“

„Kecy! Postarám se o starého kamaráda z vojny! A on, Schuberte, je prvním čeledínem na statku?“

„Ano!“

„Rozumí dobře svému řemeslu?“

„Můj pán se vůbec nestará o hospodářství a nechává vše na mně. Lidi říkají, že naše pole jsou výnosná a s naším dobytkem se nemůže měřit žádný z okolí.“

„Tak? Hm! Pak se asi těžko dostane pryč!“

„Výsosti?“

„Vím, já vím! Vyzkouším si ho, a pokud rozumí své věci, bude bydlet na stejném místě, kde Brehmer najde nové působiště. Potřebuju dvorního inspektora. Matku by samozřejmě vzal s sebou!“

Mladému muži se objevily v očích slzy radosti. Leopold odmítl díky.

„No, necháme to být na pozdější dobu. Teď musím vyrazit!“

Zvedl se a podal ruku paní domu.

„Jejího muže znám dlouho, ale ji jsem ještě neviděl. Připadá mi ovšem jako schopná hospodyně, stejně jako byla moje dobrá Annalíza. To se pozná podle čistoty a pořádku v domě! Navíc je matkou, před níž člověk musí mít respekt, jak jsem zjistil na jejím milém dítěti. Kdyby plnily všechny ženy svoje jako ona, bylo by na světě míň neštěstí. Plácnu si s ní na přátelství, a až přijde se svým mužem do Dessavy, najdu si čas, abych ji navštívil!“

Starého sekáče se zmocnilo pohnutí. Byla to vzpomínka na jeho jedinou ženu, nebo dojem z čisté, útulné domácnosti? Možná obojí. Vzápětí se měkký rys z jeho tváře vytratil a on s úsměvem přistoupil k dívce.

„Své slovo jsem dodržel, a jaké budou následky, se snad ještě dozvím. V dnešních nepokojných časech je málo času na veselí, ale až to skončí, rád bych zašel na rozšafnou svatbu, abych si potvrdil, že Bůh mě neposlal do toho křoví pro nic za nic. A jak to bude s mou odměnou?“

Mlčela, celá zrudlá rozpaky.

„No, trest musí být, jak jsem dneska dokázal, a odměna musí taky přijít, jak hned uvidíte!“

Vzal ji za bradu, zvedl jí hlavu a vlepil jí srdečný polibek na plné rty.

„No, Schubert snad nebude nadávat! Nyní žijte blaze, lidičky, brzy vám pošlu písemné vyrozumění a zanedlouho se uvidíme!“

Vyprovodili jej ze dveří. Kočí mezitím složil kolovrátek a postavil ho ke dveřím.

„Tady je bedna flašinetářského maršála, Brehmere! Majitel čeká ve zdejší krčmě a má dostat deset tolarů za půjčení. Dal jsem mu dvacet jako kauci, tak ať si je nechá, protože jeho nešťastná dřevěná noha zůstala v Prezelle. Najde ho a vrátí mu bednu i doklady!“

Vystoupil na vůz a podal těm dobrým lidem ještě jednou pravici. Se srdečným díkem se stáhli, koně zabrali a vůz se rychle rozjel pryč. S pohnutím za ním hleděli, dokud jim nezmizel z očí.

Kníže maršálek pekařem

I. KAPITOLA
U „STARÉHO“

Bylo to v Dessau v roce 1726, o šestnácté neděli po svaté Trojici ráno v půl osmé. Polní maršál kníže Leopold voň

AnhaltDessau seděl ve své pracovně a právě vydatně snídal, aby se pořádně posilnil před odchodem do kostela. Byl již po léta zvyklý nechat svůj mohutný bas, ne nepodobný zvukům pozounů, zaznít pod klenbou božího stánku. Jeho hudební talent bohužel stačil a omezoval se pouze na jedinou melodii, totiž na Dessavský pochod. Bylo pro něj naprosto nemožné zapamatovat si nějaký jiný nápěv, proto této melodii podřizoval veškeré kostelní písně. Přitom se přirozeně dostával do neustálých rozporů s varhany i se zpěvem obce, musel se tedy velice snažit, aby je přehlušil. Jeho plíce tím byly každou neděli nebo svátkem velice namáhány, nad tím se však válečný hrdina příliš nepozastavoval. Ačkoli varhaník zpravidla vytáhl všechny registry, aby přehlušil jeho řev, třebaže shromáždění zpívali z plných hrdel, aby jej překřičeli, nikdy se to nepodařilo, protože pozvedl svůj bas trojnásobně, přičemž se jeho postava hrdě napřímila. S leskem v očích hulákal a jeho hlas jako pozouny z Jericha překonal každý odpor.

Nemůžeme se tedy divit, že se před každou návštěvou kostela posilňoval dvojitou snídaní. Dnes před ním ležel pevný, doma pečený chléb, naříznutá šunka, obrovský uzený salám, sýr vysoký šest palců, dva lokty v průměru, mezi tím několik čerstvých cibulí, vícero kyselých okurek a množství dalších maličkostí, které nemusí být zvlášť zmíněny, avšak které přece na tabuli slavného válečníka nesměly chybět.

Podle zvuků, které se linuly mezi žvýkáním, bylo možné tušit, že je mu lehko u srdce. Když spořádal téměř všechny zásoby, odsunul od sebe zbytky, napřímil se a přešel několikrát po místnosti, aby podpořil trávení.

Pak zatleskal hlasitě rukama, načež vešel sluha. Kníže ukázal na lístek, ležící na stole.

„Může to začít!“

Sluha uchopil lístek a vrátil se do předpokoje. Musel vpouštět očekávané podle seznamu, jednoho po druhém ale přečíst jejich jména nebylo snadné, rukopis knížete nedokázal rozluštit skoro nikdo. Hned při prvním jménu lokaj svraštil obočí a bezhlesně pohyboval rty, jako by chtěl mezi těmi hieroglyfy objevit nějaké písmeno. Nepodařilo se mu to, takže se ocitl v nezáviděníhodné situaci. Kníže již očekával prvního k audienci, ale pro lokaje bylo zcela nemožné, aby se ho šel přeptat na smysl vraních drápanců na papíru. Tím by Leopolda rozzuřil.

Proto se rozhlédl kolem a přistoupil k pánovi, v němž podle šatů tušil duchovního.

„Pane polní kazateli, prosím, zkuste mi přečíst toto jméno,“ požádal jej.

Oslovený vzal lístek a slabikoval.

„Hm,“ mínil nakonec. „Kdo to má přečíst? První je G, druhé O, třetí L, další D a pak, hmm pak přichází G a snad R, pak bych v tom viděl A nebo U, mohlo by to ovšem být i špatně napsané D, protože to zakrývá kaňka. Další by mohlo být P, ale když to přečtu celé, připomíná mi to ‚graup'. Pak vidím N, E a R. Přečetl bych to celé jako Goldgraupner s nemalou mírou fantazie.“

„Víte to jisté, pane polní kazateli?“ ujišťoval se sluha.

„V tomto případě není nic jisté.“

„No, bude to?!“ zazněl z pokoje jasný hlas Leopolda.

Sluha se rychle rozhlédl po přítomných a zeptal se:

„Je tady někdo, kdo se jmenuje Goldgraupner?“

Nikdo neodpověděl, proto se vrátil zpět do místnosti knížete.

„Nu?“ divil se tento, když jej spatřil vejít samotného.

„Excelence, prosím o prominutí, ale Goldgraupner ještě nedorazil.“

„Jaký Goldgraupner?!“ svraštil Leopold čelo.

„Který je napsaný na lístku.“

„Na jakém lístku?“

„Který mi Excelence dala!“

Na čele lokaje se objevily krůpěje potu, když zpozoroval záchvěvy špiček knírů svého pána. Bouře na sebe nenechá dlouho čekat.

„Ukázal mi to!“ nařídil kníže a nastavil ruku.

Sluha mu podal lístek a kníže vrhl pátravý pohled na řádky textu.

„Kde viděl stát to jméno, lumpe?“

„Hned na prvním místě.“

Oči knížete se leskly.

„První nahoře?“

„Rozkaz, Výsosti!“

„Chlape, jsi blázen, nebo neumíš číst?!“

„Ani jedno, ani druhé, jak se domnívám, Excelence.“

„Drž zobák! Pravdou je obojí, neumíš číst a navíc ti přeskočilo! Tady máš ten cár, přečti to jméno ještě jednou!“

Lokaj se opět mořil s krasopisem, znovu marně.

„Nu, jak se jmenuje?“

„Goldgraupner, Excelence!“

„Chlape, já tě nechám tak dlouho leštit kliky, že ty goldgraupnery, zlaté kroupy, vypotíš!! Jak může bejt takovej rošťák mým sluhou, když ani nepřečte můj rukopis?!“

„Milost, Jasnosti, pan polní kazatel v předpokoji to slovo četl stejně!“

„Polní kazatel? Co je mu po tomhle lístku?“

„Požádal jsem ho o pomoc, poněvadž jsem nemohl jméno přečíst.“

„No to je báječné! Takže polní kazatel to taky nepřečetl? Jediné slovo?“

Výmluvně se usmál a přistoupil ke dveřím, aby je otevřel. Sluha znal tento výraz. To nemohlo skončit dobře. Kníže pokynul kazateli.

„Vešel dovnitř!“
Oslovený s úklonou poslechl.
„On je kazatel?“ zeptal se mírně.
„Rozkaz, Výsosti!“ odpověděl tázaný, nemálo překvapen zvláštním úvodem.
„Takže studoval?“
„Samozřejmě.“
„Na univerzitě?“
„Jistěže!“
„A co tam dělal, he?!“
„Věnoval jsem se pilně studiu.“
„Studiu? Tomu věřím! Otázkou však zůstává, co tam studoval! Vždyť on se tam naučil min než nejmenší školák tady v Dessau!“
„Excelence?“
„No, přestal excelencovat a veme si tuhle papír do ruky! Tak! A teď přečte první slovo!“
Kazatel poslechl a ihned poznal arch, který před chvílí luštil.
„No, bude to?!“ popoháněl jej Leopold.
„Goldgraupner!“
„Dobře! Vidím, že umí číst ale jak?! Pak má mít Bůh nějaké uznání! Hláskuje mi to slovo!“
„První je G!
„G? Tak hm báječně! Dál!“
„Druhé je O“
Jasně!“
„Třetí L…“
„Samosebou!“
„Čtvrté je D…“
„Hm! Nakonec umí přece jen číst!“
„Další je G“
„Dál!“
„R…“
„Krása!“ prohlásil kníže spokojeně.
„Sedmé bude A…“
„Jo, jo!“
„Osmé je U, nic jiného to být nemůže.“
„Pročpak ne, he?!“
„Protože žádné jiné písmeno do toho slova nesedí.“
„Nádhera, výtečně! To je pádný důvod, který chápu. Už věřím, že se věnoval pilně studiu!“
„S prominutím, Výsosti, je možné, že to mělo být jiné písmeno, ale…“
„Mělo být? Hrome!! Když chce královský pruský maršál kníže Leopold voň AnhaltDessau napsat nějaké písmeno, tak to tím písmenem taky bude! Neradil bych mu, aby se stalo jiným písmenem! Co chtěl říct tím ‚ale'?“
„Ate pero skřípalo a pak, bohužel…“
„Bohužel? No, ven s tím!“
„Pak, bohužel vznikla kaňka, dovolením Jeho Jasnosti.“
„Co?! Kaňka s dovolením Jeho Jasnosti?! Má snad na půdě krysy? Ta kaňka se čerta starala o mé dovolení! Pero skřípalo a ten satanáš se usadil na papíře bašta! Ale on, máli chuť, sám se může stát kaňkou bez nebo i s mým milostivým dovolením! Rozuměl mi?! Hláskuje dál!“
Duchovní se ocitl v hrozných rozpacích. Věděl přesně, že to slovo nezní Goldgraupner, přesto z něj nedokázal vyčíst nic jiného. S chvějícím se hlasem pokračoval:
„Deváté písmeno je P…“
„Jistě!“
„Desáté R…“
„Velice mě těší!“
„Další E…“
„Ach, ano!“
„A dvanácté je R…“
„A dohromady?“
„Dohromady ta písmena tvoří slovo Goldgraupner.“
„Goldgraupner! Skvěle! A ten chlap tu není?“
„Ne.“
„Sakra! Jsem slepý já, nebo on?!“
„S veškerou úctou, Výsosti, chtěl bych…“
„Ať se mi drží s úctou od těla!“ vyjel na něho kníže. „Ptal jsem se ho, jestli je slepý!“
„Myslím, že vidím, Výsosti.“
„Tak? Skutečně si to myslí? To je od něho hezké! Přistoupil blíž!“
Popadl kazatele a postrčil jej před zrcadlo.

„Jestli vidí, tak se podíval naproti! Co je tam?“
„Můj odraz,“ opáčil tázaný, pot na čele.
„Jeho odraz? Hm, jo! Ale zároveň vidí toho pacholka Goldgraupnera, o kterém si myslí, že tady není! Ať se otočí! Přehláskuju mu to slovo! Dává pozor!“
Kníže mu vytrhl list z ruky a začal:
„První písmeno je F, rozuměl?!“
„Ale, Excelence, F přece vypadá naprosto jinak! Takové…“
„Cože? On mi chce říct, že F vypadá úplně jinak, on… on… sám je takové F, dokonce dvojité! To slovo znamená F E L D, což je Feld, PRED, to je před, I G, to je ig, E R, tedy ér, takže Feldprediger. Rozuměl mi, on Goldpredigere nebo Feldgrupnere?!“
„Excelence, nikdo nemohl tušit, že…“
„Že on neumí ani číst! To má pravdu! A protože je tak sebekritický, zamhouřím oko nad tím, jak šlápl vedle, a podržím mu i svou náklonnost. Pochopitelně s jeho milostivým povolením!“
Poté se otočil na lokaje se slovy:
„Tady je lístek! Koukej vypadnout a už mi sem netahej žádného Graupnera! Jinak tě poženu k čertu!“
Sluha ihned zmizel a Leopold se obrátil zpět na kazatele.
„Pozval jsem ho z Halle, aby mi dnes sloužil nějaké zvlášť silné kázání! Rozuměl mi?“
„Bude Excelence tak laskavá a sdělila mi své dero mensis.“
„Mensis? Co je to zač?“
„Latinské slovo, jež značí tolik jako úmysl nebo mínění.“
„A proč kolem sebe hází cizí slova, když ví, jak to říct po našem? Dokonce si myslím, že se chce vytahovat! To kápl na nepravého! Jeho latina mi může vlézt na záda i s ním! Pamatoval si to a mluví, jak mu zobák narost! Nemám čas se učit cizí řeči kvůli každému, kdo sem vleze! I našinec zakopne přes vlastní jazyk! Slyšel jsem, že je dobrý řečník, proto jsem si ho pozval. Konšelé zapomínaj, co je poslušnost, tak by se jim měly pořádně umejt hlavy! K tomu náš farář nestačí. Chce se toho ujmout?“
„Poslechnu.“
„To bych mu radil, on darmošlape! Řekne to těm chlapům hezky od plic!“
„Potom by bylo dobře, kdybych se dozvěděl podrobnosti o tom, proč konšelé upadli v nemilost u Výsosti.“
„To není nutné! Myslí, že kvůli jeho žvanění dovolím, aby mi strkal nos pod pokličky? Nepotřebuje vědět nic víc, než že jsou nahluchlí a hubatí. Když jet čehý, zamíří hot, souhlasím-li, jsou proti, když klejů, modlí se, zatoužím-li po dešti, chtějí slunce! Taková podlost! Div nevyletím z kůže! Co bude dneska za epištolu, co se čte z evangelia?“
„Máme šestnáctou neděli od svaté Trojice, tu se káže buď o Efezských 3, verš 13 až 21, či o Lukášovi 7, verš 11 až 17.“
„Co stojí v Lukášovi?“
„Vzkříšení naimského mládence.“
„A v Efezských?“
„Že je lepší být křesťanem, než všechno vědět.“
„To je dobré! Ať si to veme k srdci, protože křesťanství je lepší než jeho latinské vytahování! Rozuměl tomu?! Ale jeho evangelium se mi hodí stejně málo jako jeho epištola! Musí mít silnou řeč s jadrnými výrazy! Něco mu najdu!“
„Jsem připraven přijmout rozkazy Jeho Výsosti!“
„To se rozumí, protože já jsem pán země, a kdo nechce říkat, co přikážu, ať táhne do pekel! Zná povídku o čertovi, který vjel mezi svině, až musely naskákat do vody, kde se utopily?“
„Ano.“
„Tak ať o tom promluví.“
„Excelence, dovolím si poznámku, že toto biblické vyprávění nelze dost dobře použít při kázání.“
„Ne?“ otázal se kníže s vráskami na čele. „Proč ne? Neumí si s tím poradit?“
„Mohlo by to být příliš silné!“
„Hrome, právě to potřebuju! Ty svině jsou lotři, kteří mě nechtějí poslouchat, a čert jsem já! Vjedu mezi ně a bude mi fuk, jestli se všichni utopí!“
„A kdo bude posedlý?“
„Posedlý, z něhož má být vyhnán čert nebo ďábel? Hm! To bude přirozeně Dessau, kolegium konšelů a starosta! Poradí si s tím! Já nehodlám přemejšlet, kdo bude posedlý a kdo ne!“
„Ale Výsosti, dovoluji si…“
„Kecy! Žádné ale! Jinak mu vyčiním, až mu popraská krupon! Má poslouchat rozkazy, nic víc! Teď půjde! Venku stojí páže, nějaký Lindow, který ho odvede do kostela. Později se může naobědvat u mé tabule. Jestli se mu zadaří, bude mu chutnat, ale jestli to poplete, ví, co ho čeká! Zná mě, každý si mne může otočit kolem prstu, avšak ať se nepokouší poznat mě z druhé stránky, neboť pak by se mohlo snadno stát, že ho přes veškerou latinu strčím mezi obyčejné grenadýry! Teď jsem s ním hotov!“
Duchovní, jemuž nebylo příliš dobře na duši, se chtěl vzdálit, když tu opět vešel sluha.
„Co je?“ vyjel na něho Leopold. „Zase neumíš číst?“
„Chtěl jsem si dovolit pouze otázku, zda se musí dodržet pořadí podle lístku, protože zrovna přijel nějaký důstojník.“
„Kdo?“
„.Hannoverský první poručík voň Hartegg.“
„Hartegg! Co chce?“
„Nevím. Prosí Excelenci o rozhovor.“

„Přichází mi právě vhod! Jsem v náladě, abych Hannoveráka vyhannoverákoval, že bude vřesoviště považovat za kozí sýr! Hned ztropí povyk, když mí verbíři překročí hranici a z roztržitosti s sebou přivedou nějakého rekruta. Jejich kurfiřt, který si nechá říkat král Anglie, si už kvůli tomu stěžoval německému majestátu a císaři. Pošli ho dovnitř a ostatní vyžeň! Ať přijdou zejtra. Nevěřím, že bych na ně měl ještě dneska čas.“

Lokaj se vzdálil a ohlášený záhy vešel.

Byl to mladý muž, asi šestadvacetiletý, vysoký, statně rostlý, světlých vlasů a jasně modrých očí. Přistoupil na tři kroky, srazil podpatky, až ostruhy zařinčely, a pak zůstal stát v pozoru jako vytesaný z kamene.

Hrozivě vztyčené obočí knížete pomalu pokleslo. Zdálo se, že se mu mladý muž líbí, pátravě jej pozoroval znaleckým okem od hlavy až k patě. Důstojník stál klidně, aniž by hnul brvou. Uniforma mu seděla jako ulitá, nejmenší záhyb nebyl vidět, a kovové součásti se leskly, jako by byly očarovány slunečním svitem. Přesto zněla první slova knížete káravě:

„Není napudrován?!“

„Kdybych byl důstojníkem ve slavném regimentu Jeho Výsosti, pudroval bych se!“ zněla klidná odpověď.

„Co chce?“

„Svolení Excelence, abych se mohl oženit.“

Leopold o krok ustoupil.

„Mé svolení? Mé? K! Hrome! Co já mám společného s tím, že se chce Hannoverák oženit s dívkou, které zblbnul hlavu?“

„Mnoho, Výsosti!“

„Ať se vymáčkne!“

„Ta dívka je z rodu von Liebenau a žije v této zemi.“

„Ach, to je jiná!“

„Otec nemá nic proti našemu spojení, avšak nedá souhlas, dokud nebude přesvědčen, že také Excelence bude souhlasit.“

„Proč nepřijde sám?“

„Není mu dobře.“

„Není mu dobře? Jo, to znám! Má zlou nemoc: spadlo mu srdce do kalhot, nic víc! Ať si dá za groš šnapsu, pak se mu třeba srdce vrátí na správné místo. Chtěl jsem mít jeho statek, ale on nechtěl prodat, a tak jsem ho donutil, aby mi ho přenechal za úředně stanovenou cenu. Od té doby o mně nechce slyšet. Chudák naříká jako křeček, kterému sebrali zrní! Měl by vědět, že tak se kupředu nedostane. Jsem jeho nadřízený a čerta se starám, co je mu po chuti. Kde poznal tu dívku?“

„V Magdeburgu.“

„Ano, to vím. Nějaký čas tam byla u své opatrovnice, staré kůže, z níž stáhli pár řemenů na přezky. Myslím, že ta ženská musí mít hodně přes šedesát. Poznal jsem ji v Drážďanech, pochází z hraběcího domu a nosila nos tak vysoko, že mohl sloužit jako korouhev, kdyby jí na něj nastrčili kohouta. Mám rád takové lidi, velice rád! A co říkají jeho nadřízení tomu, že se chce tak brzy oženit? Jako poručík nesmí mít ženu! Nebo má naději na povýšení?“

„Požádám o propuštění ze služby!“

„Cože? Přeskočilo mu? Chlap jako on, rostlý jako buk, zdravý jak štika a chce odejít ze služby?“

„Mám toho plné zuby!“

„Plné zuby? Je snad zneužíván, nebo ho nemají rádi?“

„Spíš naopak, rádi mě mají, až se mi to nechce líbit!“

„Poslouchal, nedostal horečku?“

„Možná, protože zlost přechází do krve!“

„Mluví určitěji!“

„Mám dívku a nechci žádnou jinou, přesto mi ji chtějí pověsit na krk.“

„Proboha, tak ať šiji vezme! Bláto nebo louže! Vždyť jsou všechny stejné!“

„Pak bych si vzal tu, kterou si sám vyberu!“

„Nezní to nerozumně! A kdo je ta druhá?“

„Dcera mého velitele pluku.“

„Aha, svatba ze služebních ohledů! Stará?“

„Dvacet devět.“

„Hrome! To známe! Když taková tvrdí, že jí je devětadvacet, pak má ve skutečnosti o deset víc nebo taky o dvacet. Hezká?“

„Hrozně! Něco mezi sýčkem a sovou!“

„Milion granátů! Zdá se, že se vyzná v podobenstvích! Bohatá?“

„Od čtrnácti let škudlila každý špendlík.“

„Takže má hodně sourozenců?“

„Pět sester a bratr. Ona je nejmladší.“

„Ještě to! Tak ať ode mne pozdravuje svého plukovníka. Tu krasavici by měl poslat sultánovi. Ten ji může nechat dervišům a mamelukům. Je mi ho líto, ale nemůžu mu pomoct!“

„Výsosti!“

„Hannoverák nedostane dívku voň Liebenau.“

„Odcházím ze služby!“

„To je jedno. Nemůžu národ odnaproti vystát! Jeho kurfiřt si vyrve hlas kvůli každému rekrutovi. Ať přestoupí!“

„Excelence to snad nemyslí vážně?“

„Proč ne? Patří do dobrého rodu, který má statky i u nás, dokonce získal i nějaké zásluhy, jak jsem slyšel. Myslím, že by u mne nezůstal dlouho poručíkem!“

Harteggovy oči se zaleskly. Věděl, jakou poctou je sloužit v regimentu starého Dessaváka. Přesto odpověděl:

„Dezertér nemůže být ctěn!“

„Jsem rád, že má takové názory! Ať se tedy nechá chytit!“

„To by za současných okolností nebylo možné! A kdo se nechá úmyslně polapit, je taky dezertér!“

„Dobrá! Ať je po jeho! A já budu jednat podle svého!“

„To je poslední slovo, Výsosti?“

„Ano!“

Mladík zbledl, avšak ovládl se.

„Tím by byla odbyta soukromá záležitost, a já žádám o povolení přistoupit ke služebním věcem.“

„Je tady i služebně?“

„Rozkaz!“

„Přednese snad služební záležitost až teď po soukromé?! Chlape, kdyby patřil k mému pluku, vypráskal bych ho!“

„Znám hřích, jehož jsem se dopustil, a věřím, že mi Excelence promine. Nechtěl jsem hned zpočátku znemožnit splnění mé prosby.“

„Takže služební poslání má nepříjemnou pachuť?“

„Ano.“

„To jsem si mohl myslet! Co dobrého může přijít z Nazaretu! Tak střílel!“

„Královská Výsost kurfiřt Georg Ludvík z Hannoveru, můj nejmilostivější kníže a pán, si dovolil podat stížnost na saské verbíře u císařského majestátu ve Vídni…“

„Čert ho vem!“

„Císařský majestát odeslal kurfiřtovi list, v němž se zmiňuje, že došlo k vážným pochybením a že se do budoucna musí respektovat hannoverské zemské hranice a propříště verbovat vojsko pouze na území Pruska. I přes toto císařské varování…“

„Varování! Hromy a blesky! Ovládá se, nebo mu dám varování, které bude důraznější než to císařské, o kterém mele!“

„Výsosti, milost, ale musím mluvit tak, jak mi bylo nařízeno. Tedy i přes toto hortamentum je…“

„Stát! Hortamentum? Co je to?“

„Latinské slovo znamenající varování…“

„Aby vás dneska spral kat! Dnes mi sem lezou sami pacholci, kteří pochytili jedno latinské slovo, jen aby mi ho mlátili o uši! Jestli chce se svým hormetum, nebo jak to nazval, ještě jednou přijít na voči, vypráskám ho, že začne mluvit nejenom latinsky, ale i řecky a čínsky! Má mě snad za králíka, kterej požírá latinskou cibuli? Takže pokračuje a má se na pozoru, aby volil výrazy!“

Nyní byl skutečně vzteklý. Jeho oči se divoce leskly a žíly na čele mu naběhly k prasknutí. To přimělo poručíka k opatrnosti. Pokračoval:

„Přes toto zmíněné varování došlo opět k častějším přechodům pruských verbířů, kteří s sebou odvedli hannoverské poddané a navlékli jim kabátce. Proto se kurfiřtská Výsost rozhodla poslat kurýra do Berlína se zprávou, že od této chvíle dojde k represím, pokud nebudou respektovány hranice státu.“

„Naučil se svou úlohu zpaměti, to musím potvrdit!“ prohlásil kníže ironicky. „Proč však přišel ke mně?“

„Kurýr nedostal odpověď, a několik dnů po jeho návratu převedli Prušáci přes hranici další skupinu hannoverských mladíků. Protože je Výsost takříkajíc strážcem zmíněné hranice…“

Leopold jej přerušil:

„Strážce zmíněné hranice? Hm, to není řečeno špatně! Zní to skoro latinsky, ale já bych to řekl spíš takhle: pes uvázaný u boudy! Jo, jo, tím taky jsem, milý poručíku ale ať si Georg nemyslí, že umím jen mávat ocasem! Dovedu taky kousat! Rozuměl mi?! A dál?“

„Takže mi byl dán příkaz předat Excelenci stanovisko kurfiřtské Výsosti a varovat vás před dalším podobným jednáním. Každý pruský verbíř, který bude lapen na hannoverském území, bude ihned pověšen…“

„Řekl tedy svému Georgu Ludvíkovi, aby se pověsil sám! Pokud se k vám zatoulá některý z našich verbířů, což se může v noci a mlze snadno stát, musíte nám ho neodkladně vydat. Pokud by mu byl zkřiven jediný vlas, přijdeme k vám a rozeženem vás jako stádo volů, na to ať veme jed!“

„Excelence by vydala hannoverského verbíře, který by byl zatčen na tomto území?“

„Ano!“

„Vaše Výsost to ještě nikdy neudělala, nýbrž takové lidi ihned oblékla do pruského kabátce!“

„Pak učiňte totéž s chlapem, který bude tak hloupý, že se nechá chytit! Teď ostatně přiznal, že i vaši verbíři přicházejí k nám! Proč tedy nadává na naše? Co je jednomu po právu, je druhému laciné! Ještě minulý týden vaši pacholci převedli přes hranici nějakého klempíře z Betzendorfu, nalákali ho, a nyní musí na druhé straně skákat podle not! A za těchto okolností běhá kurfiřt od dveří ke dveřím, aby si na nás stěžoval! Dokonce se plazí u nohou císaře! Že nejde i k římskému papeži a turecké babičce, aby své kníry otřel o její škrpály? Dělá ramena, je samý metál a kvůli lumpovi, který přeběhne k nám, chce na Prusko poštvat celou říši i s císařem?! Ať ho trefí šlak!“

Během řeči rostla jeho zlost, přecházel dlouhými kroky po místnosti. Kníry se mu chvěly vztekem a licousy se svíjely jako hadi kolem tváří, zčernalých od střelného prachu. Divoce gestikuloval, připomínaje roztočený větrný mlýn.

„Výsosti,“ prosil důstojník, „dovolte…“

„Teď držel hubu, jinak mi praskne žlučník! Na cestu mu dám memorandum, že mu to memo… připadne jako sůl a randum… jako pepř! Viděl, že umím nadávat latinsky jako on! Naučili jsme se leccos! Člověk má své srdce, má nálady a

stavy, kdy umí bejt mírnej a ohleduplnej ve všech údech. Pak nezašlápne červa ale jak slyší takovou nepravost, praskne jednomu cévka a zlost má pré! Jestli jeho Georg nepřestane nadávat, přijedu tam a osobně ho seřežu před jeho chajdou!“

Nyní se důstojník napřímil.

„Výsosti, dovolte mi prosbu! V mé přítomnosti nemluvte o mém monarchovi takovým způsobem!“

Kníže zastavil a vrhl na něho nechápavý pohled.

„Cože?!“

„O anglickém králi, hannoverském kurfiřtovi a římském pokladníkovi německého národa nelze mluvit takovým způsobem, Excelence! Jsem hannoverský důstojník a nesmím to poslouchat!“

„Chlape, nepřeskočilo mu?!“

„Spíš si myslím, že jsem v pořádku.“

„Jo, to je právě to, každý blázen si myslí, že je v pořádku!“

„Výsosti!“ zahřměl poručík a přistoupil o krok.

Leopold nadskočil. Jeho pohled se ohnivě blýskal, ústa se otevřela, aby dala průchod hněvu.

„Cože?! Chce mi vyhrožovat?“

„To si nemůžu dovolit, ale vyprošuji! si podobné urážky!“

„Vyprošuje, on trpajzlíku? Ať do něho uhodí tisíc hromů a… kde jsem si… odložil hůl… ukážu mu!“

Jako smyslů zbavený pobíhal po světnici a hledal svou hůl. Byl tolik zaslepen hněvem, že ji neviděl. Ve tváři měl výraz člověka, který by byl v dané chvíli schopen vraždit.

„Mně říct něco takového!“ křičel. „Ve vlastním domě! A Hannoverák, takovej lump a všivák!“

„Výsost snad myslí mě?“

Hartegg přistoupil opět o krok blíž a rukou uchopil rukojeť šavle.

„Ano, stokrát ano, tisíckrát ano! Tohle si dovolit ke mně… ke mně! Potřebuju vzduch, zabiju ho, jinak prasknu vztekem! Konečně! Tady je sukovice!“

Tato hůl se již mnohokrát proběhla po zádech měšťanů, vojáků, dokonce i vysocí úředníci a důstojníci ji nejednou pocítili, aniž by se proti tomu mohli bránit. Leopold se rozpřáhl k ráně.

„Zpět!“ zvolal poručík a uskočil stranou, přičemž pravicí povytáhl šavli.

„Chlape! Ty jeden pse! Opovažuješ se sahat po zbrani?! Tu máš!“

Sukovice zasvištěla vzduchem.

Hrozná rána by musela poručíka srazit k zemi, pokud by jej zasáhla ale ve stejném okamžiku vytrhl šavli a přeťal jí hůl na dva kusy, z nichž jeden odlétl stranou, zatímco druhý zůstal v pravici knížete, který ztuhl úžasem.

„Výsosti, vyzvu vás!“ prohlásil Hartegg klidně, rukou stále svíraje jílec šavle.

Kníže odhodil zbytek sukovice na zem a zaťal pěsti. Okamžik se zdálo, že se na protivníka vrhne holýma rukama. Žíly na jeho čele téměř praskaly, oči se mu draly z důlků. Náhle se trhnutím otočil a přistoupil k oknu. Krev mu vřela v žilách, zhluboka dýchal, avšak vrásky z jeho tváře mizely. Konečně se otočil zpět.

„Chce mě vyzvat?“

„Ano! Jasnost nemůže odmítnout mé sekundanty, jsem důstojník a čestný muž, jehož jméno je beze skvrny!“

„Odvažuje se vyzvat polního maršála a generála, poručíku?'

„Žádám satisfakci! Excelence mě urazila slovem i činem, takže nemohu jednat jinak!“

„Harteggu, on je náramný praproklatec! Skutečně si myslí, že bych jeho výzvu přijal?“

„Výsost k tomu bude jistě donucena, pokud nechce ztratit čest!“

„Vždyť já ho zatluču do země!“

„To se teprve uvidí! Umím zacházet se šavlí!“

„Nenadělá nic! On je báječný lotr, který se nebojí čerta ani mne! Bylo by mi líto, kdybych mu měl natrhnout kůži! Jak jsem ho nazval, he?“

„Nerad bych ta slova opakoval!“

„No, snad jsem ho měl za trpaslíka, lumpa a blázna? Nu, bude spokojen, když ho požádám o prominutí?“

Poručík na něho vrhl překvapený pohled.

„To nemohu očekávat!“

„Proč by ne? Urazit druhého dokáže každý, ale požádat o prominutí urážky je čestnější než se ohánět žabikuchem a připojit k urážce i zabití! Tady je má ruka! Ať mi odpustí a potřese mou pravicí! Není lump ani lotr, nýbrž sakramentskej švihák, před nímž člověk musí mít respekt! Za jeho Georga bych nedal ani zlámanou grešli, ale jemu bych vyplatil pěknou sumu, kdyby chtěl přijmout závdavek! Jestli ovšem nechce, ať nechá být!“

„Nejde to, Výsosti!“

„No dobře! Nemá hlad?“

„Ne,“ opáčil poručík s úsměvem.

„Moh by se najíst! Ale třeba mu přijde chuť později! Ať si zakrojí! Může to sníst cestou.“

„Excelence, pojedu kolem mnoha krčem…“

„Kecy! Chce se snad bránit rozkazům? Ušetřil pár grošů, teď mu uříznu! Veme si to s sebou a nají se na remízku lip než pánbůh Francie, kterou ať veme čert!“

Kníže přistoupil ke stolu se zbytky snídaně a odřízl nožem kus chleba, kterým by se nasytili tři nádeníci, vydloubl kus střídky a důlek zaplnil máslem, přiložil sýr, šunku i salám v dostatečném množství, kyselou okurku, ředkev, cibuli a palici česneku. Ani kmínem, pepřem a solí nešetřil. Poté se obrátil k psacímu stolu a štrachal mezi papíry, které tam ležely.

„Teď to musíme zabalit! Tady leží pár dopisů od ministra Grumbkeho a od rakouského vyslance generála hraběte Seckendorfa. Ty se k tomu náramně hodí, cibule se v nich bude cítit dobře. Těm dvěma příště napíšu, jak mi jejich cáry posloužily. Tady je balíček nyní táhne k čertu, kde roste pepř!“

„Děkuju, Excelence! K mé soukromé prosbě se již nemohu vrátit?“

„Ať to nezkouší, jestli mě nechce rozzlobit! Už jsem mu řekl, že Hannoverák naše děvče nedostane, tím to hasne!“

Potom mu pokynul rukou na rozloučenou a poručík se vzdálil, balíček pod paží.

Kníže otevřel dveře do předpokoje, který byl prázdný. U dveří stál lokaj.

„Rotmistr Goldschmidt má službu?“

„Rozkaz, Excelence!“

„Ať přijde!“

O dvě minuty později jmenovaný vstoupil. Byl to muž, za kterého by Fridrich Vilém rád zaplatil několik tisíc tolarů. Měřil jistě osmasedmdesát palců a jeho postava odpovídala výšce. Leopoldův pohled na něm utkvěl se zvláštním zalíbením, bylo ihned zřejmé, že tento muž je jeho oblíbencem. I on předstoupil o tři kroky vpřed a nyní stál v pozoru jako vytesaný z kamene. Kníže jej chvíli pozoroval a také na něm našel nedostatek, který mu ihned vytkl, nikoli však příliš tvrdě nebo dokonce urážlivě.

„Hrome, rotmistře, stal se z něho nedbalý muž!“

Oslovený zrudl, ale neřekl ani slovo.

„Ve čtyřiadvaceti jejíž rotmistrem v mém pluku, to je dost, ne?“

„Rozkaz!“

„Za to vděčí své odvaze, chytrosti, poctivosti a pořádkumilovnosti a teď tu stojí jako nepořádný rekrut!“

Také nyní Goldschmidt neodpověděl.

„Ví, co se děje? Levá špička jeho kníru je o šířku mého perořízku níž než pravá! Hned ji natočí výš!“

Rotmistr poslechl.

„Teď je zas vysoko!“ mínil kníže. „O sílu chlupu dolů!“

Bylo to vykonáno.

„Tak! Nyní je vzorem pro všichni čerti, co je zas tohle?!“

Kníže k němu přistoupil a pozorně zkoumal jeho vousy.

„Tady mu vyrostl jeden chlup rychleji než ostatní, přečnívaje nejmíň o desetinu palce, a on to nevidí, proklatče?! Měl bych ho nechat vypráskat! Při každé příležitosti ho dávám pluku za vzor, a on mi sem vleze jako vandrák! Jestli to udělá ještě jednou, seberu mu portepé (u jílce důstojnické šavle připevněné látkové ozdobné poutko se střapcem - franc.) a dám mu tři měsíce na pryčně! Pamatoval si to, jasně?!“

„Rozkaz!“

„No, aby viděl, že Dessavák není nelida, sám mu jeho knír vykurýruju!“

Kníže přistoupil k psacímu stolu, vzal obrovské nůžky na papír, připomínající spíš zahradní nářadí, a odstřihl jimi přečnívající chlup.

„No, teď vypadá, že by mohl jít na parádu!“

Prohlédl si ho ze všech stran, ale již nenašel nic, co by mu dalo příčinu k výtce.

„Výtečně! Jako ze škatulky!“ chválil jej. „Takové chci mít všechny, pak s nimi rozbiju celý svět! Rotmistře, něco se chystá!“

Tmavé, inteligentní oči mladíka se zaleskly. Stál však v pozoru, takže směl mluvit jen tehdy, byl-li tázán.

„Chce se přidat?“

„Rozkaz!“

„Dá pokoj s těmi rozkazy - ach, dá volno, a udělá si pohodlí! Chci provést nějakou lotrovinu a on by se mi k tomu hodil. Chce?“

Rotmistr se uvolnil a mohl přejít k rozhovoru. Pokud byl Leopold v dobré náladě a jednal s člověkem, jehož měl rád, byla s ním náramná řeč. Dotyčný se však musel mít i tehdy na pozoru, neboť dialog s generálem se vždy mohl změnit ve výbuch vulkánu. Mimoto se mohl zdát nezasvěcenému i takový rozhovor hotovým utrpením pro postiženého.

„A jestli, Výsosti!“ přikývl rotmistr.

„Může to být nebezpečné!“

„Tím lip!“

„Dobře, znám ho a vím, že se na něj můžu spolehnout! Něco mu přečtu!“

Sáhl do kapsy šedých kalhot a vytáhl papír, zmačkaný do kuličky. Nyní jej rozbalil, uhladil na koleni a četl:

Milý Serenissime (latinsky Nejjasnější, kdysi titul knížat v některých zemích)!

Jak jsme se dozvěděli, byl z Hannoveru zaslán dopis nevalného obsahu do Vídně, že naši verbíři budou souzeni jako lupiči a vrahové! Na to jsme dostali císařský dokument, v němž jsme byli vyzváni tuto činnost zarazit a dát kurfiřtovy reparace. Ty ovšem nemůžeme poskytnout, když Váš list mluví o represích a hrozbách, a ve stejnou hodinu se dozvíme, že hannoverští zkonfiskovali nějakého klempíře z Betzendorfu! Proto žádáme Jeho Milost, aby hned sehnal slušný počet těch hannoverských pacholků, nejlépe postavením schopných bureaux d'affichage, a strčil je do našich kalhot! Zároveň žádáme o dva nebo tři velké chlapy, které nutné potřebujeme do naší gardy.

Ujišťujeme Excelenci o naši náklonnosti a zůstáváme milostivým přítelem a bratrem!

Fridrich Vilém král pruský etc. etc. etc.

Když Leopold dočetl, opět zmuchlal list do kuličky a mrštil jím vztekle o zem.

„Co říká na tu sprostou mazanici? Pochopil ji?“

„Ano!“

„Co? Je snad taky učená dešťovka, která se dloube v kdejaké latinské špíně?“
„Ne, ale měl jsem být teologem a několik tříd jsem absolvoval. Pak otec zemřel, nic nezanechal, proto jsem sáhl po mušketě.“
„To udělal dobře! Nemyslel si, že takovej cár napsal sám král! Určitě to má na svědomí nějaký krkoun, který se svou francštinou sám zadusí! Takoví se brodí v cizí slátanině, jako by v našem jazyce nebylo dost poctivých slov, jimiž by mi bylo řečeno, že právě teď začneme natruc chodit lovit ke kurfiřtovi! Ať se třeba zblázní! Kdybych tu měl toho pudla, co to naškrábal, tak bych ho vyklepal jako perskej koberec a pak bych ho poslal k čertu! Vždyť on píše jako hotentot! Ten chlap má v hlavě mravence, brouky nebo krysy! Co vlastně znamená to hrozné slovo po našem?“
„Místo, kde se vyplácí služné.“
„No! Nemoh to tedy rovnou napsat po našem? Jakmile přijedu do Berlína, pozeptám se na toho neznaboha! Do smrti na mne nezapomene! Nejlepší na tom je, že teď pustíme čerta ze řetězu a králi přivedeme tři velké hannoverské hochy! Kde však brát a nekrást?“
„Ó,“ usmál se rotmistr, „nemusíme je krást!“
„Hm, to je pravda! Ale tři najednou? To nebude vůbec snadné!“
„Třeba snazší, než si Jeho Výsost myslí!“
„Tak? Rotmistře, vidím na něm, že má něco za lubem!“
„Snad!“
„Mluvil!“
„Tři velcí chlapi? Výsosti, to se mi zrovna hodí! Už jsem se jich chtěl dávno zbavit!“
„Zbavit? Jak to myslí? Myslel jsem, že je máme dostat!“
„Je to tak, jak říkám! Já se jich zbavím a Výsost je dostane!“
„Hned všecky tři?“
„Ano!“
„Velké chlapy?“
„Tak velké a silné jako já.“
„Hrome! Kde jsou?“
„Hm! Trochu z ruky, totiž ve Wustrowu na Jeetze.“
„Dole? Viděl je?“
„Ano.“
„Jak jsou staří?“
„Dvacet, třiadvacet a pětadvacet.“
„Zdraví?“
„Jako řípy.“
„Kdo je to?“
„Otec se jmenuje Hillmann a má hospodu s pekárnou a řeznictvím ve Wustrowu. Sám se věnuje výčepu a pečení nechává na tovaryšovi.“
„Proč ne na synovi?“
„Protože žádný z jeho synů pekařem není. Nejmladší má řeznictví a oba starší obchodujou s dobytkem. Nevycházejí se starým dobře. Rád se napije a pak je s ním k nevydržení. Nenajdete většího hrubiána. Je tím proslulý široko daleko, a když k němu přijde nějaký cizinec, určitě se na něj jde podívat, aby se pobavil jeho sposťárnami.“
„Všichni čerti! Dělá mě zvědavým!“
„Můžu mluvit ještě víc. Vévoda August Wilhelm z Braunschweigu, který nedávno se svým bratrem knížetem Ludvíkem Rudolfem z Blankenburgu vykonal cestu do Mecklenburgu, to vzal schválně oklikou, aby se s tím hrubiánem setkal. Slyšel jsem, že dostal svůj díl a hned tak se ve Wustrowu neukáže.“
„Hm, to by bylo něco pro mě! Rád bych si ho prohlídl!“
„Mimoto znám dole několik dalších obrů, kteří by se nám hodili.“
„Skutečně?“
„Ano. V Lychenu má kovář Peters mládence třináct čtvrtek vysokého a šest a půl čtvrtky širokého v ramenou. Jeho tovaryš unese kovadlinu třikrát kolem domu.“
„Svatá nabíječko, musíme je mít! Hillmanny i ty druhé dva!“
„Nebude to snadné, Výsosti!“
„Tomu věřím, ale musíme je mít, hannoverskému Georgovi na vztek! Nezná snad někoho, kdo by nám mohl říct o Lychenu a Wustrowu trochu víc?“
„Ale ano!“
„Koho?“
„Sebe, Výsosti!“
„Jeho? Ano, přece říkal, že se těch třech rád zbaví, takže by je měl znát!“
„Sloužil jsem rok v Lenzenu jako naháněč verbířů a vyznám se v okolí velice dobře.“
„Jak se dostal k Lychenu a Wustrowu?“
„Mám tam milou, Excelence!“
„Mi milou?! K čemu potřebuje takovej chlapík milou, he? Neví, že modrokabátník udělá největší hloupost, když se zakouká do ženské sukně?!“
„S dovolením, Výsosti, Excelence se do takové sukně nezakoukala?“
„Cože?! To se odvažuje říct? Rozdupu ho na kaši! Která ženská by mohla říct, že jsem se do ní zakoukal?!“

„Její Jasnost, milostivá říšská kněžna AnnaLouisa voň AnhaltDessau, která byla nejkrásnější dívkou v okolí a dnes je nejlepší kněžnou pod sluncem!“
„Annalíza? Hm, jo! Je vidět, že není hloupej a umí se vymluvit! Annalíza byla hezká a hodná, žádná se jí nevyrovnala. Rozsekal bych nebe, kdyby mi ji nedali! Jemu to můžu říct, protože je rozumnej chlap, kterej neumí zneužít přátelské slovo. Ale musel se hned zakoukat do hezké tvářičky, he?!“
„Nestalo se to z ničeho nic, Výsosti! I když jsem šiji oblíbil, jakmile jsem ji spatřil, dalo mi dost práce, než jsme se domluvili. Bylo to čert mě vem právě tak, jako by člověk vyrazil na zteč! Nejdřív zvědy, pak pěší průzkum, jízda, dělostřelectvo, kopání zákopů, miny, útok - hurááá victoria, pak jsem ji konečně dostal!“
„No, no, no, aby nevylít z kůže! Byla tak odmítavá?“
„Hm! Měla mě ráda, ale dbala na čest!“
„To se mi líbí!“
„A já se nalézal v nepříznivé situaci.“
„Jak to?“
„Je bohatá a vzdělaná.“
„Nevytahoval se!“
„Navíc je z Hannoveru a nesmí si vzít Prušáka.“
„A kdo jí to chce zakázat?“
„Její otčím a opatrovník, zámecký správce Hartistr z Lychenu.“
„Vem ho čert! A její otčím?“
„Tím je právě hostinský a pekař Hillmann z Wustrowa.“
„Ten hrubián? Ať visí! Jak se dostal k tomu otčímovi, he?“
„Jako vdovec se třemi syny si vzal matku mé dívky.“
„To ho dostane na šibenici. A co je nejdůležitější? Jakou postavu má ta jeho meluzína? Doufám, že mu neproběhne mezi nohama, nebo se schová za vidle?“
„Určitě ne, Výsosti! Měří sedmdesát dva palců!“
„To není špatné! Hubená?“
„Má tvářičky jako jablíčka a ruce jak… jak… jako…“
„No dobře! A hlas?“
„Není to bas jako u Excelence, ale stydět se nemusí!“
„Výborně! Žena rovněž musí spustit pořádné krupobití, když je to na správném místě a ve správný čas. Musí vědět, jak chlapovi propláchnout hlavu, když dělá hlouposti. Jak se jmenuje?“
„Anna Grunertová.“
„Dobře! Zapamatuj šito. Starej Hillmann je silnej chlapík?“
„Ano, ale líný, a protože se k tomu připojuje jeho hrubost, má s pekařstvím potíže. Žádný tovaryš u něho nevydržel déle než čtrnáct dnů.“
„Hm, to se hodí. Už dávno jsem se chtěl do Lenzenu podívat. To místo je strategicky důležité pro případ, že by došlo k nějaké potyčce s Hannoverskými. Musím se tam porozhlédnout, a protože se mi sbírají sliny na velké chlapy, zabiju dvě mouchy jednou ranou! Vyrazím ještě tenhle týden. Chce se mnou?“
„Samozřejmě! Ale Výsosti, vy chcete na hannoverské území?!“
„Proč ne? Nebo mám běžet do Mongolská, když se chci podívat na Hillmanny?“
„Hannoverští na vás mají pifku!“
„To vím. Právě tady jeden z nich byl, poručík voň Hartegg.“
„Hartegg…!“
„Zná ho?“
„Osobně ne, ale má dívka je právě teď společnicí u jeho… u jeho milé.“
„Co?!“ zvolal kníže překvapeně. „U slečny z Leibenau? A kde?“
„Na zámku Lychen.“
„Ať mě bací hrom! To je příznivé! Jak se dostala Liebenau na Lychen?“
„Zřejmě je tam na návštěvě, protože Hartegg se tam s ní může lépe stýkat.“
„To je pravda! Jak se k ní dostala jeho Anna?“
„Slečně bylo na zámku smutno, neboť majitel není přítomen. Sháněla společnici a správce jí doporučil svou svěřenkyni Annu. Souhlasila, protože s otčímem a nevlastními bratry není příliš zadobře.“
„Má s nimi potíže?“
„Ano, a já ještě větší!“
„Proč?“
„Protože mi ji nepřejou. Má si vzít kovářského lumpa Peterse za muže! Jednou jsem se pustil do obou, do Hillmanna i Peterse.“
„Jen jednou? Nebo několikrát? Přišel tam dokonce častěji?!“
„No, pokaždé, když jsem měl dovolenou.“
„Tak, on praproklatče?! Běhá mi do Hannoverská na zálety? Co kdyby mi ho tam odchytli?“
„To není tak snadné, třebaže se o to několikrát pokusili.“
„Takže tam se mnou nemůže!“
„Výsosti!“
„Aspoň ne hned! Taky se nejdřív musím podívat na tu jeho, jestli se mi bude líbit! Pokud ne, vytluču mu ji z makovice,

rozuměl mi? Bude-li podle mého gusta, vemem ji hned s sebou. Souhlasí?“
„Jsem přesvědčen, že se Jasnosti bude líbit.“
„No, jen ať se nezblázní! Řeknu mu plán, který udrží pod pokličkou! Půjdem do Lenzenu, kde máj příští pondělí jarmark, a vezmem tolik lidí, kolik budem potřebovat. Co o tom soudí?“
„Tak třicet.“
„Tolik?“
„Ano! Výsost musí mít na zřeteli, že Lychen a Wustrow leží poměrně daleko od Lenzenu. Ze Salzwedelu bysme to měli blíž, ale protože Excelence chce jet do Lenzenu, musíme urazit čtyři míle po polích v zemi, kde nejsou pruským vojákům nakloněni!“
„Ať je po jeho! Mimoto nebudou ve vojenském, nýbrž si oblíknou civil, aby nebudili pozornost. A rovněž se nedostaví do Lenzenu najednou. Za místo setkání určíme hostinec U Mecklenburčana. Tam je bude čekat, zatímco já půjdu do Lychenu a Wustrowa.“
„Taky v civilu?“
„Jasně! Právě jsem dostal báječnej nápad! Oblíknu se jako pekařskej tovaryš s vandrovní knížkou a požádám starého Hillmanna o práci.“
„Co když ji Excelence dostane?“
„Zadělám těsto, které bude třeba. Něco z toho vznikne.“
„Výsost se vyzná v pekařině?“
„Ať jde k šípku s jeho znalostmi! Co k tomu člověk potřebuje vědět? Nalije se voda do mouky, přidá se kvásek nebo droždí, pak se to uplácá, hodí se to na váhu, poté do pece a dílo je hotovo! V tom se vyznám. Krom toho zaskočíme ke svému pekaři, abych to omrknul. Chleba svedu určitě, ale kromě toho zadělám Hillmannům těsto, v němž bude po čertech málo rozinek, na to se může spolehnout! Co je?!“
Otázka patřila lokajovi, který opět vstoupil.
„Kaprál Weidauer prosí o slyšení.“
„Weidauer? Z verbířské stanice v Gardelegenu?“
„Ano.“
„Ať vejde!“
Lokaj se vzdálil a vpustil ohlášeného.
Desátník byl bojového vzezření. Nebyl již mladý, avšak mimořádně silně stavěný.
„Copak nese?“
„Dopis, Výsosti!“
„Od koho?“
„Od poručíka voň Krausigk, který verbuje v Kobelitz.“
Kníže rozbalil list a četl jej. Svraštil obočí, zůstal však klidný a otočil se na Goldschmidta:
„Tady to má! Krausigk mi hlásí, že Hannoveráci včera večer přešli hranici do Germenau a odtáhli čtyry mladíky! Dopravili je přes Steimke do Brome. Weidaure, hned mu dám s sebou příkaz pro poručíka!“
Kníže si sedl ke stolu a škrábal perem po papíru, jako by řezal dříví. Pak list zapečetil.
„Tady! Tento rozkaz předá poručíkovi a o víc se nemusí starat. Pamatuje si jedno! Jestli mi do týdne nepřivede aspoň deset Hannoverských, bude zle! Tady má tolar, aby si svlažil čípek! Teď koukal vypadnout!“
Desátník šel. Byl rád, že se to obešlo bez hromobití, a dokonce si vysloužil tolar.
„No, co tomu říká?“ ptal se Leopold rotmistra. „Georg mi posílá do baráku Hartegga, aby mi kázal manýry, ale ve stejnou dobu posílá své prodavače duší, aby narušovali mír! To by jeden vyjel z kůže!“
„Nejlepší odpovědí bude zajít na druhou stranu a odvést mu pár pořádných chlapů, Výsosti!“
„To má pravdu! Půjdem tam a několik mladíků přetáhneme sem! Ať má král, co chce, jako že se Leopold jmenuju. Teď vyrazí! Zazvoní zvon a voják, který nejde včas na pobožnost, nemá pro vlast cenu ani čtvrťák! Po tabuli přijde sem, musíme se domluvit. Pak dostane peníze, aby obstaral oblečení pro těch třicet. Ať s nimi naloží šetrně, nemusí pořizovat nic noblesního. U místních židů najde vše, co potřebu je!
Poručík voň Hartegg neopustil město hned, ale vydal se po svých záležitostech, to znamená do jednoho z lepších hostinců, kde si pronajal oddělený pokoj. V něm již seděl mladý muž, asi dvacetiletý, štíhlé, dobře stavěné postavy a upřímného obličeje, v němž by však bystrý pozorovatel našel stopy panské libovůle. Jeho celkový vzhled působil dojmem, že není synem obyčejných rodičů, ačkoli na sobě neměl honosné šaty. Poněvadž se při příchodu poručíka nezvedl, jistě mu nebyl podřízen.
„Konečně!“ zaznělo vyčítavě. „Musel jsem čekat až příliš dlouho, poručíku!“
„Šlo to celkem rychle, královská Výsosti!“ opáčil Hartegg spíš odmítavě než omluvně.
„Oho! Snad se necítíte uražený nebo dotčený?! Jak vidím, někde jste se cestou zastavil!“
„Z čeho tak soudíte, Výsosti?“
„Nakupoval jste, zatímco já tady seděl sám!“
„Ne!“ zaznělo příkře.
„Kde jste tedy přišel k tomu balíku?“
„U knížete.“
„U Dessaváka? Co tam máte?“
„Podívejte se, Výsosti!“
S těmito slovy vešel do vedlejší místnosti, kde se opřel čelem o okenní sklo.
V jeho mysli mu rychle vyvstal celý dosavadní život. Byl opuštěným jediným dítětem bohatých rodičů svobodný muž,

a přece závislý jako otrok na služebních povinnostech. Mimořádná přísnost služby mu však neotravovala život, ale násilnosti, které tato služba vrhala na jeho osobní poměry, mu působily zklamání. Byl dokonalým vojákem, často vyznamenaným, dokonce se stal adjunktem mladého muže, jenž seděl v sousední místnosti, tohoto hrdého mladíka, který bral na zřetel jedině svou vůli a vše ostatní ignoroval, jak bylo u panstva zvykem. On způsobil u panstva to, že měl být vržen do nuceného sňatku. Princ byl příznivcem plukovníka, jehož dceru měl adjunkt zaopatřit. Protože se Hartegg zdráhal, snažili si najít způsob, jak jej zlomit. Vědomě jej vrhali do pochybných situací, z nichž by se těžko dokázal vymanit s čistým štítem i zkušenější důstojník. Uvalili na něj zodpovědnost, s níž by se těžko vyrovnal i nejchytřejší muž.

„Mám toho plné zuby!“ mumlal tiše. „Starý válečný hrdina, který neplýtvá chválou, mi otevřeně říká, že by mi dal tisíce, kdybych k němu přestoupil, a tady… tady ten mě trápí jako rekruta, který neumí držet pušku! Skutečně bych měl utéct! Čest, která na člověku visí jako kazajka, je prokletým břemenem! Čím bych se mohl stát u starého Dessaváka!“

„Poručíku!“ zaznělo vedle.

Poslechl příkazu. Mladík na něho vrhal zlostné pohledy.

„Zapomněl snad, koho má před sebou?“

„Vím to přesně, Excelence! Královskou a knížecí Výsost, prince Fridricha Ludvíka Anglického, Irského, Skotského a Hannoverského!“

„Jehož adjunktem a sluhou je! Když to ví tak přesně, proč se podle toho nechová?!“

„Nejsem si vědom nedbalosti ve službě ani v respektu, Výsosti!“

„Ne? Zapomněl snad, jakým tónem mi odpověděl? Zapomněl, že se vzdálil, aniž bych mu to dovolil? Myslí si, že balík se sýrem a salámem je vhodný, aby kompromitoval nejstaršího syna prince a vnuka krále Velké Británie?!“

„Královská Výsost by měla pomyslet, že ve službě existují útoky, jimž se může podřízený bránit pouze tím, že odejde.“

„To si myslí? Nebo nestojí ve službě?“

„Ve službě se nosí uniforma.“

„Tu má na sobě!“

„Vaše.Výsost však nikoli! I já jsem šiji oblékl pouze kvůli polnímu maršálkovi, knížeti voň AnhaltDessau, a nyní ji uložím zpět do vaku.“

Mladý princ k němu přistoupil o krok blíž.

„Poručíku, nezapomínal se, jinak se zapomenu také!“

„Jeho Výsost se již zapomněla!“

„Cože? Dovoluje si…“

„Nedovoluju si nic, dělám jen to, co by na mém místě učinil každý čestný důstojník. Excelence se mnou jedná způsobem, že se musím cítit pobouřen! Jsem adjunkt Výsosti, ale v žádném případě ne jeho civilním sluhou, který se musí hrbit pod nečitelností a nedůvěrou!“

„Dobrá! Můj královský otec a děd se vysloví o tomto bodě, neboť vzhledem k mé důstojnosti není vhodné, abych se s ním dohadoval! Nyní mi řekne, jak dopadl rozhovor s Dessavákem!“

„Má audience u Dessaváka, jak Výsost knížete nazývá, přinesla výsledek, který jsem předpokládal.“

„Mluvil přesněji!“

„Přijal mě tak, jak se přijímá vyslanec nepřátelské země.“

„Víme, že s námi nesympatizuje, může však být přesvědčen, že tyto pocity jsou z naší strany opětovány!“

„Vím! Polní maršálek byl nesmíme hrubý. Dozvěděl se, že naši verbíři odtáhli klempíře z Betzendorfu, a byl velmi rozhněván, že se za těchto okolností odvažujeme podávat stížnosti. Kdyby naši verbíři měli úspěch v Brome, jeho hněv by ještě vzrostl.“

„Hahaha, rád bych slyšel jeho klení!“

„Bylo právě takové, na jaké jsme u něho zvyklí. Dokonce vzal do ruky sukovici.“

„Aby udeřil?“ zvolal princ překvapeně.

„K čemu jinému?“

„Jeho?“

„Přirozeně.“

„To by měl udělat mně.“

„Co by učinila Vaše Výsost?“

„Zpolíčkoval bych ho!“

„Výsost nezná knížete, dosud ho neviděla. Není to muž, který by strpěl facky. Excelence by byla po první ráně nebožtíkem.“

„Takže si nechal rány líbit?“

„Pchá!“

„Co jiného?“

„Tasil jsem!“

„Hrome!“

„Přesekl jsem mu sukovici a knížete vyzval.“

„Toho se odvážil? On, pouhý poručík?!“

„Je to snad důvod, že bych to nesměl učinit?“

„Co odpověděl?“

„Odmítl mé vyzvání.“

„Tady to má! Kdyby se odvážil vyzvat mne, nechal bych ho vypráskat! Potom bych ho degradoval a do smrti bych ho

strčil do vězení!“
„O tom jsem přesvědčen,“ odtušil Hartegg s ledovým chladem.
„Takže ho kníže odbyl?“
„Ne tak docela.“
„Ne? Provedl další nerozvážnost, a nyní je to tím horší, že tím blamoval všechny hannoverské důstojníky!“
„Dovolí mi Výsost opačný názor? Jsem přesvědčen, že jsem svou čest obhájil, jak nejlépe to šlo! Kníže je vášnivý, hrubý a násilnický, avšak přesně ví, že důstojník je hoden jeho cti. Ví, že v této souvislosti je obyčejný poručík roven i knížeti, a nikdy by jej za to nenechal vypráskat a nehrozil by mu káznicí. Odmítl mou výzvu, ale dal mi báječné zadostiučení.“
„Ach! Jaké?“
„Omluvil se mi za unáhlenost a podal mi ruku.“
„To není pravda!“
„Excelence!“
„Lže!“
„Excelence!!“
„Tvrdím, že lže!“
„Excelence!!!“
Harteggovy oči se zlostně zaleskly. Bylo na něm vidět, že se z posledních sil ovládá. Kníže se tomu zasmál a prohlásil:
„To nemohl udělat, u knížete je taková věc vyloučena!“
„Snad u hannoverského knížete, chtěla tím říct Vaše Výsost?“
„Poručíku!“
„No dobře! Polní maršál dokázal, že to možné je. Řekl, že urazit někoho umí každý, ale omluvit se za urážku je prý čestnější než se ohánět žabikuchem a přidat k urážce zabití. A s tím souhlasím. Nikdy by nesáhl po sukovici, já jej však rozzlobil, když jsem ho napomenul, aby nemluvil neuctivě o mém pánu.“
„Ach! Co řekl?“
„Bude lepší, když to zamlčím.“
„Nařizuju mu, aby to řekl!“
„Pak to musím udělat,“ mínil poručík spokojeně. „Prohlásil, že pokud Georg nepřestane napadat jeho muže, rozežene jeho lidi jako stádo.“
„To je silné!“
„Měl jsem stejný dojem, proto jsem si podobné výrazy vyprosil. Pak začal být hrubý i vůči mně, proto jsem ho vyzval. Mám dojem, že jsem postupoval správně a Výsost se mnou jedná způsobem, který mne nutí říci mu totéž, co jsem řekl knížeti.“
„Nuže?“
„Dovolím si vyzvat Vaši Výsost, pokud toho lháře ihned neodvolá!“
„Chlape!“
„Jsem poddaný Excelence a chci vidět, jestli má skutečně odvahu nechat mě vypráskat a zavřít!“
„Tu odvahu mít budu, jak pozná. Jeho jednání je zpupné! Co si myslí? Ví, koho má před sebou?“
„Vím.“
„Budu k němu mít ohledy, ale žádám, aby ihned řekl, že se dopustil hlouposti!“
„To neřeknu!“
„Ne?!“
„Ne!“
„Takže mu nařizuji, aby odvolal svou výzvu!“
„Ani to neudělám!“
„Cože?!“
„Nemohu!“
„Nařizuji mu to podruhé a naposledy!“
„Nikdo mi nemůže nařizovat, abych si nechal špinit čest! Byl jsem nazván lhářem a požaduju zadostiučinění zbraní nebo prohlášením, že předchozí výrok je odvolán!“
„To je otevřená neposlušnost a vzpoura!“
„Pro mě za mě!“
„Ví, co může očekávat?“
„Klidně na to počkám.“
„Oznámím jeho stanovisko králi!“
„A já stanovisko Výsosti přednesu celému důstojnickému sboru. Ať vojenský soud rozhodne, kdo jednal čestněji, zda Excelence nebo já!“
„Chlape! Kdybych měl hůl, vzal bych ji na něj!“
Tu se Hartegg napřímil. Jeho rty se chvěly a jeho hlas zazněl chraplavě:
„Okamžitě to odvolejte!“
Princ zbledl a ustoupil o několik kroků.
Uvědomil si, že zašel příliš daleko a že by stačila jediná kapka, aby nádoba přetekla.
„Harteggu!“ zvolal zpola zlostně a zpola rozpačitě.
„Ano?“

„Je při smyslech? Co ho to napadlo?“
„Naprosto! Bylo mluveno o holi. Bude to odvoláno, nebo mám dát jedinou vhodnou a možnou odpověď?“
„Jakou?“
„Otevřeně prohlásím, že mi bylo vyhrožováno výpraskem a že jsem na to odpověděl fackou!“
„Člověče!“
„Odpověď!“
Poručík přistoupil k princi, který couvl.
„Harteggu, jsem generál a vnuk jeho krále!“
„Při jeho chování o tom pochybuji! Odpověď, okamžitě!“
„Dobře odvolávám!“
„I lháře?“
„Ano.“
„S ohledem na mládí Excelence a také na okolnost, že jsme mezi čtyřma očima, se budu chovat, jako by k urážce nedošlo.“
Se strojenou úklonou se stáhl.
Princ pocítil volnost a vrátila se mu obvyklá nadutost a odvaha.
„Upozorňuju ho, že jsem to odvolal jen proto, že jsme tady sami.“
„To vím, Výsosti,“ odvětil Hartegg s úsměvem. „Odvolal jste však, můžu tedy být spokojen.“
„Přesto jeho chování ohlásím!“
„Jsem připraven!“
„Může si myslet, co bude následovat!“
„Už jsem řekl, že to očekávám.“
„Mé přátelství navždy ztratil!“
„Netušil jsem, že nějaké bylo.“
„Vidím stále víc, jak má tvrdou hlavu! Určitě budou vědět, jak s ním naložit. Pro tuto chvíli celou záležitost uzavřeme a budeme pokračovat v započatém rozhovoru. Ví, že jsem šel do Dessavy, abych si inkognito prohlédl knížete. Jak bych to měl udělat?“
„Výsost by měla jít do kostela, kam jistě přijde.“
„Doprovodí mě?“
„Dovolte, Výsosti, abych zůstal zde!“
„Proč?“
„Znají mne, a Výsost by se tak dostala do nebezpečí, že bude v mé přítomnosti poznána.“
„Pravda! Počkal na mne tady!“
„Rozkaz!“
„Hned po bohoslužbě odjedeme!“
„Do Hannoveru?“
„Zanechal hloupé otázky! Ví, co mám v úmyslu.“
„Musím opakovaně vyslovit své varování! Excelence by si měla uvědomit, jak nebezpečné může být takové konání!“
„Pchá!“
„Veličenstvo se domnívá, že jste v Celle. Uvalil jsem na sebe velkou zodpovědnost už tím, že jsem vzal Výsost sem!“
„Odpovědnost? Musí mě poslouchat!“
„Přesto jsem v trapném postavení, neboť i král po mně žádá poslušnost! Pokud nás postihne nějaké neštěstí, vina nepadne na Výsost, nýbrž na mne. A k tomu dobrodružná myšlenka chtít si hrát na verbíře!“
„Právě to dobrodružství mne láká. Neslyšel, že Dessavák jedná stejně? Prochází inkognito zemí a dokonce se několikrát odvážil přes hranice, aby chytil pár rekrutů.“
„Může si to dovolit, je celý chlap!“
„Tak! A já ne?“
„Co je bezpečné pro obyčejného muže, nemusí být bezpečné pro prince!“
„A pro knížete z Dessau také! Co dokáže on, svedu taky, rozuměl? Navíc jsem službou a dvorem tak vyčerpán, že rád přivítám zábavu jiného druhu. Doprovodím ho do Lenzenu!“
„To si nemohu zodpovědět!“
„Nemusí!“
„Výsost by měla mít na zřeteli, jak je tento úkol nepříjemný. Dostal jsem příkaz, abych učinil vydatný lov pro výstrahu, kdyby se Dessavský nechtěl podřídit pravidlům. K tomu mám využít lenzenského jarmarku. To není bezpečné. Pokud mne chytí, je se mnou konec!“
„Ach! Bojí se?“
„Pchá! Dokud budu vládnout rukama, nemám se čeho bát, ale buduli se muset starat o Výsost, mám svázané ruce a nemohu za nic ručit!“
„Sám se postarám o svou bezpečnost! Ostatně bude mít k dispozici vojsko. Kolik mužů přijde?“
„Z Dannenbergu přijde čtyřicet mužů. Dvacet odejde v převleku do města, zbytek zamíří na Gartow, aby se drželi hranice, kde na nás počkají nebo nám v nouzi pomohou.“
„A s nimi se necítí bezpečný?“
„Člověk nemůže vypočítat okolnosti. Prosím Výsost ve vší vážnosti, aby od svého plánu ustoupila.“
„Nesmysl! Chci prožít dobrodružství! Abych ho uklidnil, slíbím mu, že se nebudu v Lenzenu příliš ukazovat. Kam jsou

ti muži pozvaní?“
„Do hospody U Mecklenburčana, kam přijdou postupně a nenápadně v převlecích.“
„Pak si vytvořím hlavní stan v Lychenu.“
„V Lychenu?“ zvolal poručík překvapen.
„Ano.“
„V hostinci?“
„Ne, na zámku.“
„Inkognito?“
„Samozřejmě!“
Princ vrhl kosý pohled na Hartegga a pokračoval:
„Slyšel jsem, že tam je slečna voň Liebenau.“
„Snad,“ prohlásil nadporučík klidně.
„Tatáž, s níž tolik sympatizuje, jak se zdá!“
„Nezdá se to, je tomu tak, Excelence.“
„Pak jde o malou, přechodnou, historku? Pchá! Kdyby mělo jít do tuhého, pak má lepší příležitosti. Mimochodem, tato slečna, kterou jsem viděl loni zjara v Uelzenu, se mi docela zamlouvala. Je to rozkošná holka, s níž by se dalo pár hodin strávit. Uvidím, co se dá na Lychenu dělat!“
„Na takové hodinky může Výsost zapomenout!“
„Ach! Proč?“
„Slečna voň Liebenau není předmět ke hraní.“
„To se ví, poručíku!“ smál se princ. „Vnuk krále je však vždy vítán!“
„Zde by to mohlo být jiné!“
„Pchá! Líbí se mi a dostanu ji!“
„Dovolí Excelence, abych se zmínil, že Augusta voň Liebenau je mou nevěstou?“
„Blouzní?“
„Nejsem při smyslech. Požádal jsem o její ruku.“
„Komedie!“
„A byla mi přislíbena!“
„Ať to nakuká někomu jinému! Pokud se chce oženit, pak ví, kde má nevěstu hledat! V tomto případě má navíc připraveno povýšení na kapitána!“
„Vezmu si tu, kterou si vyberu!“
„Přirozeně! A vybere si tu, která se dobře hodí pro jeho budoucnost!“
„Nikdy!“
„Nesmysl! Zná naše přání a musí podle nich jednat! Rozuměl?“
„Musím zohlednit jediné přání mé! Muž si ženu vybírá a nenechává si ji vnutit!“
„Uvidíme! V souvislosti s kariérou nebude proti sobě? Jeho Liebenauovou si zajistím pro sebe!“
„Výsosti!“
„Co?!“
„Pak se rozloučím se službou!“
„Záleží, jestli bude propuštěn!“
„V opačném případě půjdu sám!“
„Pak bude dezertérem a jeho hannoverské statky propadnou státu. Na to musí pamatovat, tak k čemu řeči? Zvonilo na kostele a já musím jít. Počká na mne a má dost času přemýšlet, jak se dnes choval. Jinak upadne v nemilost a už se mu nepodaří jeho slabé chvíle napravit!“

II. KAPITOLA
INKOGNITO

Dvorem lychenského zámku kráčel muž nevábného zevnějšku. Dlouhé, nečesané, divoce se třepící vlasy mu splývaly do obličeje a stejně nepěstěný vypadal jeho hustý vous, který nepoznal hřeben či kartáč. Na hlavě mu seděla čapka, jejíž tvar ani barvu nebylo možné rozlišit. Vysoká, širokoplecí postava muže byla oblečena v kabátci, který kdysi byl ušitý pro mnohem menší tělo, poněvadž rukávy mu sahaly sotva k loktům a pas měl pod mohutnou hrudí. Kalhoty se skládaly ze záplat a fleků, kamaše byly samá vráska a boty připomínaly dřeváky, dovolující prstům výhled do všech světových stran. Muž nesl na zádech starý, špinavý pytel, přes napuchlý nos si přelepil širokou náplast. Přesto na něm bylo cosi, kvůli čemu nemohl být počítán mezi žebráky nebo zlodějské tuláky.
Před vraty zámku stál správce Hartig, malý hubený mužíček s nepříjemnou ptačí tváří.
„Co chce?!“ vyštěkl na příchozího vysokým hláskem.
„Prominutí, pane barone, já jsem…“
„Nejsem baron!“ přerušil jej Hartig. „Přesto mě může oslovovat jako Jeho Milost.“
„Výtečně!“ opáčil muž úslužně. „Jsem chudý obchodník a žádám Jeho Milost o svolení ukázat lidem na zámku své zboží.“
„S čím obchoduje?“
„S hadry, mazáním na boty, náplastmi, nitěmi a jehlami k šití, s pudrem a tkaničkami.“
„Pro jakou nemoc se hodí jeho náplasti?“

„Zabírají proti žaludeční rakovině, bolesti zubů, zlaté žíle, horečce, kolice u člověka i zvířete, proti pihám, bolení hlavy a tasemnici. Vyléčí křeče čelisti, vole, kýlu, křivé nohy, sečné, bodné i střelné rány, kuří oka, srdeční nevolnost, močové kameny, bradavice, červenku, štěnice, dnu, uhrančivé oči, jsou proti pleši, nadýmání, roupům i kostižeru, odstraní šneky, dešťovky i vymknutí kotníku, krvácení z nosu, boule i zahradní blechy.“
„Co neříká?! Na všechno tohle jeho náplasti pomáhají?“
„I další hrozné nemoci! Nechce to Výsost vyzkoušet? Má pleš, kozí nemoc nebo dokonce kostižer…“
„Chlape, co ho napadá? Já a takové nemoci! Je snad blázen?!“
„Vaše Milost mě nenechala domluvit. Chtěl jsem říct, že by se některá z nemocí mohla objevit tady na zámku. Zaručeně pak pomůžou mé náplasti od světoznámého doktora a umělce v léčení, Amadea Plaustruma Singulta Promotoria Paderbornienzise. Zaberou ve dne nebo v noci na každou nemoc nebo ránu.“
„Zřejmě bude slavným mužem, když má tak dlouhé jméno. Pomáhá jeho náplast taky proti jaterním flekům a srdečnímu pnutí?“
„Ó, velice rychle, Milosti!“
„Má žena má obličej plný skvrn a odpoledne ji šponuje kolem srdce. Vyzkouším jeho náplast. Kam ji mám přiložit?“
„Proti jaterním flekům přijde na levé lýtko, proti srdečnímu pnutí se přikládá na dvanáct dnů na pupek.“
„Na pupek, a na dvanáct dnů? Je silná?“
„Ano!“
„Snad to nevytáhne pupek ven?“
„Ne, zatáhne ho dovnitř!“
„Jak to?“
„Srdeční pnutí je z toho, že pupek přerůstá nahoru k srdci a tam se omotá, až ho zardousí.“
„Hrome, už je mi jasné, proč má pocit, jako by jí mělo srdce prasknout!“
„Takže má náplast musí pupek stáhnout dolů.“
„Podaří se to pokaždé?“
„Jasně!“
„Dal mi jednu náplast!“
Cizinec sundal pytel ze zad, sáhl dovnitř a vytáhl malou krabičku.
„Tady, Výsosti!“
„Co to stojí?“
„Vlastně jeden gulden, ale protože je to pro urozenou pacientku a Vaše Milost mi dá povolení k prodeji, nemůžu nic vzít. Chci to milostivé paní darovat.“
„Děkuju mu! Vidím, že má způsoby, i když na to nevypadá! Co má s obličejem?“
„To je zlé zranění, které mi způsobili pruští verbíři.“
„Co s nimi měl?“
„Chtěli mi vyrabovat pytel a já se bránil.“
„A on utržil ránu?“
„Jo ale vrátil jsem jim to s úrokama!“
„Dobře jim tak! Člověk by měl ty pacholky utlouct! Ale řekl mi, není jeho rána nakažlivá?“
„Chraň bůh!“
„No dobře, ať se tedy pokusí něco prodat, já mu v tom bránit nebudu!“
Mužíček zmizel a obchodník s náplastí stoupal po schodech. Nahoře potkal dívku, oblečenou zpola jako komornou a zpola jako dámu, vysoké, plné postavy s červenými líčky. Kdo ji spatřil, musel ji považovat za krásku. Divila se, když spatřila cizího muže, neboť lidé takového vzezření sem nebývali pouštěni.
„Copak chce?“ otázala se ho.
„Dobrý den, krásná panno!“ odpověděl. „Pan správce mi dovolil prodávat na zámku své zboží.“
„Jaké?“
„Náplasti, cídidla, mazadla na boty, jehly, nitě, sponky, pudr a knoflíky.“
„Nic nepotřebuju!“
„Neřekne mi, kde najdu někoho potřebného?“
„Šel do kuchyně, kde najde služky!“
Chtěla jej obejít, on jí však zastoupil cestu.
„Počkala chvilku, krásná panno!“
„Co ještě chce?“
„Zeptat se jí, jestli tady dneska náhodou neviděla tovaryše od pece?“
„Ničeho jsem si nevšimla! Adieu!“
„Počkala ještě! Poslední věc.“
„Jaká?“
„Pozdrav.“
„Komu?“
„Dívce, která se jmenuje Anna Grunertová. Kde ji najdu?“
„To jsem já.“
Překvapeně ji změřil očima.
„Ona? Hm, ten chlap nemá špatný vkus!“
„Kdo?“

Přistoupil k ní o krok blíž a zašeptal:
„Rotmistr Goldschmidt.“
Její tváře zalil ruměnec.
„Od něho je pozdrav?“
„Ano.“
„Kde ho viděl?“
„V Lenzenu.“
„Kdy?“
„Včera večer. Musím jí vyřídit ještě něco důležitého. Nemá tady místnost, kde by nás nikdo neslyšel?“
„Šel se mnou!“
Vedla ho o patro výš, kde otevřela jedny dveře. Vstoupili do vkusné a čisté místnůstky se dvěma okny, která byla udržována s největší pečlivostí. Obchodník za sebou zavřel dveře a zasunul závoru.
„Proč zamyká?“ divila se.
„Nikdo nás nesmí překvapit.“
„Co má vyřídit?“
„Tohle!“
Položil pytel na podlahu, ovinul dívku pažemi a vlepil jí polibek na třešňově rudé rty.
„Nevychovanče!“
Rychle se vymanila a vrazila mu ránu, která mlaskla stokrát silněji než před chvílí políbení.
Muž si zajel rukama na tvář.
„Bože na nebesích! To byla větší rána než ta, o které jsem vyprávěl správci! Jsi božsky srdnatá holka, lip bych to nesvedl ani já!“
Ustoupila překvapeně o několik kroků.
„Co říkal? Kdo vlastně je?!“
Vytáhl z úst oblázek, pak sundal čepici a strhl falešnou paruku.
„No, kdo to asi je? Jenom se podívej, ty bojovná holubice!“
Spráskla ruce.
„Wilhelme!“
„No konečně! Jestli je pravda, že je láska slepá, pak s tebou můžu být spokojen!“
„Bože, jak vypadáš?“
„Hezky, viď?“
„K čemu ta maškaráda?“
„Pojď, posaď se, vysvětlím ti to!“
„Dobrá ale moc se ke mně nemačkej, vždyť vypadáš jako nejhorší vagabund!“
„No ano! Byl jsem zvědav, jestli mě poznáš! Zkouška dopadla výborně, takže vidím, že převlek je úplně dokonalý! Když jsi mě nepoznala ty, nebude ve mně Goldschmidta hledat nikdo.“
„Sama se divím, že jsi mne tak ošálil!“
„Ach, šaty, vousy, vlasy a oblázek v ústech, který úplně změní řeč nepočítaje náplast, kterou jsem si přilepil!“
„Není pravá?“
„Ne. Mouka a klih, nic víc!“
„Tak si aspoň sundej vousy!“
„Nejde to, přilepil jsem je lepidlem na ptáky.“
„Tak se nepřibližuj!“
„Hm! Jedna facka mi stačila! Chuť by byla, to je pravda, ale jestli mě nepolíbíš sama, radši si ji nechám zajít! Jinak bys mi urazila náplast a kde seženu tak pěknou?“
„Tak vyprávěj!“
„Ten tovaryš tady zatím nebyl?“
„Ne.“
„Pak brzy přijde.“
„Kdo to je?“
„Hádej!“
„Ach co? Řekni to!“
„Starej.“
„Jaký?“
„Dessavák.“
Vyskočila.
„Cože?! Je to možné?“
„Ano!“
„Co tady chce?“
„Vidět tě!“
„Mne? Proč?“
„Hm jestli se mu zalíbíš!“
„Jdi!“
„Je to tak! Vyprávěl jsem mu o tobě a on tě chce nepoznaný vidět. Když se mu zalíbíš, vezmem se, pokud ne, tak…“

„Tak se nevezmeme, co?!“
„Ale ano! Jemu navzdory! Musel bych se s ním ovšem rozloučit!“
„Poslyš, zdá se mi divné, že by kníže jel kvůli mně do Lychenu a v přestrojení za tovaryše!“
„Nepřijde jen kvůli tobě.“
„A co ještě chce?“
„To je služební záležitost.“
„Je to důležité?“
„Jistě, když se na to správně podíváš. Ty to však uslyšíš, jsem si jist, že nás neprozradíš.“
„Ani mě nenapadne!“
„Hannoverští nám v posledních dnech odvedli několik rekrutů. Starého to pobouřilo, proto chce osobně zesnovat rozsáhlou revanš!“
„Ach! Chcete si vyzvednout chlapce?“
„Ano.“
„Proti tomu nic nemám, jen buďte tak hodní a odtáhněte Peterse, který je pořád dotěrnější!“
„I na něho dojde!“
„Kníže ho chce?“
„Jasně! Vyprávěl jsem mu, že ti toho chlapa chtějí hodit na krk, proto ho zneškodníme!“
„Wilhelme, asi budu mít tvého Dessaváka ráda!“
„Výborně! Má tam Peters ještě toho velkého hocha?“
„Ano.“
„Tak ho vezmem taky!“
„Dávejte si pozor! Není maličkost přemoct takové muže a odvést je pryč!“
„Pchá! Nejsme z vaty, i když jsem se tvé ráně nebránil. Krom toho máme k dispozici třicet vojáků. Jak vycházíš s rodinou?“
„Špatně.“
„Opravdu?“
„Wilhelme, doma je to bída s nouzí! Otec pije pořád víc, nechová se dobře k matce, a bratři mu pomáhají ze všech sil. Matka se chce rozvést.“
„Opravdu?“
„Ano.“
„Tím lip!“
„Jak to?“
Měl jí snad říci, že má v úmyslu lapit i její nevlastní bratry? Rozhodl se to zatím zamlčet.
„Protože bude konec té bídě!“ odvětil na to.
„Matka těžce trpí, otčím ji dokonce zbil!“ naříkala dívka se slzami v očích.
„Dostane odměnu, na to se spolehni! A co tvůj milý poručík, ten trpaslík?“
„Všechno při starém. Mám a musím si vzít Peterse. Zdá se, že ti dva spolu mají nevyrovnaný dluh.“
„Tak je to! Takže do nich vjedeme! Pomůžeš nám?“
„Samozřejmě! Ať táhnou! Jak vypadá váš plán?“
„Kníže se převlékl za tovaryše a bude v okolí hledat vhodné hochy. Přitom se chce podívat i na tebe.“
„Podle toho, jak se snaží, je vidět, že tě má hodně rád!“
„Hodně, to je pravda. Budu rád, když na tobě nenajde žádnou chybu.“
„Vynasnažím se!“
„Nesmíš dát najevo, že o něm víš! Přiběhl jsem sem z Lenzenu jen proto, abych tě na to upozornil.“
„Kníže o tom neví?“
„Zhola nic. Přikázal mi zůstat v Lenzenu, dokud nepřijde posel. Ráno odjel a já hned spěchal k tobě.“
„Kde jsi sehnal převlek?“
„To bylo to nejsnadnější. Mám i doklady. Potkal jsem v Lenzenu jednoho mastičkáře, který se chystal na jarmark. Má tři pomocníky jeden z nich mi za tři tolary půjčil své papíry.“
„Jak vám můžu pomoct, když budeš v Lenzenu? Nebudeme mít možnost spolu mluvit.“
„Předal jsem vše svému kaprálovi, spolehlivému muži. Já zůstanu tady a zaběhnu tam, bude-li to nutné. Můžeme se často vidět.“
„Kde budeš spát?“
„V noclehárně, jinam se svým převlekem nemůžu.“
„To je nebezpečné!“
„Proč?“
„Noclehárna už není v hospodě U medvěda, nýbrž ji převzal kovář Peters. Zařídil si totiž výčep piva a kořalky.“
„Proč by to pro mne mělo být nebezpečné?“
„Zná tě!“
„Ty jsi mě snad poznala? Právě proto, že chceme lapit jeho tovaryše, je mi milé, když u něho budu moct bydlet. Poslyš! To je jezdec!“
Ze zámeckého dvora sem zazněl dusot kopyt.
Goldschmidt přistoupil k oknu, aby se podíval dolů.
„Všichni čerti, kdo je to?! Ach, Hartegg!“

„Hartegg?“ ptala se Anna spěchajíc k oknu. „Znáš ho?“
„Viděl jsem ho v Dessau.“
„Byl tam?“
„Ano, u knížete. Měl jsem službu v zámku a viděl jsem ho přijít i odejít. Znáš ho?“
„Ne, dnes ho vidím poprvé. Je hezký, ne?“
„Ano. Chce k tvé paní?“
„Ke komu jinému!“
„Aha!“
„Co se diviš?!“
„Copak asi chce?“
„Bláznivá otázka! Totéž, co chceš ty u mne!“
„Možná,“ odtušil zvláštním hlasem. „Já tady chci dvojí: vidět tebe a lapat rekruty. Snad máš pravdu, i on tady chce ulovit nevěstu a rekruty.“
„Jak jsi na to přišel?“
„Protože mi připadá jeho zajížďka sem podezřelá. Navíc je znám jako nejchytřejší náhončí rekrutů v Hannoveru. Přál bych se proměnit v myš, abych mohl slídit!“
„Co se týče toho, můžeš být klidný! Milostivá slečna mi všechno řekne!“
„Tolik ti důvěřuje?“
„Ano. Vzájemně se svěřujeme.“
„Jasně, ženské vrtochy! Anno, musím tady počkat, jestli se zdrží, nebo odjede pryč. Šlo by to?“
„Ne. Viděli tě přijít, a bylo by nápadné, kdyby ses u mne dlouho zdržel. Můžeme se sejít jinde.“
„Kde?“
„U zadní stěny zahrady. Můžu s tebou mluvit z pavlače, když budeš stát dole.“
„Měli bychom si dohodnout znamení!“
„Když něco budu vědět, pověsím na okno bílý kapesník. To uvidíš i z města.“
„A když s tebou budu chtít mluvit já?“
„Vidíš tu lípu vzadu?“
„Ano.“
„Vedle kmenu leží kámen. Přendáš-li ho na druhou stranu, přijdu do zahrady.“
„Dobře! To vystačí přes den a co večer?“
„Přesně v jedenáct přijdu do zahrady. Vyskytne-li se něco mimořádného, pošlu do noclehárny pro náplast.“
„Dávají mne dohromady s dcerou plukovníka, a zdá se mi, jako bych se měl stát součástí nějaké firmy. Minulý týden zase došlo k rozepři, a aby mne potrestali, poslali mě do Dessavy.“
„V jaké záležitosti?“
„Měl jsem zdůraznit knížeti, že nesmí shánět rekruty na hannoverském území. Kurfiřt si dokonce stěžoval císaři, ačkoli si jeho verbíři počínají stejně. Znají Dessaváka a mohli tušit, jak jednání proběhne.“
„Nebylo to příjemné?“
„Ne.“
„To je zlé!“
„Bohužel! Podle jejich výpočtů došlo k předpokládanému střetu. Dali mi tento úkol, abych u knížete upadl v nemilost a ty ses nemohla stát mou ženou. Byl jsem opatrný, přednesl jsem soukromou záležitost před služební, ale…“
„Mluvil jsi s ním o mně?“ přerušila jej rychle.
„Ano.“
„Co říkal?“
„Jeho verdikt byl nepříznivý. Nikdy nedovolí, aby sis vzala Hannoveráka.“
„Přísahám, že si tě vezmu!“
„Děkuji! Tvá láska je jediné, co mne dosud drželo na přímé cestě. Střetl jsem se s knížetem a dokonce jsem ho musel vyzvat.“
„Bože! To jsi udělal?! Taková neopatrnost!“
„Sáhl po holi!“
„Neuhodil by tě!“
„Chtěl a já musel tasit, abych ránu odrazil. Přesekl jsem mu hůl na dva kusy.“
„Ach, teď je vše ztraceno!“
„Dosud ne, mé srdce! Má odvaha knížeti imponovala, a jak myslím, získal jsem jeho přízeň. Dokonce mne odprosil za urážky.“
„Je to možné?“
„Pak jsme se rozešli v míru. Ano,“ usmál se, „kníže mi dokonce dal s sebou hromadu jídla, které měl od snídaně, chléb, šunku, salám, sýr, cibuli i česnek!“
„To je celý on! Opět začínám doufat. Mohlo mě napadnout, že se nerozejdete ve zlém. Jsi zvyklý přemoci přítele i nepřítele.“
Hrdě pozorovala jeho silnou, mužnou postavu a čisté, věrné oči.
Hartegg s úsměvem přiložil její ručku ke svým rtům.
„Posuzuješ mě očima lásky, živote! Ať je mi tvé štěstí zachováno teď a navždy! Bohužel neměla osobní přízeň vliv na jeho verdikt. Při loučení jsem se ho ještě jednou zeptal, a on řekl, že si nikdy nesmíš vzít Hannoveráka.“

„Tak se vykoupím do Hannoveru a pak bude vše v pořádku.“
„Ne, jen to ne! Víš, jak se mi Hannover zprotivil!“
„Tak vystup ze služby a pojď do Pruska!“
Zamyšleně a ponuře hleděl do země.
„Taková myšlenka mi vždy byla nepříjemná. Nyní je jiná doba, a zdá se, jako by mě chtěli přinutit, abych se s tím smířil. Příliš napnutá struna praskne! Můj služební vztah připomíná takovou strunu. Nebyl jsem v Dessau totiž sám.“
„A s kým?“
„S princem!“
„Opravdu? Ten nafoukaný spratek, kterého jsem potkala v Uelzenu, byl s tebou?“
„Ano.“
„Proč tam jel?“
„To přesně nevím. Snad to nedělal jen proto, aby mě zlobil. Možná je ve hře trochu dobrodružství. V Celle si vyžádal několik dnů dovolené do Braunschweigu, a zatímco jsou přesvědčeni, že se už vrátil, visí mi u nohy jako koule vězně. Když se to dozví jeho otec, korunní princ, nebo dokonce král, vytahají mne za nos, že mi to do smrti utkví v paměti. A jak mě trápí! V Dessau jsem se s ním pohádal víc než s knížetem. Opakovaně mne nazval lhářem a vyhrožoval mi bitím.“
Augusta zbledla. „Jak jsi reagoval?“
„Jediným způsobem, který byl možný: vyzval jsem ho.“
„Co udělal?“
„Hrozil mi kasámíkem a vězením. Rozhněvalo mne to, proto jsem mu nabídl pár facek. Pak odvolal, ale řekl, že o mém jednání promluví na vyšších místech.“ Objala jej a políbila na čelo.
„Za takovou odvahu tě musím odměnit, Ernste! Na tvém místě bych nejednala jinak! Ale teď sis to ještě pohoršil!“
„Uvidím, jak dlouho to dokážu vydržet. Každopádně odhodím ta pouta co nejdřív! Princ mě následoval i do Lenzenu!“
„Co jsi tam dělal?“
„Hm! Neprozradíš mě?“
„Tebe? Chceš mě zlobit?“
„To je pravda, u tebe to bude bezpečně uloženo. Příští pondělí je v Lenzenu jarmark a já mám této příležitosti využít k polapení několika rekrutů.“
„Zase?“
„Ano! Vybrali mě pro své obchody, aby mne mohli blamovat! Tentokrát chce princ být u toho. Kdyby šlo o mne, přál bych si, aby ho Prušáci ulovili!“
„Je tedy v Lenzenu?“
„Od dnešního rána ne a právě to mne přivádí k tobě. Mluvil jsme s ním o našem vztahu a otevřeně jsem mu řekl, že se nenechám ovlivnit. Prohlásil, že po dobu mé přítomnosti v Lenzenu bude žít tady v Lychenu.“
„Tady?!“ zvolala mladá dáma zdrceně. „Ano! Vyžádá si tvé pohostinství.“
„Inkognito?“
„Samozřejmě!“
„Vyženu ho!“
„Nemůžeš! Sama jsi tady hostem a správce takovou návštěvu neodmítne.“
„Co mám dělat, Ernste?“
„To klidně nechám na tobě. Jen jedno ti povím, ačkoli bych to radši zamlčel. Urazil nejen mne, ale i tebe přichází sem totiž za tebou. Navštíví tě jako ženu, která mu má připravit slastné chvíle.“
Zrudla.
„Cože?! Měl odvahu říct ti něco takového?!“
„Ano.“
„A ty jsi mu nedal pěstí?“
„Uznal za vhodnější po těchto slovech vypařit se.“
„Víš, co udělám?“
„Co?“
„Ihned odjedu!“
Hartegg se usmál.
„Bojíš se ho?“
Vstala a několikrát prošla po místnosti. Poté před ním zastavila a položila mu ruce na ramena.
„Máš pravdu, Liebenau neuteče před takovým člověkem. Zdrtím ho jediným pohledem! Ano, zůstanu! Kdy přijede?“
„Může tu být každým okamžikem. Půjčil jsem si koně a vyrazil jsem hned po něm přes pole, abych tu byl před ním. Nyní bych měl odjet.“
„Necháš mě tady s ním, aniž bys měl starost?“ otázala se.
„S plnou důvěrou!“ opáčil.
„Děkuju ti! Nepoznali tě tady?“
„Nemyslím. Zatím jsem tu nebyl, jsem v civilu a mluvil jsem jen s jedním sluhou.“
„Pak se nikdo nedozví, že mne navštívil poručík Hartegg.“
„Uvidíme se zase?“
„Kde?“
„Tady! Do pondělí zbývá několik dnů a já můžu přijet na koni a zase se na něm vrátit.“
„Pak by ses musel postarat, aby tě princ nepoznal, kdybyste se náhodou potkali.“

„Jistě! Kdy se sejdeme?“
„Nejlepší by to bylo večer. Určíš dobu?“
„Ne, protože nevím, co mi přinese služba. Naproti je kamenolom, kde používají střelný prach. Byl by večer nápadný výstřel?“
„Kdepak, v okolí se střílí často.“
„Dobře! Jakmile padne u lípy výstřel, jsem tady. Kde se sejdeme?“
„V zahradě. Na zadní straně domu je balkon. Když se na něj postavím a ty budeš dole, můžeme klidně mluvit.“
„Dostanu se zvenčí nahoru?“
„To záleží jen na mně. Mohla bych vzít klíč,“ usmála se, „ovšem nevím, zda se toho smím s tebou odvážit!“
„Klidně ho přines, Augusto! Žádám tě o to! Máme o čem mluvit, ale nechci riskovat, aby mě tu princ překvapil. Žij blaze, mé srdce! Miluj mě stejně jako dosud!“
„Buď opatrný, Ernste! V Lenzenu nejsi v bezpečí!“
Rozloučili se stejně něžně, jako před několika minutami ti dva o pár poschodí výš. Potom poručík odjel.
Opatrně objel město a potom se pustil cestou, která odbočovala ze silnice na Lenzen přes Gartow a Schnackenburg. Nejel po ní dlouho, když se kus před ním zvedla z trávy vysoká, silná postava a zmizela mezi blízkými keři.
„Nějaký tovaryš!“ smál se poručík. „Mohl klidně ležet ale tím lip, aspoň si mě nebude prohlížet.“
Hartegg jel dál, aniž by se ohlédl, tovaryš však zůstal stát mezi keři a pozoroval jezdce, dokud mu nezmizel z očí. Zřejmě ho pozorování neuspokojilo, neboť několikrát zavrtěl hlavou a zamumlal:
„Je to směšné, musela to být podoba! Jak by se Hartegg dostal do Lychenu? Na pět set kroků se může zmýlit i ostré oko! A kobyla, na které jel, se hodí akorát na tahání vozu, a ne pro takového proklatce, jako je Hartegg!“
Tovaryš vystoupil z křoví a kráčel cestou do města.
Tento tovaryš ovšem už dávno nebyl v letech vandrovníků. Mohlo mu být přes čtyřicet, měl pořádný knír, černé oči, které dokázaly metat blesky, napudrované vlasy svázané do drdolu na pěst širokého, který trčel ze starého širáku a poskakoval ze strany na stranu s každým krokem muže. Šaty byly staré, avšak čisté a nepotrhané, na zádech nesl muž ranec a v ruce svíral sukovici, jejíž zbytky po větvích opatřil měděnými hřeby.
Když se dostal do Lychenu, obrátil se na první osobu, kterou potkal.
„Pozdrav pánbůh, stará! Kde tuje nějaká noclehárna?“ otázal se stařeny s hůlkou.
„Pro koho?“
„Jasně že pro tovaryše!“
„Jsou tady dvě noclehárny. Co je zač?“
„Pekař.“
„Pekaři, kováři, zámečníci, truhláři a také koláři zůstávají u kováře.“
„U kováře? Má ubytování?“
„Má, i když teprve odnedávna.“
„Jak se jmenuje?“
„Peters.“
„Peters? Kruci! Je to ten, kterej má syna a rovněž tovaryše?“
„Ano.“
„Kde bydlí?“
„Šel přes trh a doprava. Dostane se na dannenberskou silnici, u které kovář bydlí.“
„Děkuju, stará! Tady má od cesty!“
Tovaryš vytáhl punčochu, která nyní plnila funkci peněženky, sáhl dovnitř a podal staré peníz. Ta na něj vrhla pohled a vyvalila oči.
„Co na mě tak čumí?!“
„No, on je mi zvláštní patron!“
„Pročpak, he?“
„Místo aby jako ostatní tovaryši třel bídu, rozhazuje tu peníze jak pohan! Nevšiml si, že mi dal pět stříbrňáků?“
„Co jí je do toho, ona stará uhelná lopato? Nebo chce vidět, že umím škudlit? Předvedu jí to ale touhle holí, jestli se mi hned neodklidí z cesty! Vysázím jí dalších pět grošů, ale ty už nebudou stříbrný! Ať je ráda, že něco dostala! Nebála se, neukrad jsem to!“
Stará se přes svůj věk rychle vypařila a tovaryš zamířil k trhu. Jakmile vešel na cestu do Dannenbergu, dolehly k němu údery kladiv. Noclehárnu poznal podle vyvěšeného znaku.
V začouzené světnici sedělo několik lidí, kterých si nevšímal, protože za to nestáli, u kamen seděl obrovitý kovář s ušmudlanou tváří a ve smírem ztuhlé zástěře.
„Pozdrav bůh, otče!“ křikl příchozí. „Jsem vandrovní tovaryš počestného pekařského řemesla a chtěl bych ho poprosit o sklenici piva!“ Hostinský si důležitě odkašlal, otřel si ústa a prohlásil:
„Že by byl pekař? To mi nenakuká!“
„Tak? Pročpak nevěří?“
„Protože má ve tváři oheň! Tak vypadá jen kovář nebo voják, kterej se načuchal střelného prachu!“
„Jemu může bejt fuk, jestli jsem kovář, pekař nebo lovec krtků! Zůstanu u něho na noc, ale teď mi dal pivo a držel hubu!“
„No, zdá se, že patří k těm nejhrubším!“
„Nekecal a pospíšil si s tím mokem!“
„Nonono, snad mi tu neumře žízní!“

„Pohne sebou, jinak mu proženu lejtka!“
Byly zde jen tři stoly, jeden kulatý s bílým ubrusem a dva dlouhé. U jednoho z nich seděli učedníci, kteří obdivovali pekaře pro jeho prostořekost, a u druhého se nalézal jediný člověk obchodník s náplastmi, čili rotmistr Wilhelm Goldschmidt.
V něm se nyní krčila malá dušička kdyby ho „pekař“ poznal, sneslo by se na jeho hlavu hrozné hromobití. Předsevzal si být drzý, jak jen to bude možné.
Hostinský přinesl pivo.
„Tady má svůj díl!“
„Svůj díl? Má rozum? Kolik kapek se vejde do tohohle náprstku? A jak to vypadá?! Je to vůbec pivo? Nebo v tom plavaly žáby?“
„Je to pivo, tím to hasne!“
„Ochutnám!“
Přiložil sklenici k ústům, opatrně usrkl a vzápětí vše vyplivl a pokrčil čelo, jako by polkl kyselinu sírovou.
„Co to má bejt? Pivo?! Ví, co je to?! Hned mu to řeknu! Je to voda s octem, kalařunou a mazadlem na kopyta! Ďábelskej patok! Kolik stojí ta jeho ptačí napáječka?“
„Pět feniků!“
„Pět feniků? No podle toho to vypadá!“
„Poslouchal, byl uctivější, jinak mu pomůžu na vzduch!“
„Nekecá hlouposti a nechá si svůj vzduch pro sebe! Nemá tam nic lepšího?“
„Hmm! Může to zaplatit?“
„Po tom mu je čerta!“
„Ale kdež! Často sem přijdou vandráci, kteří se chlubí a pijou a když dojde na placení, jejich mizerných pár feniků nestačí! A kdo pak pláče, he? Já, nikdo jinej!“
„No, ať se nevytahuje! Nevypadá, jako by hned tak někomu sedl na lep! Podíval se sem! Vidí tu fusekli, he?“
„Všichni čerti! Jsou v ní peníze?“
„A co jiného? Ohryzky z jablek?“
„Poslouchal, on asi umí dobře chodit po žebrotě!“
„To bych řek! Žebrám, až šindele praskají. Tak co má ještě za pivo?“
„Mám černé a hořké ale jen pro pány z honorace, když mě občas navštíví.“
„Honorace? Těch asi najde hodně v tomhle hnízdě: krejčí, příštipkáře, kominíky a podobné. Je pivo dobré a pravé?“
„Jasně!“
„Blbost! Zas přinese takovou břečku! Je jeho černé ležák?“
„Ano!“
„Tak mi přinese!“
„Snese ho?“
„Proč?“
„Kdo není zvyklý na takové pivo, tomu pak nebývá dobře!“
„No, koukal už padat, nebo mu pomůžu!“
Kovář se chtěl ještě dohadovat, ale nakonec se umoudřil a usmál se:
„Poslouchal! On je grobián, jak stojí psáno! Kromě něho znám jen dva, kteří svedou něco takového!“
„Ach! Koho?“
„Mého kmotra Hillmanna z Wustrowa a starého Dessaváka.“
Tu pekař vyskočil ze židle.
„Kdo? Starý Dessavák? Chlape, jak k němu přišel?!“
„No, slyšel jsem, že je široko daleko známej svou hrubostí, dokonce se mu přej nevyrovná ani můj kmotr Hillmann!“
Pekař se rozmyslel a opět se posadil.
„Možná,“ zamumlal. „Ať jde jednou do Dessavy a podívá se na něho! Starej ho třeba sežere i s jeho mastnýma vlasama a špinavou zástěrou! Proč mu vlastně říká Dessavák?“
„Nu, chlapci, co si odsloužili, o něm jinak nemluví, tak se to vžilo.“
„Dobrá! Už kecal dost, teď mi přinese svůj patok!“
Hostinský vyhověl. Pekař se napil a usmál se.
„Chutná?“ otázal se kovář.
„Jo, to je něco jiného než ta mýdlová voda! Hned dopiju a přinese mi ještě jedno ne, radši hned dvě!“
„Pro koho?“
Pekař ukázal na mastičkáře.
„Pro něj! Sedí se mnou u stolu, tak se mnou má pít! Jemu se to taky šikne nebo ne?“
S posledními slovy se obrátil na obchodníka.
„Napiju se,“ prohlásil tento lhostejně.
„To bych mu taky radil! Odmítnout se nenechám! Co je zač?“
„Obchodník.“
„S čím čachruje?“
„S mazadlem, pudrem, knoflíky, tkaničkami a náplastmi.“
„Báječnej kšeft hodí se to k sobě! Když někoho posype pudrem, může ho hned namazat smírem, přišít mu knoflík a nalepit flastr!“

„Umím i jiné věci.“
„Copak?“
„Vykládám karty.“
„Ach, on je mi čertovo kvítko, který tahá druhým peníze z kapes!“
„Nepodvádím, všechno, co jsem předpověděl, se vyplnilo!“
„Nechlubil se! Rád ho vyzkouším, až dostane strach a bude mu ouzko!“
„Může!“
„Co? Snaží se odporovat?“
„Nic se nesnažím. Co řeknu, to se taky stane, a tím to končí. Lidi mají i na ruce napsáno, co udělali a co je ještě čeká. Všechno to poznám.“
„Minulost i budoucnost? To je příliš silné! Vsadíme se?“
„Klidně!“ odtušil obchodník klidně.
„O co?“
„O pivo. Kdo prohraje, zaplatí!“
„Má mě za osla, což? Pivo jsem objednal, tady stojí, a zaplatím ho! Tak lacino se mě nezbaví! Jeho drzost bude potrestána lip! Má peníze?“
„Nemnoho, co jsem utržil za poslední dva měsíce.“
„Pět tolarů?“
„Tady jsou!“
„Nebo deset?“
„Snad bych je dal dohromady.“
„Spočítal to!“
Obchodník sáhl do kapsy a vytáhl starý kapesník, v němž měl zabalené peníze. Počítal.
„Je to víc, než jsem si myslel!“ zvolal radostně. „Žil jsem lacino!“
„Kolik?“
„14 tolarů, 23 grošů a 9 feniků.“
„Výtečně! Odváží seje vsadit?“
„Ano!“
„Dobrá!“
Se spokojeným výrazem vytáhl svou punčochu a odpočítal stejnou sumu.
Zatímco pekař počítal, kovář přivedl svou ženu, syna a tovaryše, aby viděli něco, co se vymykalo běžnému dni.
„Tady jsou mé peníze!“ prohlásil pekař. „Je připraven?“
„Ano!“
„Tady je ruka! Jestli se splete, nedostane ze svých peněz ani fenik!“
„A když se nespletu, budou jeho peníze moje!“
„Jasně! Podíval se mi na dlaň! Nejdřív minulost!“
Obchodník vzal jeho dlaň a pečlivě ji pozoroval.
„No, bude to? Nebo jeho chytrost skončila?“
„Pomalu! Takovou ruku jsem ještě neviděl! Narodil se ve šťastný den!“
„Ve který?“
„3. července!“
„Čerta! Umí dobře hádat!“
„Souhlasí to?“
„Jo! Hádá dobře!“
„Nehádám, je to na ruce jasně napsané. A hned mu to dokážu, protože tady jsou i jména jeho rodičů.“
„Co? Jak se jmenujou?“
„Otec se jmenuje HansGeorg a matka Jette. Nebo mám jména přečíst, jak jsou zapsaná v kostelní knize?“
„Ne! Je po čertech chytrej! Souhlasí!“
„A tady je obraz domu, v němž se narodil! Mám ho překreslit na stůl?“
„Ano! Napíná mě a zatím se mu jeho švindly daří!“
„Hostinský, přinesl křídu!“
Muž vyhověl a obchodník začal malovat na tabuli, dívaje se stále na ruku. Z opatrnosti načrtl jen několik čar, avšak pekař ihned poznal svůj dessavský zámek. Rychle skicu smazal.
„Ať do něj praští hrom!“ křikl překvapeně. „Souhlasí!“
„Nyní se podíváme, jak se jmenují jeho kmotři a kde se naučil péct!“
„Stačí, o tom netřeba mluvit! Nyní k přítomnosti!“
„Ta většinou souhlasí s úmysly a myšlenkami. Jeho ruka má velmi ostré tahy, jaké jsem zatím u nikoho neviděl. Nejdřív jsou tu dva muži, první je on a druhý ten se jmenuje Wilhelm. Příjmení tam není. Za nimi přichází další dva, pět, deset, dvacet, třicet mužů, pokud správně počítám, a za touhle čarou pozoruju kovadlinu se dvěma muži, zřejmě kováři, a další tři muže, z nichž jeden píchá tele, zatímco „
„Stačí, to úplně stačí!“ přerušil ho pekař, aby předešel nebezpečí, že jeho plán bude prozrazen. „Už nechci nic slyšet, vůbec nic!“
„Sedí to?“
„Jo, jo, přesně! On je budižkničemu, že jsem většího neviděl! Jak se vlastně jmenuje a odkud pochází? Dyť mě může

znát z dřívějška pak ať ho trefí šlak!“
„Tady jsou moje papíry!“
Vytáhl doklady a podal je pekaři, který je prozkoumal.
„Hm, souhlasí! Víza dokazují, že mě nemohl vidět. Poslouchal, něco takového bych nepovažoval za možné! To nesvede žádnej doktor ani profesor! Odkud a kam chce?“
„Pustím se přes hranici do Pruska.“
„Hm kampak?“
„Ještě nevím. Nejdřív se podívám na jarmark v Lenzenu.“
„Možná se tam taky podívám. Kde tam zůstane?“
„V hostinci U Mecklenburčana.“
„Dobrá! Třeba se tam setkáme. Jak přišel k náplasti ve tváři?“
„Ošetřil jsem si ránu, ke které jsem přišel při rvačce s hannoverskými verbíři.“
„Vzal je čert nebo taky ne, to je fuk! Takže on, praproklatče, vyhrál svou sázku!“
„Peníze jsou moje?“
„Jasně! Schoval je, protože v opačném případ by ty svoje taky nedostal. Ale nemyslí si, že se mnou vydupal kdyby se přesně netrefil, taky bych mu hádal sukovicí po zádech! Co tu stojí jeho ležák, hostinskej?“
„Dva stříbrníky.“
„Tedy šest grošů stříbra a pět feniků. Takže mě ta celá švanda u něho přišla na patnáct tolarů! To je jeho syn?“
„Ano.“
„A jeho tovaryš?“
„Ano.“
„Tady má peníze! Myslím, že jim těch patnáct tolarů přijde vhod! Žijte blaze a nezapomeňte na pekaře!“
Přehodil ranec přes rameno, vzal sukovici a opustil šenk, aby zamířil cestou k zámku.

„Hloupá věc!“ mumlal pod vousy. „Prohraju takové peníze! Kdyby to tak viděla Annalíza, tvářila by se jak starej nakřáplej kastrol! Něco takového jsem ještě neviděl! Ten chlap vyčte z ruky jména, data i obrázek! Byla to pravda? Určitě ano, i když to vypadá neuvěřitelně! Na světě jsou věci, které hlupák nikdy nepochopí! Co když ten čtenář z dlaně bude prorokovat i jiným? Můj plán bude fuč a já bych mohl skončit v pěkné louži! No, myslím, že svou výhru co nejdřív prolije krkem, a pak nebude čas na nějaké čtení z dlaní!“
Když vstoupil na zámecký dvůr, správce stál opět vedle brány a pozoroval koně, který byl prováděn. V okně bylo vidět hlavu Anny, která pozorovala vše venku, aby pekařského tovaryše nepropásla. Ten předstoupil se smeknutým kloboukem před správce a prosil úslužným hlasem:
„Pane, jsem jen chudý pocestný. Mohl bych vás požádat o dar?“
Chlapík na něho vrhl nepřívětivý pohled a zlostně vyjel:
„Co má co žebrat? Ať pracuje!“
„To chci, pane. Máte pro mě práci?“
„Čím je?“
„Pekařem.“
„Tady se nepeče! Koukal vypadnout!“
Vandrovní tovaryš se odvrátil od správce a chtěl projít portálem.
„Stát! Kampak chce?“
„Do zámku!“
„Tam nemá co hledat!“
„Kromě vás tady snad bydlí i jiní lidé, kteří chudého tovaryše neodmítnou!“
„Musí vypadnout! Jsem správce, a když řeknu, že má vypadnout, poslechne! Rozuměl?!“
„Nemůže ostatním zakázat, aby mě obdarovali!“
„Zakazuju to! Tady se nežebrá! Ať vypadne, jinak ho vynesu před bránu!“
Tovaryš se rozesmál.
„Chcete to zkusit? Panáka, jako je on, přehodím přes plot!“
Vstoupil. Správce spěchal za ním, avšak narazil na Annu, která přispěchala dolů.
„Ať mu nic nedává!“ nařídil jí.
„Proč ne?“
„Je to hrubec, a já nedovolím, aby se tu žebralo!“
„Jste křesťan, pane správce? Bible říká: Na dobrodiní a účast nezapomínej! A co říká bible, je svaté!“
„Nemám to rád!“
„Nezapomínejte, pane správce, že nejsem vaše poddaná. Má milostivá paní je hostem vašeho pána, a jemu by se jistě nelíbilo, kdybyste nás přirovnával k vašemu služebnictvu. Krom toho nejsem děvečka, takže mi budete laskavě vykat! Člověk může být slušný, i když je správcem, pamatujte si to!“
Obličej malého muže vyzařoval tolik vzteku, kolik překvapení.
„Dobrá! Krásně!“ zvolal. „Zapamatuju si to, a vy taky nezapomeňte, jak jste se zachovala!“
Odešel.
Dívka podala ruku tovaryšovi a řekla:
„Nic si z toho nedělá! Správce je lakomec!“
Přeměřil si ji rozzářenýma očima a podal jí pravici.

„Jakpak, panenko, podává pracku tulákovi?“
„Proč ne? Vypadá docela slušně a určitě není tulák. Měla bych správcovo chování napravit.“
„Jak to udělá, he?“
„Jak to stojí v bibli!“
„Tedy!“
„Ulom hladovějícímu svůj chléb a bídné zaveď do svého domu! Nakrmím ho a dám mu pít.“
„Hrome! Vyzná se v bibli!“
„Má hlad?“
„Jako vlk!“
„Tak šel!“
Odvedla jej po schodech do své místnosti, kde před nedávném seděl rotmistr Goldschmidt.
Zůstal stát a překvapeně se rozhlédl.
„Cože? Nedá mi jíst přede dveřmi a vede mě do hezké, čisté světnice? Sem já nepatřím!“
Postavila se před něho s rukama v bok a žertovně, třebaže se skrývanou zvědavostí, si jej přeměřila od hlavy k patám.
„Myslí snad, že nemám srdce?“ otázala se nakonec. „Vagabunda bych poslala k čertu, ale on nepatří k takovým! Je synem dobrých lidí! Je čistý a udržovaný! Taky nepatří k mladým nezvedencům, určitě je usedlý muž, který zůstal tovaryšem, protože mu osud nebyl příznivý jako jiným, kteří si to kolikrát ani nezasloužili! Lidí jako on si musíme vážit a ctít je, protože mají v těle reputaci a neposuzují dar podle velikosti, nýbrž podle lásky, s níž byl podán. Nebo se mýlím?“
„Hrome, paninko, mluví jako farář! Ale má pravdu!“
„Tak vidí! Zastala jsem se ho před správcem, nafoukanou a lakomou žábou, a já ho nechtěla pustit do kuchyně, kde sedí děvečky, které nepoznají poctivého tovaryše od obyčejného vandráka. Sundá svůj ranec, odloží si a posadí se na kanape! Já mu přinesu něco na zub!“
Vzdálila se, zatímco on sundal ranec a odložil sukovici.
„Hm! To je pěkná, čisťounká a kurážná panenka! Jestli je to Goldschmidtova milá, pak má ten chlap štěstí v neštěstí! Tahle světnice je stejně útulná jako pokoje mé Annalízy. Nikde zrnko prachu, všechno je nablejskané! Taky má zdravé názory, ta holka, a mluví jako bible, které báječně rozumí! Navíc má srdce na správném místě! Kdo ji dostane, tomu by jeden záviděl!“
Posadil se pohodlně na pohovku a rozvalil se, jako by byl doma. Po krátké době se dívka vrátila a přinesla podnos se studenou, bohatou svačinou. Položila to před něj s gestem, které přidá na chuti každému pokrmu, a s veselým úsměvem prohlásila:
„Dá si do nosu! Nic teplého od oběda nezbylo, tak jsem posbírala, co se dalo. Ještě něco donesu!“
Odběhla a po chvíli přinesla láhev vína a sklenici.
„Cože, přinesla mi víno?“ ptal se překvapeně.
„Jak vidí.“
„Takže vyplundrovala správcův sklep? Dobře mu tak!“
„Mýlí se! Přece bych mu nedala kradené víno! Dostala jsem ho k narozeninám a schovala si ho pro nějakou extra příležitost.“
„Copak neříká? A dárek k narozeninám dá tovaryši?! Že by to byla extra příležitost, na kterou čekala?“
„Jasně!“
„Ohó!“
„Tak mu to řeknu upřímně: líbí se mi, proto s ním nebudu jednat jako s žebrákem!“
„Tak? Líbím sejí? Jakpak to myslí? Třeba jako milý jeho milé?“
„Chraň Bůh! Má v sobě něco jistého a pevného, takové sebevědomí, které probuzuje mou úctu a důvěru! Je mi, jako by mne navštívil vlastní otec! Tak jsem to myslela!“
„Těší mě! Tady je má ruka, podala mi tu svou! Musím jí poděkovat, poněvadž její slova jsou stejně dobrá jako jídlo, které přinesla! Narozeninové víno jí ovšem nevyzunknu!“
„Proč ne?“
„Budu se bránit.“
„Tak to mě naštve! Co dávám, dávám ráda, a když to nepřijme, urazí mne! Jsem na něho hodná, proto by se ke mně měl chovat stejně!“
„No, ať je po jejím, ona krásná čarodějko! Bude pít se mnou, rozuměla?!“
„Jistě!“
„Má sklenici?“
„Nepoběžím dolů napiju se od něj, když dovolí.“
„Cože, bude se mnou pít z jedné sklenice?“
„Proč ne! Myslí si, že se ho štítím?“
„Ať se podívá na můj knír?“
„Právě ten se mi líbí!“
„Hm, jo jo, už jsem o tom slyšel!“
„O čem?“
„Že takový knír má velkou důležitost! Políbení bez kníru je jako vajíčko bez skořápky. No, tak šla sem! Připíjím na její zdraví i lásku!“
„Děkuju!“
„Červená se? Trefil jsem se? Má nějakého, he?“

„Možná!“
„Vlezla mi s jejím možná na záda! Chci slyšet pravdu: má někoho?“
„Ano ale jemu do toho nic není!“
„To nikdy nemůže vědět! Co je zač?“
„Nemůže ho znát!“
„Ani to neví! Čím je?“
„Ničím!“
„Ach, přece něco dělá!“
„Není ničím, vojančí.“
„Myslel jsem si to! Dvojité sukno je něco jiného než lněná halena! Má šarži?“
„Je rotmistr.“
„Hm, to by šlo! Kde je teď? V Hannoveru, nebo v Celle?“
„Není Hannoverák!“
„Ne? A co?“
„Je Průsak.“
„Průsak? Pak sbohem svatbo!“
„To je právě ono! Poslouchal, taky měl někdy nějakou, kterou ze srdce miloval?“
„Hrome, to bych řek!“
„A teď ať si představí, že by ji neměl dostat…“
„Tak to bylo!“
„Ano? Co udělal?“
„Kašlal jsem na domluvy a prosadil si svou!“
„To jde za jistých okolností, ale když to není možné uskutečnit „
„Poslouchala, panenko, snad neutrpěla největší nemoc srdečního vaku co se jí říká nešťastná láska?“
„Ach, ano!“
„No, ať nefňuká! Nevypadá na takové neštěstí!“
„Je to tak! Nejsem však sama.“
„A kdo ještě? Její milý?“
„Samozřejmě, ale o něm teď nemluvím.“
„O kom tedy?“
„Jsme na zámku dvě takové, které postihla nemoc srdečního vaku.“
„Kdo je to?“
„Má milostivá slečna voň Liebenau.“
„Voň Liebenau? Není z Anhaltu?“
„Ano, pochází z AnhaltDessau. Ať si představí, že ona z Anhaltu miluje Hannoveráka, kdežto já z Hannoveru miluju Anhaltského. A nám čtyřem je bráněno, abysme se vzali.“
„Vám čtyřem? Zní to, jako byste se domluvili a chtěli se vzít dohromady!“
„Nedělal hloupé vtipy! Je to dost smutné kvůli jedinému člověku!“
„Kdo je to?“
„Kníže Leopold voň AnhaltDessau.“
„Ten? Takový darmošlap a špatný chlap, krutý „
„Držel hubu!“ přerušila jej spěšně. „Jestli bude takto mluvit o maršálkovi, narazí!“
„Co? Ten chlap zavinil vaše neštěstí a ona ho ještě brání?“
„Přirozeně! Jednak je velkým hrdninou a dobrým, spořivým otcem země, není hrdý jako jiná knížata. Jistě, je hrubý, ale hodný jako našinec. Mimoto je nadřízený mého vojáka, proto ho musím ctít a milovat. A nakonec má své důvody, aby nám bránil, i když jen proto, že nás nezná. Kdyby věděl, jak o něm smýšlíme, nestavěl by se našemu štěstí do cesty a měl by uznání.“
„Svatá prostoto! Mluví jako prorok! Slyšel jsem, že Dessavák je tyran a lump!“
„Pak se nechal špatně informovat. Dessavský je správný chlap! Kdybych byla dcerou císaře, musel by se stát mým mužem! Neslyšel, jak má rád svou Annalízu? Rád nadává a trochu kleje, ale Bůh se o to nestará, protože vidí jeho srdce, které má kníže Leopold čisté jako zlato. Tím jsem si jistá!“
„Tak? Kdopak jí to řekl?“
„Můj rotmistr! Ten by se nechal pro Dessavského rozsekat na kusy!“
„Zná knížete?“
„Ještě jsem ho neviděla.“
„A Liebenauová ho zná?“
„To nevím. Spatřila ho prý před osmi lety, když ještě byla dítětem.“
„Hm. Je hezká?“
„Velice.“
„Krásnější než ona?“
„Stokrát!“
„A koho má za milého?“
„Poručíka Hartegga, hezkého a hodného důstojníka.“
„Ach! Dessavák nikdy nedovolí, aby se vzali!“

„Proč?“
„Nemůže Hannoveráky vystát. U ní je to jednodušší.“
„Jak to?“
„Když si vezme rotmistra, přestane být Hannoverkou. Co má ‚starej' proti ní?“
„Nevím. Rotmistr se ještě neodvážil o nás mluvit. Kníže nerad vidí, když se jeho vojáci žení, navíc si musí vzít takovou, která je i podle jeho gusta.“
„Jaké on má gusto?“
„Nevím.“
„Věří, že by se mu nelíbila?“
„Zřejmě.“
„Svatá rodičko, pak by Dessavák musel být největší nosorožec na světě! Rád bych jí poradil: ať běží do Dessavy a představí se knížeti! Propadnu se na místě, jestli nepochodí!“
„To si myslí?“
„Jsem o tom přesvědčen! Každému se rozbuší srdce, když se jí podívá do vočí! Kdybych nebyl starej jezevec, klidně bych se o ni s jejím rotmistrem popral. Až ji Dessavák spatří, seběhnou se mu sliny v hubě! Dala by mu políbení, kdyby jí řekl, že si může vzít svého rotmistra?“
„Hned dvě nebo tři! To by nebyl žádný hřích proti mému ženichovi. A kdo smí políbit Dessavského, může být rád, jako by dostal medaili na zlatém řetězu!“
„Nejradši bych praskl vztekem, že nejsem Dessavák!“
„Tak?“ smála se. „Snad se mu nesbíhají sliny?“
„To se rozumí!“
„No dobrá, když nám Dessavský dovolí, abysme se vzali, a já ho zas jednou potkám, tak to políbení dostane taky! Slibuju!“
„Skutečně?!“
„Ano!“
„Poslouchala, pak to bude snazší ať mi ho dá hned!“
Zvedl se a přistoupil k ní.
„Ani mě nenapadne! Nejdřív rotmistra, pak políbení!“
„Kecy! Co udělá, když si ho vezmu hned?“
„Toho se neodváží! Vedlo by se mu bídně!“
„Ohó!“
„Nedovolené políbení je pro hodnou dívku stejná urážka jako facka pro dobrého muže!“
„Brum, brum, stejně to zkusím!“
Přiskočil k ní a objal ji, aby ji políbil a ve stejném okamžiku mlaskla její ruka o jeho tvář. Rána byla tak silná, že si ihned zajel oběma rukama na postižené místo.
„Krucinálfagot! Tisíc láteř! Má v sobě belzebuba, že bije jak cepem?! Podívala se do mé huby, jaký nepořádek mi tam udělala! Myslím, že mi vyrazila všech osumdesát devět stoliček!“
„Jen ať se dívá sám! Jestli to zkusí ještě jednou, vyrazím mu i zbylých jedenáct, aby jich bylo do sta, on darmošlape!“
„Ach, už kleje! Jak může po světě chodit taková ženská?! Nejdřív je přátelská a samej úsměv, hejčká si člověka v náruči, jako by byl z marcipánu a pak bací jako dragoun, až se chudákovi točí kola před vočima! Hučí mi v uších, jako bych měl hlavu v úlu!“
„Stalo se mu po právu, on starý pacholku! Už se najedl, a tak může jít! Mám důležitější věci než se s ním hádat! Co člověk dělá, musí dělat pořádně: nakrmila jsem ho, dala mu napít zatím však nedostal nic od cesty. Tady má!“
Otevřela malou skříňku, vytáhla tolar a vložila jej pekaři do ruky. Ten jej pozoroval vyvalenýma očima.
„Hrome, kdo může bejt chytrej z takové ženské! Nejdřív jednomu nalupe, že vidí všechny svaté, a pak mu dá na cestu celej tolar! Z toho mi přechází všechny smysly, i když je mám pořádně přirostlé!“
„Ať si to v božím jménu vezme! Nejsem chudá a můžu ho obdarovat. Facku dostal za nedovolený polibek a tolar za dobré chování. Jaký čin, taková odměna! Teď by měl jít! Nejsem princezna, která může sedět celý den s rukama v klíně!“
„Dobře, jdu, ale na její facku nezapomenu!“
„Dělal, jak myslí!“
„Ano, jednou mi tu facku zaplatí polibkem! Tolar si vezmu, aby jí přinesl bohaté úroky!“
Přehodil ranec přes rameno, vzal klobouk a sukovici.
„Takže už její nesmím dotknout?“
„No, ruku na rozloučenou mu přeci neodmítnu!“
„Tak ať mi podá svou hezkou ručku! Žila blaze! A až se jednou zas potkáme, měla by být přece jen trochu měkčeji!“
Odešel.
Dole na něho číhal správce.
„Tak už má nažebráno, což? Teď kouká co nejrychleji vypadnout!“
„Času dost!“
„Jakže? Dobře, pomůžu mu!“
Natáhl se ke stěně, na níž mezi jinými postroji visel i jezdecký bičík.
„Nechá to tam viset v božím jménu!“ prohlásil pekař klidně, „stejně s tím neumí zacházet!“
„To pozná! Ven, chlape!“

Správce se rozpřáhl k ráně. Pekařský zachytil bič sukovicí, volnou rukou mu jej vyrval z ruky a zvolal:
„Jak jsem říkal, neumí nic! Ukážu mu, jak se to dělá správně!“
Pekař mužíčka velice pevně sevřel, ohnul si jej přes koleno a zpracovával jeho zadek za vydatné pomoci násady od bičíku. Potom odhodil muže na zem, vzal svou hůl a zmizel. Správce hlasitě naříkal, ale nikdo se neobjevil. Služebnictvo bylo svědkem výstupu a radovalo se, že se tyranovi stalo po právu.
Malý stál dosud na místě a rukama si třel poškozenou část těla, když se ve vratech objevil jezdec, který chvíli pozoroval správcovo počínání a pak vjel dovnitř.
„Holá, co provádí s tou svou zadní partií?“
Správce se otočil a teprve nyní jezdce zpozoroval.
„Neviděl nějakého tovaryše?“ ptal se.
„Jen na okamžik. Zahlédl jsem ho mizet za rohem zahradní zdi,“ odvětil jezdec.
„Má koně, ať za ním tedy rychle jede a zadrží ho! Napadl mě.“
„To je jeho věc, já nejsem jeho biřic!“ opáčil jezdec stroze a seskočil z koně. „Správce tohoto zámku se jmenuje Hartig. Kde ho najdu?“
„Tady, jsem to já.“
„On? Správce, který se nechá bít od tuláka?!“
„Co je mu po tom?!“
„Byl trochu slušnější! Zná mě?“
Teprve nyní si Hartig muže pořádně prohlédl a hned zjistil, že to nebude obyčejný člověk.
„Ne, ještě jsem vás neviděl.“
„Tak se podíval! Jsem princ Fridrich Ludvík!“
Odhalil plášť, takže správce mohl spatřit zlaté vyšívání i osmicípou hvězdu Podvazkového řádu.
„Výsosti!“ zvolal mužík polekaně.
„Ticho! Nikdo mne tady nesmí poznat! Jsem baron voň Kreutz! Je tady na návštěvě slečna voň Liebenau?“
„Ano, pane barone!“
„Má na několik dnů místo pro mne?“
„Podle rozkazu!“ odpověděl Hartig podřízeně.
„Odvedl mě! Dám si šaty do pořádku, pak mě ohlásí u dámy.“
O čtvrt hodiny později vstoupil Hartig do místnosti slečny, která věděla, co přijde, neboť viděla prince přijet a ihned jej poznala.
„Milostivá slečno,“ oznámil jí, „přijel jistý kavalír, který se tu chce na několik dnů zdržet. Přeje si vám být představen.“
„Kdo je to?“
„Jakýsi baron voň Kreutz.“
„Ať přijde!“
Hartig se vzdálil, a také společnice Anna, jež zde byla s dámou, chtěla odejít.
„Zůstaň!“
„Ale ta návštěva…“
„Nezdrží nás dlouho. Prohlédni si toho muže pořádně, až přijde!“
Po krátké době otevřela komorná princi dveře. Francouzským krokem přicupital před Augustu, poté se elegantně uklonil.
„Milostivá slečno!“
„Pane barone!“
„Slyšel jsem o vaší přítomnosti a spěchám, abych vás spatřil. Zdržím se tady pár dnů a jsem šťastný, že se nemusím cítit tak sám. Budeme dobrými přáteli?“
Augusta voň Liebenau stála vzpřímeně s hrdým chladem.
„V to doufám!“ odpověděla. „Ví pan baron, podle čeho se pozná dobré přátelství?“
„Prosím o poučení,“ odvětil, zatímco se ohlížel po křesle.
„Podle toho, že jeden druhého obtěžuje co nejméně! Alespoň já tak smýšlím o dobrém přátelství.“
„Kavalíři a důstojníci smýšlí jinak…“
„Prosím, pane barone!“ přerušila jej. „Nejsem kavalír ani důstojník, takže se těžko vžiji do pocitů takových mužů. Přišla jsem si sem odpočinout a užít si samoty, a pokud jste skutečným kavalírem, doufám, že mi tento prožitek nebudete rušit. Jinak bych musela bez prodlení odjet!“
„Milostivá slečno, čím jsem si zasloužil vaše odmítnutí? Doufám, že si vzpomínáte, jak jsme se potkali v Uelzenu.“
„Byla jsem vám představena.“
„A přesto mne odsuzujete, abych nemohl dýchat vůni růže, která vykvetla v mé blízkosti?“
„Sám můžete tuto blízkost změnit na dálku! Já vám v tom nebudu bránit.“
Ustoupil a vrhl na ni zlostný pohled.
„Slečno, víte, kdo jsem?“
„Baron voň Kreutz.“
„Nic jiného?“
„Doufám, že čestný muž a kavalír!“
„Zapomněla jste mě představit této dámě!“ „To je má společnice!“
„Takže to je přestupek proti slušnosti, ba dokonce urážka!“
Chladně se uklonila. „Neodporuji! Adieu, pane barone!“

Otočil se a s krátkým pozdravem vyšel ze dveří.
„Víš, kdo to byl, Anno?“
„Ne.“
„Princ Fridrich Ludvík z Velké Británie a Hannoveru. Pojď a nech si vyprávět!“

III. KAPITOLA
DOBRÝ LUP

Převlečený kníže se vydal nahoru podél řeky Jeetze, aby se dostal do Wustrowa. Slunce téměř dospělo k horizontu, když spatřil město před sebou. K prvnímu domu mu zbývalo několik set kroků, když spatřil jiného vandrovníka, který mu přicházel vstříc. Nevypadal moc dobře, v ruce nesl uzlík v kapesním šátku a obličej měl samý šrám.
„Pozdrav bůh, bratře!“ pozdravil jej přicházející a zastavil. „Odkud?“
„Z Lychenu.“
„Kampak?“
„Sem do Wustrowa.“
„Obchod byl dobrý?“
„Časy jsou špatné! Člověk stěží dostane fenik nebo suchej chleba za halíř.“
„Co děláš?“
„Pekařinu.“
„Bratrské srdce! Pak jsme kamarádi! Nemáš u sebe něco k pití?“
„Ne.“
„Hledáš práci?“
„Jistě!“
„No, pak ti jednu dohodím!“
„Kde?“
„Tady ve Wustrowě u Hillmanna.“
„Je to dobré místo?“
„Výtečné! Ten chlap mě právě vypráskal a vyhodil ze dveří.“
„To je vidět! Bránil ses?“
„Jistě, ale jeden na čtyři nestačí!“
„Kdo byl s ním?“
„Jeho dva synové, silní kluci! Jsem rád, že ještě žiju!“
„Co jsi provedl, že tě vypráskali, he?“
„Ujal jsem se mistrové. Je nemocná a on ji bije, že to člověku trhá srdce! Slovo dalo slovo a nakonec mi vrátil vandrovní knížku a výprask navrch!“
„Jak dlouho jsi u něho byl?“
„Čtyři dny.“
„Odkud ses?“
„Z Kriwitzu v mecklenburském Schwerinu.“
„Alespoň ti za čtyři dny dobře zaplatili?“
„Vlastně jsem měl doplatit osmnáct feniků, neboť u Hillmanna se musí týdenní plat propít. Pak máš ušetřit! A protože jsem ty peníze neměl, odpracovali si groš a půl na mém obličeji a hřbetu.“
„Takže jsi bez peněz?“
„Oškubanej jak kostelní myš! Máš snad víc?“
„Jde to!“
„Bratře, neměl bys aspoň šesták na nocleh?“
„Podívám se! Tady něco máš!“
Mecklenburčan k němu udiveně vzhlédl.
„Člověče, to je přece deset stříbrných grošů!“
„Zahoď je, když je nechceš!“
„Ani mě nenapadne! Bratře, ses dobrej chlapík a rád bych s tebou několik týdnů šlapal!“
„Táhni k čertu!“
„Dobře, jdu! Buď sbohem!“
Rychle zmizel, samozřejmě k nejbližšímu výčepu, kde mohl bohatý dar prolít hrdlem.
„To se mi hodí!“ mumlal si Leopold pod vousy. „Nechám se přijmout a uvidím, jestli se tak snadno dám vypráskat!“
Snadno nalezl Hillmannův výčep. Uvnitř domu našel několik mužů sedících u karetního stolu. U necek seděl dlouhý, silný chlap a čistil střeva z vepře. Další muž stejné postavy natáhl své cenné nohy na kanapi, které by bylo pro obyčejného smrtelníka předlouhé. Nohy obra však visely dolů přes opěradlo.
„Pozdrav bůh, štěstí a požehnání do domu, pane mistře!“ zdravil Leopodl. „Jsem…“
Nemohl domluvit, neboť obr se k němu otočil a zařval:
„Držet hubu! Mám toho plný zuby! Denně to slyším tolikrát, že mi to leze krkem!“
Leopold tedy mlčel, odhodil klobouk, hůl a ranec na nejbližší stůl a posadil se na židli. Nikdo se o něho nestaral.
„Můžu dostat sklenici piva?“ ptal se po chvíli.

Nikdo neodpověděl.
„Dejte mi sklenici piva!“ zvolal po nějaké době opět.
Nikdo se nepohnul, aby vyhověl jeho přání.
Čekal ještě několik minut, potom přistoupil k výčepu, vzal si sklenici a láhev s nápisem Zitzemille. Toto pivo byla vařeno v Naumburgu a rozváženo široko daleko. Vrátil se zpět na své místo a nalil si.
Hostinský k němu opět obrátil hlavu.
„Má prachy?!“
„Po tom mu je prd!“
Tato odpověď se hrubiánovi zalíbila, už nechtěl příchozího ignorovat. Chvíli jej pozoroval, pak mínil:
„Má aspoň plnej vak, kterej mi zůstane, kdyby neměl na zaplacení!“
Leopold měl takovou chuť na pivo, že láhev dost brzy vyprázdnil. Znovu vstal, přistoupil k šenku a vzal si druhou.
Hostinský si toho všiml a otočil se na něho potřetí:
„Druhá flaška? Udělal si dvě čárky na futro, křídu tam najde!“
Vedle dveří visela křída na krátkém provázku.
„Načmáral si to tam, pokud nemá dost rozumu, aby si moje dvě pamatoval!“ opáčil Leopold.
„Říkám, aby to tam načmáral!“
„Ať mi vleze na záda!“ prohodil kníže flegmaticky, přikládaje druhou sklenici ke rtům.
Hostinský se zpola napřímil.
„Ty, Viléme!“ křikl na syna. „Zapal lampu! Musím si na toho chlapa posvítit!“
„Zapal šiji sám!“ zněla odpověď mladíka.
„Poslechneš, nebo ne, holomku?!“
Při těchto slovech hostinský strhl z nohy dřevák a hodil jej řezníkovi na hlavu. Ten se poté zvedl, vytáhl křesadlo a zapálil vysokou cínovou lampu se dvěma knoty.
„Posviť na něho!“ nařídil starý.
Syn přikročil k Dessavskému a přidržel mu lampu u nosu, takže se jeho knír ocitl v nebezpečí, že vzplane.
„Pryč s jeho čoudidlem!“ křikl Leopold a vyrazil mu lampu z ruky, až spadla na zem a olej se rozlil.
Polekaní hosté odložili karty.
„No,“ mínil hostinský, „to si ještě nikdo nedovolil! Vstanu sám! Viléme, dolej olej a zapal ji znovu! Nejdříve mi však podej dřevák!“
„Podej si ho sám!“
„Snad budeš poslouchat, harante!“ nadával starý.
Sklonil se, stáhl druhý dřevák a hodil jej po synovi. Ten se sehnul a sebral oba.
„Tady je máš!“ hodil je zpátky.
Jeden dřevák zalétl za pohovku a druhý starému přímo do obličeje.
„Mladej!“ nadával hostinský. „Příště je přineseš, když neumíš házet lip!“
Navlékl si dřeváky a klapal k Leopoldovi, zatímco jeho syn znovu zapaloval lampu.
„Posviť sem!“ nařídil.
„Jděte do háje!“ varoval je kníže. „Nenechám se očumovat jak zázračné zvíře!“
„No, na zázraky on nevypadá!“ bručel hostinský.
„Co je zač? Hruběj pytel, ne?“
„Čínský císař!“
„Tak tomu věřím, protože minulej tejden říkali, že tam udělali císařem vola! A jak se dostal do Wustrowa? Asi ho hnali svinským krokem, protože na to nebyl dost chytrej!“
„Jak to moh uhodnout? Ale já se bránil, že nejsem nejhloupější, a tak rozhodli, že zůstanu císařem, když přivedu ještě většího pitomce. Proto jsem šel sem, abych ho vzal s sebou, protože jedině on mě může zachránit!“
„Ujde,“ usmál se Hillmann. „Poslouchal, my si náramně rozumíme. Řekne mi, co umí a odkud je domovem?“
„Když jsem mu to chtěl říct, tak neměl čas poslouchat! Teď se mi nehodí žvanit!“
„Tak si to nechal! Jestli neumí otevřít hubu, může jít! Jsem Hillmann z Wustrowa a s tulákama nebudu ztrácet čas!“
„To jsem poznal!“
„Jak to?“
„Potkal jsem jeho bývalého tovaryše.“
„Ach! Jo, ten chlap dostal účet, na kterej nezapomene! Co mu říkal?“
„Nic špatného. Dokonce mi radil, abych u něho vzal službu.“
„Co, je pekař?“
„Jo, když peču!“
„Má u sebe vandrovní knížku?“
„Tady!“
Leopold ji podal hostinskému. Ten ji prolistoval a pak ji uložil do skříňky na stěně.
„Proč ji dal do skříňky?!“
„Aby tam ležela, jak si může domyslet!“
„Ohó! Potřebuju ji!“
„Kecy! Zůstane tam a on zůstane tady! Zaměstnám ho!“
„Nezeptá se, jestli chci?!“
„K čemu? Potřebuju tovaryše, a tak se rozumí samo sebou, že si ho tady nechám!“

„A když se mi to nehodí?“
„Po tom se ptát nebudu, a jeho už vůbec ne! Peče černé i bílé?“
„Taky modré a zelené!“
„Cože? Je i cukrář?“
„A jakej!“
„No, tady to potřebovat nebude. Hlavně aby zvládnul, co potřebujem: chleba, žemle a koláče. O těch prvních netřeba mluvit, jen o koláčích, protože ty se pečou všude jiný. Umí cibulovej?“
„Ano.“
„Koláč proroků?“
„Ano!“
„Tvarohovej, syrověj, rozinkovej, krupicovej a taky makovej?“
„Jasně! Ale zavřel už hubu, protože já upeču všechno, co je potřeba!“
„Tak u mě zůstane!“
„Pro mě za mě!“
„Může začít už dneska! Nebudu se o něho už starat, šikovnej tovaryš si musí poradit sám!“
„Kolik dá týdně?“
„Dvacet grošů.“
„Všichni čerti! To abych si přišil na váček ještě jednu kapsu, jinak nepostačí!“
„No, moc toho neodnese! Pekařina je žíznivá práce! Půjde teď se mnou, ukážu mu, co a jak!“
Zapálil druhou lampu a vedl čeledína do průjezdu, kde se mezitím úplně setmělo.
„Tady vpravo je řeznictví, vlevo vzadu vidí jámu na kosti. Naproti je komora na mlíko, tam si vezme, co potřebuje. Tady je kuchyň, kde najde sůl a koření. O patro vejš je komora s moukou a ovoce na koláče. Tady je pekárna!“
Hostinský zavřel dveře a vedl Leopolda do jiné místnosti.
„Tady je pec, tu snad poznal, he?!“
„No, když na tom jsem tak špatně, můžu si koupit skřipec, abych viděl lip! Jen se divím, zeji poznal i on!“
„Tamhle jsou necky a pečící mísy s poklicema. Tady je skříň s dalšími krámy. Má tu všechno pohromadě a jsem rád, že se tady objevil, protože jinak bych musel ráno napéct sám. Má dobrý vysvědčení a on není kluk, kterej by se v řemesle nevyznal! Co říká?“
„No, má se na co těšit!“
„To doufám! Teď mu povím, co má na zejtra udělat: v pět hodin musí mít napečený tři velký koše žemlí, to je třicet řádků. Rozuměl?“
„Držkuje dost jasně!“
„A k tomu chleba 20 osmilibrových, stejnej počet šestilibrových a 30 pecnů za groš. Pochopil to?“
„Dost dobře.“
„To musí mít do osmi. Koláče nebudou, kromě tří proroků a osmi švestkových, který mám objednaný. Může tady zůstat a vypeckovat švestky. Najde je nahoře v komoře.“
„Pomalu, pomalu! Dobrá věc se nesmí uspěchat! Nejdřív se musím najíst a napít! Kdo má dělat, musí se posilnit tak to stojí v bibli!“
„Pro mě, za mě! Dneska večer mu trochu pomůžu, než se stačí rozkoukat. Když si bude počínat dobře, dostane dvacet grošů. Co zkazí, musí zaplatit ze svýho!“
„Nezaplatím ani halíř!“
„Dobře, to znamená, že své věci rozumí!“
„Jo, rozumím, to brzo pozná!“
„Umí hrát ovčí hlavu?“
„To se rozumí samo sebou.“
„Dobře! Se zadělánim kvásku a připravením pece neztratíme moc času, takže do půlnoci může hrát ovčí hlavu. Pak půjdu spát, a až vstanu, bude mít hotovo. Jasný?!“
Oba se vrátili do šenku, kde mezitím bylo zapáleno několik lamp.
Později se dostavili další hosté a po večeři musel Leopold přisednout k hracímu stolu. Měl několik slovních potyček s mistrem, a protože si od něho nenechal nic líbit, létaly vzduchem silné výrazy a hrubé nadávky, jimž ostatní naslouchali se zadrženým dechem. Pilo se jako o život. Pivo chutnalo knížeti tak dobře, že vyprazdňoval láhev za láhví. Nebyl na takové pití zvyklý, a když kolem desáté vstával, aby s mistrem připravil pekárnu, jeho chůze již dávno neměla obvyklou jistotu.
„Kolik má čárek na futru?“ ptal se Hillmann.
„Dvanáct nebo devatenáct, nevím to přesně.“
„Poslouchal, určitě jich bude devatenáct, protože pije jak vysušená holina! Měl bych strach, kdo to zaplatí, kdybych si nevšiml jeho naditého váčku! Snad se neožral?“
„Stará se o sebe! Vždyť se potácí, že je k politování!“
„Má pravdu, ale jinak se k sobě hodíme! Už dlouho jsem nezažil tolik srandy! Na pití se nesmí zapomenout! Poslouchal, snesem mouku dolů a prosijem ji. Ostatní mužem udělat pak, klidně si dáme ještě několik partiček ovčí hlavy.“
„Mně se to hodí! Ale má dost toho svého ležáku, nebo čím mě tam napájel?“
„O to se nestaral, na suchu tady sedět nebude! Hodil sebou, abysme byli brzo hotoví!“
Po krátké době již seděli zpátky u hracího stolu. Zásoba piva se zmenšovala a s úderem půlnoci byla vyprázdněna

poslední láhev. Hra skončila a hosté se rozešli.
„Už má dost, on nenasyto?“ ptal se mistr.
„Čemu říká dost, he?!“
„No, když už to nechce běhat hrdlem, to se rozumí.“
„Jestli je to jen to, pak bych ještě něco snesl! Ale nebudu ho připravovat o potěšení, protože on sám má opici, že ho člověk musí litovat! Blábolí a sotva z něj vyleze rozumné slovo!“
„Sám je opice, ale to nevadí, protože takovej pavián je mi vhod! Hodíme se k sobě! Doufám, že se mu taky zalíbím, protože nejsem přítelem žádných řečiček! Když takhle mávnu rukou, musí přijít!“
„Ani já se s ničím nepářu! Když mávne rukou a já zavrtím hlavou, tak nepřijdu!“
„Pak mu hodím dřevák na palici!“
„A já jemu díži na těsto!“
„No, uvidíme, kdo zůstane pánem v domě! Teď bych si rád lehnul! Radši nepůjdu do postele a natáhnu se na pec, abych ho moh probudit, kdyby mi usnul. Jak vidím, je na tom zle!“
Hillmann se chtěl zvednout, ale spadl zpět na židli. Dessavskému se vedlo stejně. Synové hostinského již odešli.
„Dokonce si myslím, že nemůže vstát!“ žvatlal krčmář.
„Ať se stará o sebe! Jeho patoky ho udolaly, že teď otvírá hubu jako louskáček!“
„Hele, podrbal se na vlastním nose! Kymácí se jako kyvadlo na pendlovkách!“
„To si jen myslí, protože sám se tak kymácí! Lituju ho, poněvadž za chvíli upadne! Šel se mnou, povedu ho jedna, dvě, tři!“
S posledním slovem oba sebrali síly a zvedli se, aby vzápětí oba těžce dopadli na desku stolu.
„No, kupředu!“ zvolal Leopold. „Nebo nemůže?!“
„Počkal chvíli a klidně stál! Lítá po světnici jako zatoulaná vosa!“
„Je báječně ožralej!“
„Tomu nevěřil! Ještě dokážu skákat jako mladej zajíc! Dával pozor!“
Pomalu se sebral a chtěl ke dveřím, ale zemská přitažlivost ho zkroutila přímo směrem k Dessavskému, do něhož vrazil plnou silou. Oba se zapotáceli a dost těžce dosedli na zem.
„Hrome!“ zvolal Dessavák. „Teď tu ležíme na zemi! Nemůže dávat trošku pozor, on osle?!“
„Držel hubu! Pročpak ztratil rovnováhu, když jsem se ho jen dotknul? Je jak pápeří! Podal mi ruku, abych ho zvedl! Musíme dělat a péct, jinak je s ním konec!“
„Tady je ruka, ale aby on se moh zvednout!“
Seděli naproti sobě, vzali se za ruce a po velkém úsilí se jim podařilo zvednout se.
„Svatá prostoto! Kde jsou dveře?“ ptal se hostinský.
„Ach, to už přestává všechno! Dyť on není schopnej rozeznat ani dveře!“
„Točí tady se mnou, až se mi motá hlava! Vzal lampu, já na něho čekat nebudu.“
Leopold poslechl. Dostali se šťastně na chodbu a za pomocí stěny, o kterou se opírali, se dohrabali do zatuchlé pekárny.
„Kde je pec?“ ptal se Hillmann.
„Tak, už potřebuje skřipec! Šel sem, dostanu ho k ní! Otočil se doprava, jinak upadne do díže!“
Hostinský lezl po čtyřech, Dessavák ho tlačil ze všech sil, a tak se prvnímu po neskutečné námaze podařilo vylézt až na pec. Tam se pohodlně natáhl.
„Tak, konečně je to v pořádku! Teď přinesl kvásek na chleba a droždí do žemlí i do koláčů. Mlíko nabere vedle, aby se zahřálo. Koření může přinést taky! Je lepší, když to pak bude mít při ruce. Nezapomněl vypeckovat švestky! Však se vzbudím a zkontroluju ho! A co jsem chtěl ještě říct, z mlíčnice přinese pět kousků másla a rozpustí je tady v hrnku. Nezapomene na rozinky! Tak, to je všecko!“
Hlasitě zažíval a zavřel oči. Byl nesmírně opilý, proto není divu, že záhy usnul.
Leopold vzal lampu a šel pro kvásek a droždí. Nohy jej nechtěly poslouchat a musel se přemoci, aby to dokázal. Přičichl k velkému džbánu. „To je droždí, to poznám! Ale kde je kvásek? Ještě nikdy jsem ho neviděl. Ach, bude tady v sudu!“
V rohu stál velký sud, jehož hustý obsah vydával nakyslý zápach.
„To je správnej Jakob!“ mumlal. „S tím se peče chléb náš vedlejší! Smrdí to jak ďáblovo kopyto! Kolik toho vezmu? Myslím, že můj pekař říkal, že na ošum liber chleba připadá libra kvásku. Tedy toho naberu čtyry plné kýble!“
Vynesl nahoru džbán droždí a vše nasypal do díže. Pak se chopil vědra a čtyřikrát přelil mouku zavánějícím obsahem sudu. V komoře s mlékem našel plnou hliněnou nádobu.
„Ach, to je husté! Těsto bude jak peřina!“
Přitáhl nádobu do pekárny a její obsah nalil na mouku v díži. Poté donesl máslo a nechal je rozpouštět.
V kuchyni zkoumal sáčky a kornouty na polici, otevíraje jeden po druhém.
„Rozinky do másla! Ach, tady jsou velké ale kde mají ty malé?“
Hledal dál a konečně našel kornout, jehož obsah považoval za správný.
„To jsou malé rozinky, kterým Annalíza říká koryntky. Takže to přijde do másla. Sakra, to bude žrádýlko! Švestky teď dělat nebudu, na to je dost času. Na hodinku si schrupnu, protože to ďábelské pivo mi namašírovalo přímo do hlavy!“
Vrátil se do pekárny a vysypal obsah kornoutů do hrnce s máslem, který stál na peci. Potom sfoukl lampu, vyšmátral se nahoru po stupních a natáhl unavené tělo vedle mistra. Také on hned usnul.
Po nějaké době v pekárně zazněly zvláštní praskavé zvuky. Způsobovali je odporní brouci, kteří jsou hosty v každém mlýnu nebo pekárně švábi. Brouci pobíhali po peci a občas se některý zavrtal do šatů spáčů. Mistr nevrle mumlal:

„No, kdo mě to píchá?!“
Cítil na těle štrachání švábích nožiček, ale neprobudil se. Převaloval se ze strany na stranu, neodbytných brouků se ovšem nezbavil. Tu vztekle zařval:
„Už zas! Počkej, lotře!“
Napřáhl se a udeřil. Zasáhl Dessaváka. Ten i přes tvrdý spánek ucítil ránu a popadl mistra.
Oba se začali prát v polospánku, Leopold si hlasitě odkrkl
a náhle se ozval hlasitý rachot, nějaké plácání a praskání, které Leopolda téměř probudilo.
„Co je?“ zvolal.
„Och! Ach! Au!“ zaznělo zdola. „Jsem jsem dole z postele au, au!“
Chvíli se něco plazilo po podlaze, poté opět nastalo ticho. Mistr spadl z kraje pece dolů do díže s těstem a překlopil ji na sebe. Leopold usnul, ale neustálé škrábání a lechtání jej nenechalo v klidu. Převaloval se sem a tam a zdálo se mu, že bojuje s nepřátelskou kavalerií. Ze všech sil se bránil dotírajícím šavlím, přesto však jedna z nich zasáhla jeho hlavu, a spadl z koně. Nebyl ovšem mrtvý, cítil však, jak mu z rány prýští krev a vytváří kolem něho velkou kalužˇ. Pak ztratil vědomí.
Tento sen byl fantastickým zobrazením skutečnosti. Leopold se totiž svalil z pece do necek s těstem a krev, která mu prýštila z rány, byla vlastně smrdutým obsahem sudu, který považoval za kvásek.
Hodinu před těmito událostmi, tedy kolem jedenácté hodiny večer, opustil obchodník s náplastmi noclehárnu kováře Peterse, aby se vydal do zámku. Tam šel podél zahradní zdi, až se dostal k místu, na němž se dohodl s Annou.
„Wilhelme!“ slyšel polohlasně nad sebou.
„Anno! Jsi to ty?“
„Jistě.“
„Mám přijít nahoru?“
„To nemůžeš!“
„Ale ano! Sebral jsem kováři několik kramlí. Když je zarazím mezi kameny, vystoupím po nich nahoru.“
„Bylo by to slyšet!“
„Ne. Ovinu železo kapesníkem.“
„Tak to zkus!“
Zaslechla tlumené klepání a brzy spatřila milého vystupovat nahoru. Záhy přelezl zídku, která tvořila zábradlí balkonu.
„Tady jsem, Anno! Podej mi ruku!“
„Jen ruku!“
„Samozřejmě! Už jsem ti říkal, že po další ráně netoužím!“
„Ach!“ smála se. „Nejsi jediný, kdo dneska jednu dostal!“
„A kdo ještě?“
„Tvůj starej!“
„Dessavák?“
„Ano!“
„Děláš si legraci?“
„Myslím to vážně! Chtěl mě políbit, proto dostal ránu, která byla třikrát silnější než ta, kterou jsem vlepila tobě.“
„Holka, cos to udělala?!“
„Zaručeně to správné! Nebo chceš, aby mě líbal každý?“
„Každý? Byl to kníže!“
„To je jedno!“
„Naháníš mi hrůzu. Co na to říkal?“
„No, hrozně nadával, ale já mu správně odpověděla. Pak jsme se přátelsky rozešli.“
„O tom by se dalo pochybovat! Vyprávěj!“
Řekla mu, co se stalo, a téměř doslova opakovala její rozhovor s Leopoldem. Když byla hotova, vzal ji za ruce.
„Anno, kdybych neměl ty vousy a náplast, políbil bych tě! Milion granátů, provedla jsi to výtečně! Teď už nemám strach a jsem přesvědčen, že ti to spolkl! Je po starostech!“
„Ano, co se týče nás! Ale mám strach o knížete!“
„Proč?“
„Říkal jsi, že bude tady v okolí! Co když ho poznají?“
„Kdo?“
„Princ nebo Hartegg!“
„O jakém princi mluvíš?“
„Fridrich Ludvík je tady.“
„Nemožné!“
„Spí na zámku.“
„Čertova holko! Znáš ho?“
„Dosud jsem ho neznala. Tady se vydává za barona voň Kreutz.“
„Tedy inkognito! Co hledá v Lychenu?“
„Podbízí se mé slečně!“
„No, tak to se dostal na chatrnou lávku!“
„Určitě! Má však další úmysly! Pomysli si, že byl v převlečení s Harteggem v Dessau, aby se podíval na knížete.“
„Kruci! Viděl ho?“

„Ano, v kostele.“
„Kníže byl dnes tady! Že by se potkali?“
„Ne.“
„Jediné štěstí! Co myslíš, že má za úmysly?“
„Hartegg je v Lenzenu. V pondělí tam přijdou na jarmark hannoverští vojáci, aby odvedli nějaké rekruty. Hartegg jim velí a princ chce být u toho.“
„To je pěkná historka! Kdo ti to řekl?“
„Má slečna, která to slyšela od Hartegga.“
„Takže to není výmysl! Hm! To pro nás může být zlé, ale naopak i velmi dobré! Kde spí poručík?“
„To nevím.“
„A kam jsou vojáci pozváni?“
„Ani to neřekla.“
„Kolik mužů?“
„Nevím. Řekl jí jen to, o čem jsem se zmínila.“
„No to je trochu málo! Musím se podívat, zda tady něco nezjistím. Nejdřív je nutné, abych vyhledal knížete.“
„Víš, kde je?“
„Najdu ho! Máš ještě něco nového?“
„Ne“
„Tak tedy půjdu. Hodinku se prospím, pak se vydám na cestu.“
„Kdy zase přijdeš?“
„To nevím, záleží na tom, kdy a jak se sejdu s knížetem. Do večera budu určitě zpátky.“
„Vytáhni železa ze zdi!“
„To nepůjde, jsou hluboko. Ale nikdo si jich nevšimne. Kdo by tady co hledal? Ostatně je kryje břečťan. Dobrou noc, Anno!“
„Dobrou noc, Wilhelme, a dávej pozor, aby tě nechytli!“
Nastalo časné ráno. Ve Wustrowě bydlí mnoho rolníků, kteří velice brzy vstávají, proto většina komínů kouřila a před domem Hillmanna se shromažďovaly ženy a služky, jež chtěly nakoupit čerstvé pečivo. Dveře pekárny byly dosud zamčené.
„Co se děje?“ ptala se jedna. „Nakonec vůbec nepekli!“
„Zase vyhodil tovaryše!“ odvětila druhá.
„Aleje tu nějaký nový. Starej to říkal, včera ho viděl. Prý je to desetkrát větší hrubián než sám Hillmann. Chlastá jako duha. Myslím, že jsou všichni opilí a chrápou! Musíme zabušit!“
Nejdřív klepaly, pak bouchaly a tloukly na dveře pěstmi, nakonec do nich kopaly až se v prvním patře otevřelo okno. Jeden ze synů se podíval dolů.
„Co se děje, he?!“
„Už jsou žemle?“
„Ano snad!“
„Tak otevřte krám!“
„Je zavřeno?“
„Bouchaly bysme, kdyby to tak nebylo?“
„Hm! Musím se podívat!“
Probudil své bratry, kteří se podle jeho mínění dost vyspali, a odebral se s nimi dolů. Všude panovala tma. Nejdřív otevřeli domovní dveře, aby do chodby vniklo světlo dne, pak rozrazili okenice obytné místnosti. Chtěli učinit totéž v pekárně, ale když vcházeli dovnitř, zavanul jim vstříc ostrý kyselý pach, takže první z nich uskočil zpět.
„Hrome, co je to?! K botám se mi lepí těsto nebo co!“
Zírali do tmavé místnosti, z níž se ozýval chrápavý duet.
„Jůh ví, že káď leží ve světnici!“
„A někdo vedle ní! Kdo je to?“
„Starej! Svatej padouchu, co se tady dělo! Otevřte rychle vokna!“
Jeden pročvachtal těstem a rozrazil okenice. Dovnitř vtrhlo denní světlo a zalilo scénu, jakou by nedokázal zachytit štětec nejslavnějšího mistra. Ženy u dveří se daly do bouřlivého smíchu, kdežto chlapi tu stáli beze slov.
Na podlaze ležela obrovitá díže na těsto, její obsah se vylil po podlaze a záplava lepidla se rozlila všude kolem. Dessavský do toho dal všechno droždí, takže došlo k velice bouřlivému kynutí, a moučná láva z těstového vulkánu pak tekla proudem na podlahu. Nejlepší bylo vidět vzadu ve světnici tam ležel nový tovaryš v obrovských neckách, zakrytý hmotou, jež se nedala nazvat ani moukou, ani vodou, ale ani těstem.
Oba spáči se cítili velice dobře, jak se zdálo. Do místnosti začal proudit chladný ranní vzduch a přiměl starého Hillmanna k pohybu.
„Otče!“
„Uááách!“
„Otče!“
„U u áááááchhhh!“
Synové jej popadli za ruce a snažili se jej napřímit.
„Otče!“
„Co cooo?!“

„Otevři voči! Co jste to tady provedli, vy dobytkové?“
„Do byt koko cooo?“
Starý Hillmann měl plné ruce lepkavé hmoty, kterou si nyní chtěl vytřít oči. Teď pochopitelně nemohl vidět nic.
„Tak se koukej sebrat! Hrome, to je svinstvo! Byli jste při smyslech?!“
„Smyslech? A uááááh?“ zpíval starý. „Co to tu lepí?!“
Celou postavu měl obalenou lepem. Podařilo se mu vyčistit si oči a s otevřenou pusou se rozhlížel po světnici.
„Auuu! Moje hlava! Mám ji napadrť! Ale hm kde to vlastně jsem? Co je to hrome, tady leží díže!“
„Ano, a ty jsi ležel vedle ní!“
„Já? A támhle kypí těsto! Tisíc láteř, kde je ten pacholek tovaryšskej?!“
„Tam! Podívej, jak chrápe!“
Starý Hillmann se otočil udaným směrem a pak couvl o několik kroků. Co spatřil, přesahovalo jeho chápání.
„Tam leží v těstě na chleba! O, ty chlíváku! Počkej, lotře, já ti pomůžu!“
Opice ustoupila. Popadl jednu ze židlí, na níž stála díže, urval její nohu a s ní přistoupil ke spáči. Uchopil knížete za vlasy, postavil jej na nohy a plnou silou ho přetáhl dřevem.
„Vstávej z toho bahna, ty bídnej lumpe, ty ožralo! Já ti to spaní vyženu z hlavy, ty parchante!“
Leopold se probral hned při první ráně, poněvadž kvalitní noze od židle neodolá ani nejhlubší spánek. Byl sice rozespalý, avšak vojenský výcvik nedovolil, aby ponechal svá záda napospas prudkým ránám mistra. Rychle zadržel kmitající nohu od židle.
„Co se děje? Proč mě mlátí?!“
„Proč ho mlátím? To se ještě ptá, on bídný sviňáku? Nevidí, v jaké kaši jsem ho našel?!“
Leopold se otočil.
„Tisíc čertů! Kdo mě ve spánku hodil do necek?! Já toho psa umlátím k smrti!“
„Ticho! Ani slovo!“ hřímal mistr. „Sám tam spadl! Byl ožralej jak kanec! A mě shodil z pece do díže, která se převrhla! Krásnej zisk teče po podlaze světnice!“
Kníže vystřízlivěl. Rozhlížel se kolem a poté propukl v hurónský smích, který nechtěl přestat.
„Hahahaha to jsem hahahaha v kvásku hahaha spal a hahahaha Hillmann hihihi si ustlal hoho v droždí hahahahihihohoho!“
„Ach, on se tomu směje, on kynutý holomku?! Ihned pustí nohu od židle! Vypráskám ho, že ho smích přejde!“
„Nadávat hahaha nadávat by neměl hihihi ať radši jde hohoho moje břicho hahaha ať jde sem hihihi on starý knedlíku hohoho budeme spolu hahaha olizovat těsto chachacha, prasknu jak žalud!“
„Olizovat? Počkej, já tě oblíznu!“
Silným trhnutím uvolnil klacek a přetáhl knížete několikrát přes záda, dokud se tomu nepodařilo opět nohu zachytit.
„Hillmanne, krotil se! Vždyť je to celé k smíchu!“
„Ještě to! Ten chlap tu leží v kvas hrome, co to vlastně je?!“
Přistoupil ke kádi a nahlédl dovnitř.
„Co to provedl, he?!“
„Kvásek!“
„Kolik?“
„Čtyři konve na vodu.“
„Čtyři ko z toho mi zůstává rozum stát! Kde toho tolik nabral?“
„Ve velkém sudu, co je ve sklepě.“
Tu se začali smát všichni tři synové pekaře. Starý na něho zíral vyjeveně, jako by před ním stálo strašidlo.
„Všichni čerti ve velkém sudu to je přece zkysaný žrádlo pro prasata!“
„Žrádlo pro prasata?!“ zvolal Leopold. „Hahaha počkat hihihi držte mě jinak hahaha puknu!! Žrádlo pro hahaha prasata!“
„Nesměje se, on on on…“
Pekař nemohl najít slova, když tu jeden z jeho synů, který prohlížel hmotu na podlaze, zvolal:
„Otče, víš, co to je?!“
„Co?“
„Podmáslí! Hahaha podmáslí do žemlí!“
„Pod ty čuně!“ řval starý. „Nalije podmáslí do žemlí! Kolik vzal droždí?!“
„Všechno, pochopitelně,“ odvětil Leopold.
„Vše všechno! Člověče, z toho by zadělal patnáct centů mouky a nechal to vykynout až po střechu!“
„A co je v tom kastrolu?“ divil se syn. „Rozpuštěné máslo, švábi, rozinky a pepř!“
„Aha!“ odtušil Leopold se smíchem. „Proto byly ty malé rozinky tak tvrdé!“
„Co, pepř?“ křičel starý vztekem bez sebe. „Ukažte mi to! Chci vidět ten hrnec!“
Syn poslechl. Otec sáhl dovnitř, vytáhl jedno zrnko a rozkouši je.
„Při mé duši, je to skutečně pepř! Chlape, on chtěl být pekař, když si splete pepř s rozinkami?! Tady má!“
Rozpřáhl se a hodil knížeti hrnec na hlavu takovou silou, že se hrnec rozpadl a máslo se rozstříklo po světnici. Leopold se s výkřikem bolesti chytil za hlavu, ale vzápětí už držel mistra.
„Pse, toho se odvažuješ?! Počkej!“
Zvedl Hillmanna vysoko nad hlavu a mrštil jím do těsta, takže by se brzy udusil, kdyby mu synové nepomohli ven. Ženy před domem začaly křičet o pomoc. Do chodby se hrnuli lidé.
„Nech to chlape, jinak tě zabijem!“

Popadli knížete a snažili se ho strhnout na zem. Ocitl se v nebezpečí, že bude zadušen, protože se mu po krku sápalo šest rukou. Podařilo se mu vymanit se. Rychle se sklonil a zvedl nohu od židle, která mistrovi vypadla z ruky.
„Zabít mě? Tak pojďte, vy čubky!“
Synové na něho opět dotírali, on je však mydlil nohou od židle, takže ho nedokázali popadnout. Starý se mezitím vyhrabal z těsta a vzal knížete zezadu za krk a stiskl.
„Zabte ho! Vymlaťte mu duši z těla! Sem s nohama od židle!“
Poslechli a urvali ze židle zbylé nohy. Bratři si je rozdělili a slepě bušili do knížete.
Vztek a strach ze smrti znásobily sílu knížete. Opět se uvolnil, uskočil a rozpřáhl se. První jeho rána zasáhla starého tak silně, že ten klesl jako mrtvý zpět do kádě. Druhá rána trefila rameno řezníka a také on klesl.
„Tak!“ jásal Leopold. „Ještě mě poznáte!“
Oči se mu leskly divokým zápalem. Sám sebe nepoznával. Nepřemýšlel, co z této potyčky může vzniknout. Vyhnal zbylé dva protivníky na chodbu a tam začal slepě bušit do ostatních. Všichni volali o pomoc. Takové pozdvižení Wustrow ještě nezažil!
„Přiveďte drába a soudce! Dotáhněte rychtáře!“ řvali jeden přes druhého.
„Ano, přiveďte je!“ řval Dessavák. „I oni dostanou po palicích! Dneska si pomyslí v tomhle všivém hnízdě, že přišel soudnej den v podobě noh od židlí! Ukážu vám, co znamená se mnou si něco začínat!“
„Už jdou!“ zazněl hlas.
Leopold se o něj nestaral, bil kolem sebe, takže lidé se před jeho ranami tlačili ven z domovních dveří.
„Co se tu děje?“ zaznělo venku velitelsky.
„Chce nás pozabíjet!“ odpověděl někdo.
„Kdo?“
„Tovaryš! Zbláznil se!“
„Rychle s ním zatočíme! Přistupte sem a nepusťte ho!“
Mezi dveřmi se objevil muž v civilu, následovaný policejním sluhou. Jediným pohledem zhodnotil situaci.
„Zadrž, chlape! Je blázen? Dostane se do neštěstí!“
„Je mu něco po tom?“ křikl po něm Leopold, nepřestávaje bít kolem sebe.
„Jménem zákona mu poroučím, aby přestal mlátit!“
„A já mu svým jménem poroučím, ať táhne k čertu! Rád bych viděl, kdo je silnější, jestli já nebo jeho všivej zákon!“
„Jsem starosta!“
„Pro mě za mě třeba kominík! Ven s vámi, vy praproklatci!“
Přítomnost starosty dodala lidem odvahu, muži se sebrali a jeden tlačil druhého, takže Leopold byl přes husté rány těsně obklíčen. Policista byl chytrý. Pronikl davem, sklonil se a popadl knížete za nohu, aby jediným silným trhnutím poslal odvážného bojovníka k zemi. Všichni se na něho vrhli, aby jej zneškodnili.
„Svažte ho provazy!“ křičel starosta.
Těch tady bylo dost, takže záhy byl kníže spoután. Potom úředník vyhnal čumily ven, aby mohl nerušené zjistit, co se zde seběhlo. Zůstali jen zranění.
Starý Hillmann nebyl mrtvý, ale dosud seděl v těstě a držel se za hlavu. Rána jej omráčila a ostrá hrana nohy od židle mu natrhla ucho. Jeho syn se svlékl a prohlížel si rameno. Přitom skřípal zuby a naříkal. V místnosti čvachtalo a bublalo kynoucí těsto. Úředník nedbal na pokřývku podlahy a poslal všechny do světnice, kde začal s výslechem.
Knížeti se vrátila rozvaha až v okamžiku, kdy byl stržen na zem. Nemusel mít strach ale mohl by říci skutečné jméno, aniž by se blamoval? Rozhodl se zůstat pekařským tovaryšem a vzdorovat všemu, co mělo následovat. Na stržení masky bude vždy času dost.
Starosta se obrátil na starého Hillmanna:
„Co se tady vlastně stalo? Vyprávěl mi to hezky popořádku!“
Starý popisoval, co se stalo, a v souvislosti s Leopoldem používal takové výrazy, že mu nejednou téměř vykypěla žluč a měl co dělat, aby se ovládl.
Potom svědčili synové, a jejich výpovědi souhlasily s tím, co říkal starý. Pak se úředník obrátil na obviněného:
„Kdo je?“
„Mám to ve vandrovní knížce.“
„Musel mi odpovědět!“
„Tady ne!“
„A kde jinde?“
„Na úředním místě!“
„Dobře, dostane se tam! Kde má vandrovní knížku?“
„Starej ji zamkl.“
„Má jiné věci?“
„Ranec.“
„Prohledám ho! Co má u sebe?“
„Podíval se! Já jsem svázaný.“
Starosta pokynul policistovi a ten prohledal kapsy knížete. Našel staré tříplášťové hodinky, kapesní nůž a dva peněžní váčky, totiž starou punčochu se stříbrňáky a perlovou peněženku se zlatem. Úředník byl překvapen.
„Chlape, kde vzal tolik peněz?!“
„Vydělal!“
„To mi nenakuká!“

„Tak ať tomu nevěří, když se mu to nehodí!“
„Je drzý! Budeme s ním jednat velmi ostře! Měl se na pozoru! Zatkl jsem ho kvůli napadení a pokusu o zabití. Snad objevíme ještě něco, co ho dostane do pořádného průšvihu!“
„Připadá mi jako velký objevitel! A co se týče průšvihu, ať se má na pozoru, aby ho nemusel vylízat sám! Už toho mám plné zuby. Jsem jeho zajatec, tak se stará, aby mě odtud dostal! V téhle špíně a bordelu už nechci dřepět!“
„Jeho přání splním! Ať vůbec nepomýšlí na útěk! Lidé nás doprovodí, poněvadž musím sepsat i jejich výpovědi. Bude v dobrých nikách!“
„Nebál se! Neuteču jemu ani těmhle opičákům, a když touží po hezkém protokolu, rád mu poradím může si odnést všecko, co tady vidí po podlaze, a použít to jako předměty doličné, i se žrádlem pro prasata!“
„No, jeho prostořekou hubu mu nějak zavřeme! Vemte ho mezi sebe a odveďte ho pryč!“
Odvedli ho, jak tady seděl, i s lepkavým obalem. Také jeho ranec, hůl a vandrovní knížka byly vzaty s sebou. Hillmann se zraněnou hlavou následoval početný průvod, který doprovázel člověka, jenž se odvážil pustit do křížku s Hillmanny.
Asi o hodinu později se k Wustrowu přiblížil jiný pocestný. Byl to mastičkář, který chtěl knížeti říci, aniž by se nechal poznat, že princ Fridrich Ludvík přijel do Lychenu a má v úmyslu podniknout hon na pruské rekruty. V první ulici se zeptal na hostinec pekařského mistra Hillmanna. Ukázali mu cestu. Když vstoupil do šenku, bylo tam mnoho lidí, kteří se nalézali v nezvyklém rozčilení. Muselo se stát něco zvláštního a ani nemusel dlouho čekat, aby se dozvěděl vše do nejmenších podrobností. Jejich rozhovor se samozřejmě točil kolem zajatce, a tak se dozvěděl vše potřebné, aniž by se musel vyptávat. Hosty obsluhoval soused, který se ujal Hillmannova obchodu a zastupoval jej, než se vrátí.
Když se hostinský a jeho synové konečně vrátili, bylo již po poledni. Zahrnuli je tisícem otázek, on však spěchal k výčepu, aby se posilnil korbelem piva. Pak se posadil.
„Držte huby!“ začal. „Vaše otázky létaj sem a tam a já z nich jsem paf! V hlavě mi hučí jak v úlu! Však se vše dozvíte!“
„Vyprávěj!“
„Tady není co vyprávět, věc je jasná! Ten chlap nás chtěl zabít, takže je vrahem, jak říká soud, a bude viset! Mimoto má u sebe moc peněz, asi dva tisíce tolarů. Zřejmě je někde ukradl, takže bude viset podruhé. Při spisování protokolu klel a nadával na našeho kurfiřta, na prince a na celý Hannover. To je urážka a zločin, jak říká soud. Za to bude viset potřetí! Stačí, nebo ne?“
„Hlídaj ho pevně?“
„Jasně! Je v poutech.“
„Kdo ti nahradí škodu?“
„Dostanu to z jeho peněz, když něco zbyde. Mám to ohodnotit a sepsat. Dokonce nám zaplatí za transport.“
„Vám? Proč vám?“
„Protože ho budem muset odvézt. Soudce řek, že to bude těžkej proces, kde bude hodně psaní. Vypočítal, že teprve příští pondělí v poledne s tím bude hotov. Odpoledne bude ten holomek odvezen na soud do Dannenbergu, a protože je to silák, jeden policista ho nemůže zvládnout. Moji hoši musí pomoct, protože jsou silní jako voli! Až do Lychenu to nebude nebezpečné, ale tam požádám o pomoc mého příbuzného Peterse, aby mi půjčil tovaryše a syna, který si má vzít mou Annu. I to jsou chlapi, na které si hned tak někdo nepřijde! Protože toho vraha pořádně svážou, bude si muset nechat zajít chuť na útěk!“
Goldschmidt se dozvěděl dost. Už se mluvilo jen o maličkostech, proto zaplatil pivo a šel. Nyní se musel dostat co nejrychleji do Lychenu.
Cestu dlouhou půldruhé hodiny překonal za méně než hodinu a vyhledal hned lípu, aby postavil kámen na druhou stranu kmene. Anna musela stát u okna, poněvadž záhy zpozoroval bílý šátek, znamení, že přijde. Z opatrnosti položil kámen zpět na místo a spěchal k zadní straně zdi. Anna na něho již čekala na balkoně.
„Je někdo v zahradě?“ zeptal se.
„Ani živáček!“
„Tak půjdu nahoru!“
„A když tě uvidí?“
„Pchá!“
Po kramlích, které pořádně zatloukl včera do zdi, vylezl rychle k ní.
„Stalo se něco důležitého, že přicházíš ve dne?“ ptala se.
„Dokonce něco zlého!“
„Lekáš mě! Setkal ses s knížetem?“
„Ne. Zatkli ho!“
„Bože! Je to pravda?“
„Ano, zatkli ho a strčili do díry.“
„Kde?“
„Ve Wustrowě.“
„Ve Wustrowě? Co tam dělal?“
„Víš, že byl převlečen za pekaře. Ve Wustrowě šel za tvým otčímem. Pohádali se, tvůj otčím po něm hodil hrnec, i tví bratři ho napadli. Bránil se, některé poranil, a pak ho sebrali četníci a chtějí ho soudit.“
„To přeci nemůžou! Stačí mu říct, kdo je!“
„To neudělá! Představ si tu ostudu, kdyby se rozkřiklo, že říšského knížete chytli takovým způsobem! Určitě spoléhá na mne!“
„Na tebe? Jak to?“

„No, že mu pomůžu.“
„To nemůžeš!“
„Ohó!“
„Jak bys to udělal?“
„Musím si to rozmyslet,“ řekl zdrženlivě, neboť příliš nespoléhal na její mlčenlivost vůči slečně. „Princ je tady?“
„Ne, odjel do Lenzenu, aby mluvil s Harteggem.“
„Stalo se ještě něco?“
„Nejen to, že slečna potkala prince v zahradě. Chtěl s ní hovořit, ale unikla mu. Viděl jsi mou matku?“
„Ne. Ale budu s ní muset mluvit.“
„Takže se vrátíš do Wustrowa?“
„Samozřejmě, hned zítra. Budu se zdržovat hlavně tam, abych byl knížeti nablízku. Nejlepší bude, když se tvá matka odstěhuje z domu. Stejně se chce nechat rozvést.“
„Ale kam?“
„Přirozeně k tobě.“
„Do Lychenu? To přece nejde!“
„Ne, odstěhuje se k tobě do Dessau.“
Zrudla.
„To bude ještě trvat, Wilhelme!“
„Uvidíme! Jestli kníže bude souhlasit, odjedeš se mnou?“
„Ihned!“
„Říkal, že když budeš podle jeho gusta, tak tě vezmem hned s sebou. Považuješ to tedy za nemožné?“
„Skutečně si myslíš, že jsem se mu zalíbila?“
„Ano a on drží slovo! Kdybych si byl jistý, že mne budeš následovat, brzo bysme se mohli vzít!“
„Wilhelme, udělám všechno!“
„Ano.“
„I před svou paní?“
„Jistě! Natolik důvěrně se nestýkáme.“
„Slibuješ mi to?“
„Přísahám!“
„Jestli budeš mlčet i před ní, snad se nám podaří zařídit, aby si směla vzít Hartegga.“
„Wilhelme, kdyby to šlo!“
„Snad ano.“
„Můžeš se na mne spolehnout. Ale jak to zaonačíme?“
Chvíli přemýšlel a pak se snažil dívce vysvětlit svůj válečný plán:
„Představ si, že bych chytil a zajal Hartegga jako verbíře na pruském území…“
„Ty, to se nesmí stát!“
„Jen poslouchej dál! Nechytím jen jeho, nýbrž taky prince…“
„Tomu bych to přála!“
„Pak můžeme prince přinutit, aby poručíka čestně propustil a zdržel se výčitek. Hartegg se stane pruským důstojníkem a veme si svou Liebenauovou. Není to báječně vymyšleno? Pak bude sloužit se mnou ve stejném regimentu a ty se můžeš navštěvovat s jeho ženou. Co na to říkáš?“
„Tvůj plán se mi mimořádně líbí, ale dá se uskutečnit?“
„Na to ti dávám slovo!“
„Pak ti věřím! Ujednáno, budu mlčet!“
„Dobře, pak ti budu důvěřovat a nic ti nezamlčím! Ví slečna, že u tebe byl Dessavák?“
„Ne. Nechtěla jsem jí to říkat.“
„A o mně ví?“
„Taky ne.“
„Pak se přiznám, že nepůjdu do Lenzenu, jak jsem prve říkal.“
„Kam tedy?“
„Do Wittenbergu.“
„Tak daleko?“
„Ano. Tam je kumpanie mušketýrů na polním cvičení. Vyžádám si dvacet mužů, protože vojáky z Lenzenu nemůžu brát. S mušketýry se utábořím v pondělí v lese mezi Dannenbergem a Lychenem, kudy chtějí knížete odvést. Osvobodíme ho. Pak se vydáme do Lenzenu, abysme chytli prince.“
„Kde ho najdete?“
„Hm kdybys to tak mohla zjistit!“
„Snad mi to slečna řekne.“
„Dozvědět by se to mohla jedině od prince, ale s ním přeci nemluví!“
„Ojetu ještě někdo!“
„Koho myslíš?“
„Hartegga!“
„Toho? Stýkají se spolu?“
„Ano.“

„Hm, vlastně se to dá předpokládat! Když je v Lenzenu, nezmeškápříležitost, aby navštívil svou nevěstu! Ovšem to by musel dělat tajně, aby ho neviděl princ.“
„Máš pravdu.“
„Ach! Jak a kde se stýkají?“
„Měla strach, aby ho nezmeškala, proto požádala i mne, abych dávala pozor. Může přijít jenom večer, a na znamení, že se dostavil, vystřelí u naší lípy.“
„Aha! Stará dobrá lípaje i jejich důvěrnicí!“
„Mají s námi společnou i jinou věc!“
„Jakou?“
„Hádej, kde se sejdou!“
„Snad ne tady na balkoně?“
„Jasně!“
„Anno, to se báječně hodí! Po stranách jsou husté keře, tam by ses mohla snadno schovat a vyslechnout vše, o čem budou mluvit!“
„Bylo by to správné vůči mé hodné slečně?“ „Vždyť je to pro jejich dobro!“
„Pro mě za mě! Tak já se tam schovám.“
„Jinak zůstane při všem, co jsme si domluvili. Máš mi ještě co říct?“
„Ne. A ty mně?“
„Taky ne ach, ano! Ty ještě nevíš, že jsem včera v Lychenu potkal knížete!“
„Kde?“
„U Peterse.“
„Poznal tě?“
„Ne. Bál jsem se toho, ale měl jsem štěstí! Převlek je dokonalý, že jsem vás oba zmýlil! On tam šel jen proto, aby si prohlédl mladého Peterse a tovaryše. Dlouho se nezdržel. Koupil mi pivo a já jsem si z něho udělal legraci!“
„To snad ne!“
„Neboj se, nezašel jsem příliš daleko! Zeptal se mě, co jsem zač, a já mu vysvětlil, že umím hádat budoucnost. Nevěřil mi a nažhavil se, že mi nabídl sázku. Byl by rád vyhrál, a vlastně to předpokládal. Dal mi dlaň a já měl číst současnost a budoucnost. Protože ho znám, všechno sedělo.“
„Neprozradil jsi ho?“
„Ani mě nenapadlo. Ale zaplatit musel!“
„Kolik?“
„Čtrnáct tolarů, nějaké groše a feniky.“
„Poslyš, to je moc! Bude ti to vyčítat!“
„Chraňbůh! Vím, jak daleko můžu u starého jít.“
„A jak to bude s Petersem? Chtěl jsi ho lapit.“
„To se ovšem zcela jistě stane! Je zvláštní, jak všechno pasuje dohromady! Starosta z Wustrowa se bojí, aby kníže cestou nedělal potíže, proto rozhodl, že se v Lychenu mladý Peters a tovaryš připojí k transportu. Tak se dostanou do našich rukou.“
„Co když budou ozbrojení?“
„Pchá! Budu mít u sebe dost lidí, a mimoto je možné, že ho zachráníme spíš lstí než násilím. Počkáme, jak se to vyvine. Teď musím jít! Dostanu jen ruku?“
„No, je tma, tak bys o to své přijít nemusel!“
„Pojď ke mně, budoucí paní rotmistrová!“
Skrytý pozorovatel by nyní slyšel zvuky, o nichž lidová hádanka říká: praská to a praská, i když to není nabité! Potom sklouzl Goldschmidt ze zdi a zmizel milé z očí.
Anna na něho byla hrdá. Věděla, že patří k několika vyvoleným, které Dessavák uzavřel do svého srdce, a byla by schopná pro oba udělat mnohem víc, než po ní milý žádal. Vyplnila jeho přání hned druhý den. Hartegg přijel a mluvil se svou milou, zatímco dívka vše vyslechla. Nyní toužebně očekávala Wilhelma, aby jej mohla informovat. Musel mít mnoho starostí, neboť teprve v neděli večer, právě když stála na balkoně, zaslechla jeho vojenské kroky.
Wilhelm pomalu prošel kolem. Bylo možné, že slečna voň Liebenau stála na stráži, neboť na tomto místě si sama dávala dostaveníčka s poručíkem.
„Wilhelme!“
„Anno, ty?“
„Jistě!“
„Smím nahoru?“
„Pojď!“
V následujícím okamžiku stál vedle ní.
„Čekala jsem tě netrpělivě!“ pravila Anna s potlačovanou výčitkou.
„Takže je něco nového?“
„Ano.“
„Nemohl jsem dřív přijít! Zdržel jsem se ve Wittenbergu, pak jsem musel do Lenzenu, abych dokončil přípravy. Taky jsem se musel zastavit ve Wustrowě, jestli se tam něco nezměnilo. Byl jsem tam dnes odpoledne.“
„Jak to tam vypadá?“
„Vše je při starém, a to se hodí! Ve dvanáct vyjede krytý žebřiňák se zajatcem. Doprovázet jej budou čtyři lidé a tady

zastaví u Peterse, aby přibrali jeho syna a tovaryše. Potom pojedou dál.“
„Dostal jsi vojáky?“
„Ano, dvacet mužů. Požádal jsem kapitána, abych mohl zůstat v převleku. Vojáci vědí, že k nim přijde nějaký mastičkář a řekne jim, co mají dělat. Bylo jim označeno místo v lese, kde se setkají. Poznají mě podle hesla.“
„Proč to?“
„Protože si nenechám ujít legraci, a dám se Dessavskému poznat, až bude po všem. Už teď se těším na jeho kukuč! Dokonce pro něho mám oblek, který nechal v Lenzenu. A nyní povídej ty!“
„Ó, vím toho mnoho, velice mnoho!“
„Tím lip! Začni!“
„Poručík tady byl a já ho vyslechla.“
„Něco důležitého?“
„Mimořádně důležitého! Vím, co se bude dít zítra večer v Lenzenu. Hartegg chce Hannoveráky rozdělit. Polovina má na jarmarku shánět dobrovolně rekruty a druhá část má očekávat transport na této straně Labe. Chtějí se vyhnout rozruchu. Princ to však chce jinak. V hospodě U Mecklenburčana se má zítra tancovat, takže tam přijde spousta mladých hochů. Hannoverští mají na princovo znamení chlapce přepadnout a odvést je.“
„Ach, to není odvážný, nýbrž lehkomyslný kousek! I kdyby to dopadlo dobře, o čemž pochybuju, vyvolá to obrovský rozruch! Mimo jiné, jak chtějí dostat zajatce přes Labe, kde máme hlídky?“
„Kdo se jim postaví, má být zastřelen!“
„Ach tak!“
„Hartegg má být honěnou liškou, protože princ to dělá jen proto, aby ho zničil.“
„Tomu věřím! Tvé novinky jsou důležité, protože teď vím, kde je lapnout. A co dál?“
„Už nic. Zdá se ti to málo?“
„Určitě ne! Ale poslyš, to bude legrace, až mezi Hannoveráky vlítne Dessavák a po jeho boku mastičkář! Juchúúú!“
„Chtěla bych být u toho!“
„Mohla bys, jen kdybys chtěla!“
„Jdi! Jak by to bylo možné?“
„Snadno! Měla bys být u toho i se svou paní. To by celou záležitost korunovalo! Chceš?“
„Kdyby to šlo!“
„Půjde! Stačí, když své paní řekneš, že poručík je v nebezpečí. Byl jsem tady a řekl ti, že jeho plán byl prozrazen. Nechám se klidně zastřelit, jestli nenechá zapřáhnout a nepojede do Lenzenu ho varovat, protože to nemůže nikomu jinému svěřit. Rozumíš tomu?“
„Hmmm!“ protáhla.
„Samozřejmě jí to nemůžeš říct moc brzy, aby ho skutečně nevarovala. Nu, chceš?“
„Když si to přeješ! Ráda bych u toho byla!“
„Ona pojede co nejrychleji do hostince, krčmáře já velmi dobře znám, takže ho do toho zatáhnu, a on se postará, aby slečna vystoupila v okamžiku, kdy se nám to hodí. Co myslíš, Anno?“
„Pro mě za mě! V kolik hodin jí to mám říct?“
„Pojede rychle a princ určitě nedá znamení dřív než hodinu po půlnoci. V osm hodin za ní běž. Tvař se, jako bych zrovna odešel. Dohodnuto?“
„Ano!“
„Dobře, vyrazím do Lenzenu.“
„Chudáčku, co se naběháš!“
„Máš úplnou pravdu! Musím se honit, že mi praskají žebra! Ale dělám to rád! Měj se hezky, Anno! Na shledanou zítra večer!“
V lese, který se táhne mezi Lychenem a Dannenbergem, protékala říčka a na jejím levém břehu stála stará krčma, jejíž majitel zde zřejmě nenasbíral žádné velké bohatství, protože provoz v těchto místech byl řídký. Dnes byl krčmář v dobré náladě, poněvadž nebylo ještě odpoledne, a on měl víc než dvacet hostů, kteří k němu přicházeli jeden po druhém. A jací to byli hosté! Vysocí, urostlí a mladí, každý z nich něco pojedl a vydatně pil. Právě spatřil přicházet dalšího.
„Vidíš, stará?“ obrátil se na svou ženu sedící u okna.
„Jo, dneska to tu je jak na nádraží! Fujtajbl, ten chlap je odpornej! Jistě si nedá nic než za trojník ředěnýho piva!“
„Dočkej času! Dneska máme šťastnej den!“
Host vstoupil. Byl to mastičkář.
„Pozdrav Bůh! Je tu k dostání dobré pivo?“
„To bych řek!“
„A něco k jídlu?“
„Šunka, salám, sýr.“
„Šunku, pořádnou porci!“
Krčmář vrhl na ženu pohled znamenající „měl jsem pravdu!“, a brzy leželo žádané před hostem.
Sotva se pustil do jídla, když venku zaznělo rachocení vozu. Koně zastavili, z kozlíku seskočil muž, vešel do krčmy a rozhlédl se. Byl to wustrowský policista.
„Máte jen tohohle hosta?“ zeptal se hostinského.
„Ano. Proč?“
„Vezeme zajatce. Ve městě jsme nemohli nikam zajet, proto jsme tady. Musíme mít jistotu, protože ten chlap je nebezpečný. Nesmí dostat příležitost k útěku.“

Vyšel ven a brzy přivedl dovnitř všechny. Leopold měl spoutané ruce a dosud vězel v šatech od těsta. Strašně se mračil.
„Tady si sedl!“ nařídil mu policista.
Obchodník s náplastmi se zvedl a učinil posunek překvapení.
„K čertu!“ zvolal. „Kdo je to?“
„Ach, zná ho?“ ptal se policista.
„Jasně! To je pekařskej tovaryš, nad nímž jsem u Peterse vyhrál pěknou sumu!“
„Ano,“ přikývl mladý Peters. „Může se radovat z jeho peněz, ostatní je fuč!“
„Kdo je ten muž? Můžeme mu důvěřovat?“ pátral policista.
„Jistě,“ odtušil obrovský kovářský tovaryš. „Bydlí u nás a obchoduje po okolí.“
„A vyhrál na zajatci sázku?“
„Ano!“
„Kolik?“
„Bezmála patnáct tolarů.“
„Ach! Tak to musí s námi!“
„Kam? Proč?“
„Jako svědek do Dannenbergu. Takže takhle ten chlap promarnil peníze! V takovém kriminálním procesu nemůže být našinec dost ohleduplný!“
Goldschmidtovi nepřišlo nic vhod víc než toto stanovisko. On totiž našel své muže shromážděné a dal jim potřebné instrukce.
„Cestu budu mít zaplacenou?“ zeptal se.
„Jo, to nevím ale musí s námi!“
„Pro mě za mě! Stejně jsem chtěl do Dannenbergu! Takže dělal hlouposti!“ otočil se na Dessavského. „Mám mu zas něco předpovědět, he?“
„Ať mlčí, proklatče jeden, nebo ho zadupu do země!“ zahřměl na něho tázaný.
„Zmlkl!“ varoval jej policista. „Se zajatcem nesmí nikdo mluvit, tak si to žádá náš chvályhodný zákon!“
Mlčky jedli a pili. Když se posilnili a zaplatili útratu, nasedli do vozu opatřeného plachtou, aby dovnitř nebylo vidět.
„Vedle toho lotra je místo,“ obrátil se policista na mastičkáře. „Má odvahu se k němu posadit?“
„Proč ne? Je vás tu dost!“
Přijal nabízené místo a vůz se dal do pohybu.
Vůz se zajatým knížetem, mastičkářem, policistou a pěti silnými chlapy jel pomalu lesem po hrbolaté silnici. Trvalo to asi půl hodiny, když tu mastičkář strčil prsty do úst a vyrazil silný hvizd. Kovářský tovaryš, který držel opratě, bezděčně zastavil a otočil se.
„Co se děje?“ ptal se policista.
Obchodník vytrhl z kapsy kabátce nůž a přeřízl pouta na rukou Dessavského, potom mu podal dvě nabité pistole. Další dvě si vzal sám.
„Jste zatatci!“ odpověděl.
„Chlape, hned ho probodnu!“
Policista zmlkl, neboť ve stejném okamžiku byla plachta stržena a vůz obklopilo dvacet mužů s pistolemi.
„Hurááá!“ křikl Dessavák. „Hrajte Bohu, jsem volný!“
Obrovským skokem se dostal z vozu. Překvapení hrálo svou roli, takže všichni siláci z vozu byli do dvou minut přemoženi a spoutáni. Také mastičkář slezl z vozu, plachta byla opět natažena, a protože zajatce položili na dno vozu, nemohl je zvenčí nikdo zpozorovat.
Kníže si prohlédl své zachránce.
„Kaprál Schröter! Znám ho, on praproklatče. Komu vděčím za svou záchranu, he?!“
„Tomuhle, Výsosti!“ ukázal na Goldschmidta.
„Tomu otrapovi?“
„Ano,“ přikývl tázaný skromně.
„Co je zač?“
„Mastičkář, jak jsem Jeho Výsosti už řekl.“
„Kecy! Žádnej mastičkář nemůže mít srdce jako on!“
„Proč ne? Nechce se Excelence převléknout?“
„No, nevypadám takhle moc vábně, ale nemůžu lítat po světě jako Adam!“
„Mám tady jeden oblek.“
„Oblek? Sakra! Že by šlo o promyšlený plán?“
„Určitě! Tady jsou šaty!“
Kníže po nich sáhl.
„Svatá pomádo, dyť jsou moje! Kde je vzal?“
„Přeci od rotmistra Goldschmidta.“
„On o tom ví?“
„Ano.“
„Pak se není co divit! Počkejte tady. Zalezu mezi stromy a vyměním ten moučnej háv za jinej!“
Kníže zmizel mezi stromy a pak jej následoval mastičkář.
„Prominutí, Výsosti, že ruším, ale musím říct leccos, co není určeno pro jiné uši!“

„Tak to vybalí!“ vybídl jej Leopold navlékaje si vestu a nákrčník.
„Excelence chtěla Hillmanny a oba Peterse. Stalo se, dokonce máme jednoho navíc policistu.“
„Ty kujóny už nepustím! Řekl mi, k čertu, kdo vlastně je!“
„Na to je čas. Máme důležitější věci. Chce Výsost učinit ještě jeden dobrý lov?“
„Jasně! Mám k tomu chuť! Koho myslí?“
„Poručíka Hartegga.“
„Toho? Kde ho chce vzít?“
„A prince Fridricha Ludvíka Hannoverského.“
„Frid nebesa, Spasiteli! Kdybych ho tak mohl dostat! Dal bych deset tisíc tolarů ovšem na pruském území, jinak ne!“
„To taky bude! Takže prince, Hartegga a dalších čtyřicet hannoverských vojáků!“
„Žertuje?!“
„Kdepak!“
„No, na světě se stane leccos, co člověk považuje za nemožné. Jen bych rád věděl, jak to chce navlíknout!“
„Když mi Výsost slíbí, že se do dnešní půlnoci nebude vyptávat, kdo jsem, tak to vysvětlím.“
„Tisíc láter, to je obchodník s tajemstvím! Ať je kdo chce, mám ho za přítele! Vyptávat se ho nebudu a teď mluvil!“
„Dneska je v Lenzenu jarmark…“
„Vím!“
„A v hospodě U Mecklenburčana se bude tancovat…“
„To se rozumí!“
„Hartegg tam bydlí.“
„Proklatec!“
„Nemůže za to, Výsosti. Princ přijde z Lychenu k tanci, samozřejmě v převlečení.“
„On je v Lychenu?“
„Ano, na zámku.“
„Nemluvil nesmysly!“
„Byl dokonce s Harteggem v Dessau, aby se v kostele podíval na Excelenci.“
„Opravdu? Kdybych to tušil, tak jsem mu zatnul tipec!“
„Pak odešel do Lychenu, aby Harteggovi znechutil jeho milou a zalaškoval si s ní.“
„Chlape, on je vševědoucí?!“
„Pěkně ho sjela!“
„Těší mě!“
„A nyní se chce Harteggovi pomstít a nutí poručíka, aby v Lenzenu dělal hlouposti.“
„Jaké?“
„Z Dannenbergu sem přišlo čtyřicet mužů, samozřejmě v převlecích. Jsou dobře ozbrojení, připojí se k tanci v šenku a na princovo znamení mají přepadnout přítomné chlapce a odvést je pryč.“
„Čerta! Na to se podíváme! Jestli je to pravda, tak se mu královsky odměním, ať je Věčnej žid (Ahasven, který podle pověsti neustále bloudí světem přeneseně věčný tulák) nebo sám Metuzalém! Kde je Goldschmidt?“
„V Lenzenu.“
„Dobrá, nesmíme ztrácet čas! Pryč odtud!“
„Myslím, že Výsost může zatím nechat zajatce u kaprála Schrótera, je spolehlivý.“
„To si myslí? No, pro mě za mě! A jak přišel k těm mušketýrům, on ďábelský chlape?!“
„Vyzvedl jsem si je ve Wittenbergu.“
„Takže vymyslel plán na mou záchranu?“
„Ano.“
„A kapitán Zórner mu klidně dal dvacet mužů?“
„Ihned.“
„To je čím dál tajemnější! Asi bude bratrancem příštipkáře?!“
„Snad!“
„No, uvidíme! Teď není čas! Chce jet se mnou do Lenzenu?“
„Pokud Excelence dovolí!“
„Ať jede! Jsem překvapenej a on mi může cestou vyprávět. Těmto mužům udělím potřebné rozkazy! Máme padesát mužů, dvacet tady a třicet v Lenzenu. Můžeme se srovnat i s princem.“
V hostinci U Mecklenburčana bylo dnes večer veselo. V ohromném sálu se shromáždili chlapci i dívky z města i nejbližšího okolí. Bylo zde i mnoho cizích, samí vytrvalí tanečníci ladných postav, které tady dosud nikdo neviděl. Zdejší chlapci na ně museli žárlit, neboť cizinci brali k tanci nejkrásnější dívky.
V jednom rohu sálu stáli dva muži, kteří netančili a jen se rozhlíželi kolem.
„Už učinil přípravy, Harteggu?“ otázal se mladší.
„Ano.“
„Čluny jsou připraveny?“
„Všechny!“
„Pušky nabité?“
„Jak Výsost nařídila. Raději bych si přál „
„Ticho! Co si přeje on, po tom mi nic není! Ápropos, ví, že jsem se v Lychenu báječně pobavil?“
„Zřejmě se správcem Hartigem!“

„Pchá! S jeho slečinkou! Hrome, ta má tělo! A příliš nevzdorovala, to se musí říci. Co je to za chlapa, který se opírá o výčep?“
Hartegg pohlédl udaným směrem.
„Neznám ho. Zřejmě obchodník, který se chce uplatnit na jarmarku. Musel dostat pořádnou ránu do obličeje!“
„Toho brát nebudeme, to je jisté. Má obličej na pár facek
jako ten kolohnát, co stojí u sloupu! Podíval se na jeho nos vypadá jako pravý papoušek! Ty jim tady necháme, jinak by stačili k tomu, aby zesměšnili celou kumpanii!“
„Nezačneme, Výsosti? Bude jedna hodina!“
„Počkal ještě chvíli! Musím promluvit s muzikanty. Něco jim nakukám, aby se celá záležitost zjednodušila.“
Ten, jehož princ nazval kolohnátem, se pomalu přitrousil k výčepu a posadil se k druhému, o němž muži právě hovořili.
„Hotovo?“
„Ano,“ přikývl druhý.
„Kde?“
„V jedné světnici na chodbě. Stačí dát znamení.“
„A slečna?“
„Právě dorazila.“
„I Grunertová?“
„Taky. Krčmář je zamkl do naší světnice.“
„Hrome! To bude legrace! Potom mi ale řekne, kdo vlastně je!“
„Jistě!“
„Goldschmidt tu ještě není?“
„Ne.“
„Dám ho vypráskat! Kdyby už chtěli začít! Začíná se mi odlepovat falešnej nos. Jestli mi upadne, bude po parádě. Ha, mluví s muzikanty! Jsou všichni v uniformách a ve zbrani?“
„Jako na přehlídku!“
„Bůh ví, že on je čertův chlapík! A jak si umí velmi dobře poradit!“
V tom okamžiku trumpetista zahrál fanfáru, aby upoutal pozornost. Potom vysvětlil, že je přítomen někdo, kdo pro shromážděné nachystal velké překvapení. Za tím účelem si přál, aby se dívky shromáždily vlevo a chlapci vpravo.
Se smíchem mu vyhověli. Sotva nastal klid, postavil se princ doprostřed sálu.
„Dávejte pozor, chlapci!“ křikl velitelsky. „Jeho majestát anglický král potřebuje vojáky! Já si vyberu! Kdo se bude bránit, dostane kulku!“
Vytrhl dvě pistole. Cizí tanečníci k němu přistoupili, taktéž pistole v nikách. Zvedl se hrozný křik, který byl ještě překřičen hromovým basem:
„Otevřít dveře pochodem pochod zastavit stát vpravo bok zacílit!“
Do sálu napochodoval trojstup pruských vojáků. Jejich uniformy byly bez poskvrny. Vše bylo jako při přehlídce. Než si zdrcení Hannoveráci uvědomili, co se vlastně děje, spatřili padesát hlavní, které na ně mířily.
Muž, který jim velel, přistoupil nyní k princi a strhl si z obličeje falešný nos. Potom strhl paruku a rozevřel kabát, pod nímž se zaleskla vyznamenání.
„Jsem Leopold z Dessau, rozumíte? I on mě bude znát, protože mě očumoval v dessavském kostele! Když jeho král potřebuje rekruty, ať si vycvičí svoje štěpní ovce, které máj dost dlouhé ocasy a umějí s nimi střílet bez praku! Sem nelezl, nebo s ním vyběhnem! Jestli svým všivákům hned nenařídí zastrčit bambitky, řeknu těmhle lidem, kdo je! Já vás naučím, pacholci, vtrhnout sem v nejhlubším míru s ozbrojenýma rukama, jen abyste našim holkám sebrali jejich tanečníky! Co tady stojí a čumí na mě! Rozhoupal se!“
Oslovený stál v nejhlubších rozpacích před mohutnou postavou maršálka.
„Výsosti!“ koktal.
„No? Čekat nebudu!“
Vtom k němu přistoupil Hartegg. Princ mu odebral velení, proto zůstal stát v rohu. Vojenský rozum mu řekl, že záchrana je vyloučena. Současně cítil, jak se jeho tvář zalila krví. Musel však jednat. Byl pouze v civilu, přesto se postavil v pozoru před Dessavským.
„Excelence, věříte, že to jsem já, kdo způsobil tuto situaci?“
„Ne, on není takový osel!“
„Ať tedy Výsost mně i mým mužům odpustí. Jsou to stateční chlapci, kteří museli poslouchat stejně jako já.“
„Poslouchal, to je správné slovo na správném místě! Tady je moje ruka a nyní velel v klidu!“
Hartegg pokynul a jeho muži zastrčili zbraně.
„Výsosti, prohlašuji sebe i své muže za vaše zajatce!“
„Dobře! A tenhle?“
„Po něm mi nic není!“
„No, už dostal konečně rozum? Nechá své muže odpochodovat s mými a já mu slibuju, že se o ně co nejlíp postarám.“
„Kam?“
„Nejdřív naproti do světnice, kde odevzdají zbraně. O dalším se dohodneme později.“
Konečně se princ vzmužil.
„Excelence, protestuji!“
„To mu rád dovolím! Ať si laskavě rozmyslí, co udělá! Harteggu, začal!“
Poručík nechal své muže nastoupit do řady, Prušáci je vzali mezi sebe a odvedli je. Když zmizel poslední muž a

nebezpečí pominulo, nastal všeobecný jásot. Kníže se bránil rukama na všechny strany.
„Ticho!!“ zařval burácejícím hlasem, jemuž nemohl nikdo čelit. „Poslyšte, děti! Dneska jste měli málem nůž na krku, ale naštěstí to tak daleko nedošlo. Buďte vděční, že to tak dopadlo, a koukejte se dál veselit! Zaplatím vám pět sudů ležáku, ale neožerte se, vy lotři! Jinak vám vydělám kůži, až vám popraská! Nyní kupředu, máme ještě hodně práce!“
Leopold vzal prince za paži, Hartegg a mastičkáč je následovali.
„Hurááá! Ať žije starý Dessavák! Hurááá!“ znělo ze všech stran.
Čtyři muži prošli chodbou a mastičkář pak otevřel jedny dveře.
„Sem dovnitř!“ nařídil Dessavák, zatímco zajatce strkal před sebou.
Světlo několika svící zalévalo místnost, v níž stály dvě ženy, Augusta a Anna.
„Auguste!“ zvolal Hartegg překvapeně.
„Ernste!“ odpověděla. „Přijela jsem tě varovat.“
„Už to není nutné,“ zabručel Dessavák. „Potyčka skončila. Posaďte se všichni! Teď budu soudit!“
Nejdřív se obrátil na Augustu:
„Poslouchala, co mi to tady dělá za hlouposti?“
„Výsosti, nejsem si vědoma „
„Kecy! Ona je Pruska a chce za muže cizince? Má snad tolik chyb a nemocí, že si nemůže vzít našince?! S jejím otcem si taky popovídám! Podívala se na tohohle lotra, kterej se vydává za mastičkáře, on se za ni přimluvil, a protože si myslím, že proti gustu žádnej dišputát, tak ať si toho proklatýho Hartegga veme. Chce ho?“
„Výsosti!“
„Ale dobře! Mám však jednu podmínku!“
„Jakou, Výsosti?“ prosil Hartegg.
„Vstoupí jako důstojník do mého hallského regimentu!“
„Poslední dobou jsem musel přemýšlet nad tím, že by pro mne bylo velkým štěstím a ještě větší ctí, kdybych to směl učinit. Bylo mi ovšem vyhrožováno, že nebudu propuštěn.“
Tu se kníže otočil na prince:
„Je to pravda, Výsosti?“
„To nezpochybňuji!“
„Hrome, tak to zpochybním já! Něco vám povím a neslevím z toho ani slůvko! Jste ještě mladý zajíc a jednal jste velice neuváženě! Kdybyste poslechl Hartegga, neocitl byste se až po krk v takové omáčce! Sepíšeme listinu, kde na vlastní čest prohlásíte, že po skončení tohoto týdne Hartegga ve cti propouštíte a že nebudete nijak bránit v jeho nakládání s jeho majetkem. Pokud to učiníte, budete propuštěn. Listinu dostane Hartegg, aby ji mohl případně využít. Pokud se budete zdráhat, neznám se a budu s vámi jednat jako s člověkem, který se ozbrojen vloupal do mé země, aby kradl lidi! Oznámím to císaři, a pak uvidíte, co z toho bude! Rozhodl se tedy rychle, nemám čas!“
„Nenechám se přinutit „
„Ticho! Ano nebo ne, to chci slyšet, jinak nic! Nuže?!“
„V takovém…“
„Dobrá, dobrá! Odvedl ho k ostatním!“
Mastičkář, jemuž slova patřila, vzal prince za paži. Ten poznal, že se musí podřídit.
„Dobrá, ustoupím násilí a podepíši!“
„I násilník se musí násilí někdy podvolit. Ujednáno, Harteggu?“
„Ujednáno, Výsosti!“
„Takže jeden pár mám z krku! Teď ona, malá čarodějnice, co tak ráda mlátí! Kde má svého Goldschmidta?“
„Mám si ho vzít, Výsosti?“
„Myslel jsem, že ho chtěla?“
„Jistě ale kde je?“
„Ten chlap beze stopy zmizel! Lotr, chtěl jít do Wittenbergu, ale už se nevrátil! Takže se tam zdržel kvůli něčemu důležitému.“
„Výsosti, nemám chuť čekat na muže, který mně a svému veliteli uteče!“
„Co co cooo?“
„Vezmu si jiného!“
„Hrom ji praští! Bere to nějak zlehka a odskočí jako okenice ve větru! Koho by si asi vzala, he?“
„Tohohle!“
„Toho mastičkáře? Podívala se na jeho ksicht!“
„Nevadí, však já si s tím poradím!“
„Jak to myslí?“
„Tak!“
Anna sundala mastičkáři paruku a opatrně mu uvolnila vousy.
„Výsosti, teď stačí odstranit náplast a bouli.“
Kníže Leopold se zeširoka rozkročil a zapřel si obě ruce v bok.
„Goldschmidt! Rotmistr! Tak on si ze mě dělal blázny, milionskej všiváku a praproklatče? To je silné kafe! Chce mě dostat k bankrotu! Člověk aby už nevěřil ani vlastním vočím! Lotr si přilepí bouli na hubu, pod rypák kus smetáku a navlíkne si falešné vlasy! To jen proto, aby mě mohl tahat za nos! Co udělám s takovým chameleónem, he?! Už mi to hlava bere a začínám rozumět všemu, co jsem nemohl pochopit! Už vím, proč tak výtečně četl z dlaně a připravil mě bratru o patnáct tolarů, on proklatče!“

„Výsosti, potřeboval jsem peníze. Excelence netuší, kolik jsem se naběhal a nasháněl, abych dal všechno dohromady. Těch pár grošů služného zmizelo a…“
„Dobře, dobře, dyť se nezlobím! Vím, že udělal víc, než na co stačila jeho kapsa. Bohatě se mu odměním! Ale řekl mi, jestli ještě chce tuhle za manželku?“
„Jasně!“
„Ale nebude to mít snadné! Slíbila mi polibení, když jim k tomu dám souhlas!“
„Hrome, Výsosti, to je špatné!“
„Jak to, he?“
„Polibek není mou, nýbrž její záležitostí. Když ho nebude chtít dát, snad ho Výsost nebude žádat po mně?“
„No, on by k tomu byl ten právej i s jeho zaflastrovanou hubou! Promluvil s ní! Jestli dostanu slíbený polibek, máji mít za ženu, jinak si ale nechá zajít chuť!“
„Ty, Anno, co myslíš?“
„Už jsem to Výsosti řekla: tři za jednoho!“
„Dobře, vemu ji za slovo! První si vezmu hned, druhý na svatbě a třetí, až půjdu jejich prvnímu pacholeti za kmotra! Hotovo!“
Kníže uchopil dívku za hlavu a vtiskl jí první z ujednaných polibků, až to hlasitě zamlaskalo.
„Tak, dneska se to obešlo bez jejích ran, ona Xantipo, nebo jak se jmenovala ta ženská, co vykropila mudrce vodou. A abyste se mezi sebou nespletli, ještě jednou vám to zopakuju. Augusta voň Liebenau dostane kapitána Ernsta voň Hartegg, ona, Anno Grunertová, dostane poručíka Wilhelma Goldschmidta. Abyste to nezapomněli, pošlu vám co nejdřív písemné vyrozumění.“
„Jasnosti!“ zaznělo ze všech úst.
„No dobře! Jen se tady nepřekřikujte! Každýmu to, co si zaslouží! A aby věděl, Goldschmidt, najde se jeden, kterej se postará o jeho důstojnickou výstroj i věno nevěsty! Bašta a šmytec!“

Obchodník s kosy

I. KAPITOLA

Nastalo dopoledne jednoho krásného letního dne. Kníže Leopold seděl v pracovně dessavského zámku u stolu a přehraboval se v papírech a vojenských listinách. Měl na sobě jednoduché hnědé kalhoty a sako stejné barvy, na němž nevisel žádný odznak hovořící o jeho postavení. Čelo muže bylo složeno ze samých vrásek, špičky kníru se chvěly a nohy tu a tam zlostně zadupaly do země. Neměl v tomto okamžiku příliš dobrou náladu.
Přišel z kostela a zlobil se nad kázáním, neboť farář jednal s náboženskou obcí příliš jemně a jeho slova se nepodobala rachocení hromu. Kníže si zlostně mumlal pod vousy.
V té chvíli zazněl na zámeckém dvoře ukázkový vojenský krok a vzápětí vstoupil lokaj, aby ohlásil, že se dostavila kapela Leopoldova oblíbeného regimentu.
Kapelní mistr totiž zemřel a jeho následovník měl dnes složit zkoušku. To nebyla snadná věc, poněvadž starý kníže hudbě nerozuměl a za celý život se mu do paměti vryla jediná melodie - Dessavský pochod. Na tuto melodii zpíval veškeré písně, dokonce i kostelní, ať varhany hrály a shromáždění zpívali, co chtěli.
„Ten nový pískálek je venku?“ zeptal se kníže lokaje.
„Ano. Prosí o slyšení.“
„Ať přijde!“
Sluha odešel a brzy vstoupil umělec, jehož před okamžikem nazval kníže tak nelichotivým výrazem. Tři kroky před Leopoldem sklapl podpatky a zůstal stát v předepsaném postoji. Kníže si jej hádavě prohlédl od hlavy k patám. Musel něco najít, jelikož se rychle napřímil k němu a zeptal se:
„Jak dlouho už slouží, he?“
„Devět let, Excelence!“ zněla odpověď.
„Devět let!“ opakoval Leopold zlostně. „A během té doby se nenaučil, jak má být voják naštafírovanej! Přichází sem s takovými kočičími kníry, ubohý holomku, a nevidí, že ten právej je o jehlu níž než levej?! Dal okamžitě svůj sprostej knír do pořádku, devítiletý šlendriáne, jinak mu nechám napráskat, až se mu kůže sloupe!“
Muž zesinal úlekem a co nejpečlivěji se snažil opravit vzhled svých vousů.
„Tak!“ pravil kníže. „Zdá se, že má o pořádku představy jako vrabec o malování portrétů! Jinak by musel vědět, že fouká na trubku právě tak vysoko, jak vysoko má knír! Jsem zvědav, jak dopadne u zkoušky! Co nechá hrát, he?“
„Nocturno, píseň beze slov a andantino.“
Kníže, nepřítel cizích slov, jimž nemohl rozumět, pokrčil zlostně obočí a zvolal:
„Nocturno? Andantino?! Blbost! To jsou kecy! Zafoukal po našem, jak mu narostl zobák! A píseň beze slov? Je blázen? To snad ani neexistuje!“
„Excelence milostivě dovolí,“ odvážil se muzikant oponovat, „ale je mnoho písní, které ne…“
„Držel hubu a nemudroval!“ hřměl Leopold. „Tomu musím rozumět lip! Jen blázen může tvrdit, že jsou volové bez nohou a tak je to i s písničkama beze slov! Vypadl dolů a zahrál několik veselých pochodů! Hned přijdu za ním a čert ho vemě, jestli uslyším jedinou chybičku!“
Muž vypochodoval ze dveří. Bylo mu úzko. Kníže hudbě nerozuměl, ačkoli se považoval za nesmírného znalce. Za takových okolností nemohlo být snadné uspět ve zkoušce.

Po krátké době stál již Leopold na dvoře a pozoroval hudebníky. Ti jej znali dost dobře a ze všech sil se snažili, aby na nich nenašel chybičku. Neuniklo mu to a vyrazil ze sebe spokojené zabručení.

„Všechno, jak má být!“ řekl. „To bych vám taky radil, proklatci! Zadudejte něco pořádného, pochod! Rozuměli?“

Dirigent dal znamení a hudba spustila. Kapelní mistr si bohužel neuvědomil, jaký pochod má kníže nejraději, a nechal hrát jiný. Ošlehané rysy Leopolda se zachmuřily hned po prvních tónech, skočil mezi muzikanty a rozehnal je po nádvoří jako velká voda.

„Stát!“ burácel. „Ticho! Okamžitě pryč s takovým kvílením! Co vás napadá, bando tupců! Spustí takovej utrh ucho! Chci slyšet dragounskej pochod! Jestli ho neumíte, táhněte k čertu! Kupředu! No, bude to, nebo ne?!“

Při těchto slovech klepal do taktu holí přes široká záda pozounisty. To zabralo. Znali pochod zpaměti a hned spustili. Byl skvostný pohled na pozounistu, který stoje v předepsaném postoji tahal pozoun podle taktu udávaného Leopoldovou holí na jeho zádech.

Když dozněla první sloka písně, tvář knížete se rozjasnila. Mohl se jakkoli zlobit, ale při tónech zamilované písně zapomněl na veškerou zlost. Přestal zpracovávat záda hudebníka a podupával si nohama do taktu. Na konci druhé sloky měla jeho tvář zcela jiný výraz. Ten se však vytratil, jakmile Leopoldovy oči zpozorovaly dva hudebníky s lesními rohy. Vzápětí k oběma přiskočil, popadl je za prsa a řval:

„Přestat, přestat! Proč nefoukáte, vy dva nebeští psi?!“

Hudba zmlkla a jeden z těch dvou odpověděl:

„Excelence promine, ale máme šest taktů pomlku.“

Při těchto slovech kníže překvapeně ustoupil o krok a poté prohlásil tichým hlasem, který u něho byl nebezpečnější než hlasité hřmění:

„Pomlku? Vy se jen tak odmlčíte?“

„Rozkaz, Excelence!“

„Šest taktů, celých šest taktů?“

„Rozkaz, Excelence!“

Opět vrhl na oba muže zvláštní pohled, měřil šije odshora dolů a pak začala bouře:

„Takže vy se chcete jen tak odmlčet?! Bacím vás na místě jako pekelný hrom! Ti všiváci dostanou vyplacený žold do posledního trojníku, ale když máj foukat, dávají si pomlky! Vyženu vám svou holí duše z těla, vy lenoši! Předstupte a zafoukejte těch šest taktů a nejednou, nýbrž třikrát po sobě!“

Dva chudáci poslechli a předstoupili, dívali se však rozpačitě k zemi, neboť nevěděli, jak zafoukat pomlku.

„No, bude to?!“ křikl Leopold.

Nyní se obou nebožáků ujal sám dirigent. Uctivě zasalutoval a řekl:

„Excelence promine, ale pauzu nemůže zahrát nikdo!“

Leopold mu však zlostně odpověděl:

„Ach, pauzu nikdo nezafouká?! Tak proč tam k čertu je?! Přece aby ji hráli! Vy bando, pauzám nerozumíte a hudbě už vůbec! On by chtěl být kapelníkem? Já mu zahraju, až mu bude kolem hlavy lítat milion jeho pauz a pomlk! Dostal stejně jako jeho proklatci jídlo i oblečení, kamaše a leštidlo na boty, takže když chci slyšet svůj dragounskej pochod, měli by hrát a ne čumět a pauzírovat! To je příliš silné! To je proti předpisům! Když já, císařský polní maršálek, nařídím, aby jejich pauzy zafoukali, tak mi řeknou, že to nejde?! K čemu jste muzikanti, na co máte školy, když neumíte zahrát ani všivou pauzu, vy praproklatci?! Ale já vás to naučím, vy budete hrát. Chcete pauzy v práci máte je mít, ale já se postarám, abyste měli pauzy i v jídle! Seberte se a ohlaste se v arestu! Každej dostane pět dnů a váš chytrák kapelník deset o vodě a chlebu! Pak se uvidí! Jestli uslyším ještě nějakou pauzu, kterou nezahrajete, nechám vás rovnou pověsit! Zapamatujte si to, lenoši! Pozor! Pochodem pochod táhněte k čertu!“

Byli naprosto nevinní, ale museli se podvolit rozkazu a pochodovali se zdrcenými výrazy ven z brány, doprovázeni zlostnými pohledy knížete. Teď by bylo pro každého lepší, aby se mu vyhnul.

Nyní se Leopold rozhlížel kolem, zda neuvidí někoho, kdo by mu posloužil jako hromosvod na vztek. A skutečně do dvora vešel muž, který, spatřiv knížete, zůstal stát v pozoru.

Byla to vysoká postava se širokými rameny, ve věku dvaceti osmi let a s výložkami desátníka, který ihned poznal, že nálada nadřízeného není růžová. Ve tváři muže se však neobjevila ani stopa po strachu nebo obavách, jeho oči hleděly na knížete naopak s láskou a důvěrou. A vskutku jakmile Leopold poznal příchozího, jeho tvář se prosvětlila a on zvolal:

„Kaprál Schubert! Ach, už je zpátky?“

„Rozkaz, Excelence! Právě jsem přišel.“

„Ještě nebyl doma?“

„Ne.“

„A přece přichází upravený, jako by ho oblízala kočka!“ prohlásil Leopold, pozoruje desátníka docela přátelským pohledem. „Ano, to není proklatec, kterýmu knír vyklouzl z předpisů! Pokud se tak rychle hlásí, určitě mi musí říct něco důležitého?“

„Rozkaz, Výsosti!“

„Dobrá, půjde se mnou nahoru do mé boudy! Nejdřív mě rozčílil farář mazáním medu kolem huby, potom mě vyvedli z míry tihle trumpeťáci! Chtěli by šest taktů pauzy! Za tu dobu by člověk doběhl odtud do Berlína! Předepsal jsem jim medicínu, která je vyléčí! Je na něm, aby mě rozveselil! Zatím jsem si na něho nemusel stěžovat. Šel se mnou!“

Leopold šel napřed a mladý muž jej následoval.

Všichni věděli, že kaprál Schubert patří mezi oblíbence knížete. Byl věrný, chytrý a úhledný, z rozkazu Leopolda vykonal leccos, co by starý jinému důstojníkovi nesvěřil. Uměl s knížetem jednat, nikdy se nedopustil chyby a raději

by se nechal rozsekat na kusy, než aby se vrátil s nesplněným rozkazem.
Před nějakým časem byl Leopoldem vyslán do Hannoveru, aby sbíral informace. Kníže totiž nemohl vystát hannoverského kurfiřta, který byl současně anglickým králem a tento odpor byl oboustranný.
Největší příležitost k rozmíškám poskytovaly tehdy situace v souvisloti s verbováním. Verbíři překračovali z obou stran hranici, aby sháněli a unášeli rekruty. Častokrát došlo k násilí, proto těmto lidem říkali prodavači duší. Stávalo se, že mladí silní chlapci byli odváděni z tanečních sálů nebo rovnou z postelí, takže není divu, že nejednou docházelo k bití nebo dokonce k vraždě.
Úkol, kterým byl desátník Schubert pověřen, patřil k velice nebezpečným. Kdyby jej chytili, strčili by jej mezi hannoverské nebo by ho zašantročili jako námořníka na anglickou loď, snad by ho rovnou zabili. On se však šťastně vrátil z nebezpečné výpravy a nyní stál před knížetem, aby mu podal zprávy.
Kníže se uvelebil ve starém koženém ušáku a začal:
„Protože o sobě nedal vědět, začal jsem se bát, jestli ho nechytli a nepověsili! Nyní se vrátil a vše je v pořádku! Jak to vypadá u našeho souseda z Anglie a Hannoveru?“
„Je to horší než u nás, jako vždy, Výsosti! Žádná poslušnost a pořádek, žádné spolehnutí,“ zněla odpověď. „Ať veme čert svinský život, který tam vládne!“
Starý se lehce zakřenil, neboť slova desátníka pro něho byla vlastně chválou a komplimentem.
„Jo,“ souhlasil kníže, „raději bych byl kaprálem v mém regimentu než generálem hannoverského kurfiřta! Jako náš úhlavní nepřítel generál von Balmy. Vystoupil z naší armády jako plukovník, protože mu na druhé straně nabídli generálský patent. Stal se generálem, ale co z toho má? Stal se inspektorem verbířských stanic, běhá sem tam po hranici, strká nos do každé krčmy a čichá, jestli jeho prodavači duší mají kšeft! To přece není práce pro generála! Už nám nadělal dost škody, protože své práci rozumí. Dal bych tisíc guldenů, kdybych ho jednou načapal na naší straně! Vzal bych ho za flígr, že by slyšel zpívat andělíčky v nebi!“
Přes mužnou tvář desátníka přelétl jen lehký, pobavený úsměv, neřekl však nic. Kníže pokračoval:
„To by bylo něco pro něho, Schuberte! On je podnikavec, odvážný a zároveň rozumný. Nemohl by mi generála nalákat přes hranici, co?“
„Hm! Tisíc guldenů mě sice láká, daly by se dobře upotřebit ale je nemožné si je vydělat!“
„Proč? Myslím, že nemá strach z jednoho Hannoveráka?“
„Ani mě nenapadne, Výsost mě zná! Chtěl jsem jen říct, že si ty peníze nemůžu vydělat, protože není nutné generála lákat sem.“
„Není to nutné? Proč?“ ptal se Leopold napjatě.
„Protože přijde sám.“
„Hrome!“ zvolal kníže a vyskočil z křesla. „Přijde sám od sebe?“
„Ano.“
„Jako co a proč? Pokud přijde s mírovými úmysly, nemůžeme proti němu nic začít!“
„Excelence může být klidná, nepřijde s příliš mírovými úmysly. Zjistil jsem, že chce udělat vydatný lov. Naši verbíři měli štěstí a odvedli v poslední době dobrou práci. Především poručík Schadowitz ve Stolbergu chytil jedenáct ilfeldských chlapců a strčil je mezi rekruty. Tu si Hannoverští předsevzali, že na nás udeří. Jejich verbíři dostali od generála hromobití, a nyní vsadí všechno na to, aby ze sebe setřásli špínu.“
„Na to by si ten praproklatec měl nechat zajít chuť! Co chce dělat?“
„Zítra dojde v Lenzenu k velké ptačí slavnosti, která potrvá celý týden. Čtvrtek je nejdůležitější den, to bude v každém sále veselíce, takže se sejde množství mladých. Hannoverští chtějí přijít na sál střelnice a zajmout každého, kdo se hodí za vojáka.“
„Sakra, to je porušení zemského míru!“
„Jistě, ale oni říkají, že jsme porušili jejich mír úplně stejným způsobem, a tady jde o odvetu. Nejlepší je, že se zúčastní i generál. Chce vidět, jak jim naši chlapci upadnou do spárů.“
„Hurá, hurááá!“ volal kníže a radostí poskakoval. „Chytím ho i ostatní! Pořádně si přesolí polívčičku a já se postarám o pepř! Nechám se pověsit, jestli se té maškarády taky nezúčastním, samozřejmě v převleku! Budou smíchy řvát! Generál opravdu přijde?“
„Určitě, Excelence! Slyšel jsem to ze spolehlivého pramene. Setkal jsem se v hospodě s chlapem, který mi připadl velice podezřelý kvůli dialektu. Vydával jsem se za verbíře z druhé strany a ukázal jsem mu doklady, které jsme nedávno sebrali jednomu z jejich verbířů. Sedl mi na lep a věřil mi každé slovo. Prosil mne o pomoc a já mu ji samozřejmě slíbil. Dostal od komandanta verbířů Danenbüttela úkol objet všechny naše stanice, aby se přesvědčil, jestli je Vaše Výsost skutečně v Dessau…“
„Věřím!“ přerušil jej kníže zlostně. „Mne se ten habakuk šíleně boj í! Myslí si, že bych mu mohl skočit po krku a to se stane tak jistě, jako že se starej Dessavák jmenuju! Jsem prima chlap, dobrá duše, ale když mě popadne rapi, nikdo se mnou nevydrží ani já sám. Pokračoval, Schuberte!“
„Ten chlap má generálovi v Lenzenu říct, jestli je všechno v pořádku a pak vypukne peklo!“
„V jakém bude převleku?“
„Za obchodníka s kosy.“
„Obchodník s kosy? Co je to za ptáky, he?“
„V tomto případě jde o slovní hříčku. Ten muž se bude vydávat za obchodníka, který prodává vajíčka mravenců pro krmení domácího ptactva. Má na to i papíry.“
„Kde je?“
„Sedí v naší krčmě.“

„Hromy blesky! On se odvážil do Dessau? Zadupu ho do země, že mu srdce spadne rovnou do kalhot!“
„Hm, ten člověk je srdnatý! Ještě Excelenci neviděl a je zvědav, jak vypadá. Šel by s odvahou tak daleko, že by vstoupil do zámku. Ptal se mě, jestli knížecí Jasnost nedrží nějaké domácí ptactvo.“
Kníže luskl prsty a vesele zvolal:
„Hrom a peklo, to se hodí! Hned šel do krčmy a řekl tomu chlapovi, že mám spoustu ptáků, dvacet kosů, třicet pěnkav, čtyřicet vrabců a padesát kukaček. Další si přimyslí, ani na vrány nezapomene! Dostane ho tak daleko, aby ho přivedl sem. Já ho zavřu i s jeho mravenčíma kuklama a půjdu do Lenzenu jako ten mravenečník, abych oťukal hannoverské lotry!“
„To by bylo nebezpečné, Výsosti!“
„Kecy! Už jsem dělal nebezpečnější věci, chodil jsem po světě jako brusič nůžek, flašinetář, pekařskej tovaryš i jako mlynář. Zrovna v Lenzenu jsem před dvěma lety provedl podobný kousek. Mimoto zajistí tajnou skupinu grenadýrů, aby byli po ruce. Znám hostinského ze střelnice, je to věrná duše a pomůže nám. Kde je teď generál Balmy?“
„Na zámku Gartow, který patří rodině z Bernsdorfu.“
„Ovšem, teď patří Andreasovi Gottliebovi z Bemsdorfu, hannoverskému zemskému a válečnému radovi. On je nyní v Londýně, takže generál bude sám a nepoznán sedět na Gartowu, dokud nepřicupitá na svých pavoucích nohou do Lenzenu. Lip to udělat nemohl. Lenzen leží na pruské a Gartow nedaleko na hannoverské straně Labe, takže mu stačí chvíli veslovat, aby mohl spáchat nějakou lotrovinu! Ale já se zúčastním a připravím mu louži, na kterou do smrti nezapomene! Od koho se dozvěděl, že generál bude na Gartowu? Taky od toho pobudy?“
„Ne,“ odvětil desátník poněkud rozpačitě.
„Tak od koho?“
„Odhmodhm“
„Co tady koktá? Ven s tím!“
„Od… od mé milé, se vším respektem, Výsosti!“
Kníže polekaně ustoupil a otevřel ústa dokořán.
„Od jeho milé?“ zvolal, zatímco se jeho čelo opět zamračilo. „Je blázen, nebo mu přeskočilo? On má milou, he?!“
„Rozkaz, Výsosti!“
„Držel zobák s jeho rozkazem!“ hřměl Leopold. „Nikdo mu nerozkazoval, aby si pořizoval milou, proklatče! Sotva ztratil peří, a už si hledá domácí trápení! Ať ho trefí hrom! Jakmile někomu dáš důvěru, začne se honit za sukní! To je vděk? Ať strčí nos do slabikáře místo toho, aby se ženil, on hloupej kluku!“
Neviděl rád, když jeho vojáci koukali po sukních, a že si milou našel i desátník Schubert, ho rozzuřilo k nepříčetnosti. Není divu, že mu ujela slova, nad nimiž nepřemýšlel a která by v normálním stavu nevypustil z úst. Schubertovy oči se zaleskly. Beze slova se otočil a vzorným vojenským pochodem zamířil ke dveřím.
„Stát! Jednotka čelem vzad! Vpravo hleď! Zařadit!“ řval kníže, jako by před ním pochodoval celý regiment. „Kampak, he?!“
Desátník poslechl rozkaz.
„Hlásit se do arestu, Výsosti!“ řekl pevným hlasem.
„Do arestu? Zřejmě mu opravdu přeskočilo! Proč do arestu?“
„Excelence mě, dlouholetého vojáka osobního regimentu, nazvala hloupým klukem. Nemůžu svého velitele vyzvat, proto mi nezbývá než přijmout výtku. Jako hloupý kluk si odpykám trest v arestu a pak přijdu požádat o propuštění. Dobrý voják si nenechá nadávat, ať urážku vysloví kdokoliv!“
Kníže k němu přiskočil se zatnutou pěstí a zvolal:
„Pse! Proklatče! Já tě !“
„Dost!“ zahřměl nyní desátník. „Už ani slovo! Nejsem hloupý kluk ani pes nebo proklatec! Soukromě mě tak Výsost může nazvat, protože ji mám rád a tisíckrát bych za ni položil život ale v tomto okamžiku na sobě mám uniformu svého pluku, a tu nenechám urážet!“
Vtom kníže ustoupil. V jeho tváři se zračil souboj protichůdných pocitů. Přikročil k oknu a dlouho hleděl mlčky ven. Schubert ho znal a věděl, co přijde. Konečně se Leopold otočil a klidně řekl:
„Desátníku, on je odvážný chlapík! Hraje mi na nervy! Tady končí sranda! Ale má pravdu a jiný by si to nemohl dovolit! Všichni čerti, nejradši bych ho vypráskal, ale od něho to protentokrát přijmu a dokonce ho pro ty slova požádám o prominutí. Je spokojen?“
Desátník k němu přispěchal a přitiskl si jeho pravici na prsa. Se slzami v očích řekl:
„Díky, Excelence! Nemohl jsem jinak. Kdybych strpěl vaše nadávky, musel bych si připadat jako bezectný lotr!“
Také Leopold pohnutě odpověděl:
„Už je dobře, Schuberte! Aspoň vidí, jak ho mám rád! Ta jeho milá musí bejt kus, když se odvažuje kvůli ní přít se s knížetem! Jsem rád, že se nezahazuje jen tak s ňákou! Co je to za čarodějnici?“
„Bydlí v Gartowu a je jedinou dcerou bohatého Uhlmanna. On má krám a krčmu, avšak holku mi nechce dát, protože sloužím v regimentu Jeho Výsosti. Má milá je báječná, a urostlá je jako grenadýr. Pomyslete, Výsosti, to by byli rekruti!“
Kníže se rozesmál. Měl slabost pro vysoké lidi, poněvadž z jejich sňatků mohli vzejít pořádní chlapi. Schubert zahrál s úspěchem na jeho slabou stránku.
„Je velká a silná?“ vyzvídal kníže. „Hm! To by se mohlo zařídit! A její otec nechce? Není původem z Hannoveru?“
„Určitě! Dokonce si myslím, že u sebe ukrývá hannoverské verbíře.“
„Tak to ho čapnu za pačesy, že bude valit bulvy! Hm! No! Až tu holku uvidím, řeknu mu, co si myslím! Teď šel a přivedl mi toho mravenečníka!“

Desátník šel a asi za dvacet minut se na zámeckém dvoře objevil muž s dřevěnou bednou na zádech a pytlem přes rameno. Už byl v letech, přesto kráčel vzpřímeně a odměřeně jako starý strážmistr v převleku.

„Nepotřebuje tady někdo mravenčí vajíčka?“ otázal se čeledína, který stál opodál:

Ten už dostal instrukce, proto odpověděl:

„Ano, ale musí jít za knížetem. Ten má moc rád svoje pěnkavy a drozdy. Mravenčí kukly jim kupuje osobně. Šel se mnou, povedu ho!“

Vystoupili po schodech a obchodník směl bez ohlášení vstoupit. Kníže seděl u psacího stolu a zachmuřeně pozoroval cizince.

„Co chce?“ ptal se.

„Nekoupí Výsost mravenčí vajíčka?“

„Ano. Ukázal je!“

Zvedl se a přistoupil k obchodníkovi, který z pytle vytáhl hrst mravenčích vajíček a ukazoval je Leopoldovi.

„Tady, Výsosti! Je to výtečné a čisté zboží!“

„Jo, nahoře!“ mínil kníže. „Chci vidět ty dole, jestli jsou stejně kvalitní. Třeba s sebou vláčí kromě mravenčích vajíček ještě něco! Připadá mi podezřelý!“

Bez okolků zajel do pytle a rukou prohrabal obsah. Nenašel však nic podezřelého.

„Budu hledat dál!“

S těmi slovy se sklonil k objemné bedýnce, uzavřené dvěma háčky.

„Stát!“ zvolal obchodník. „Výsost nechá bednu v klidu! Tímto způsobem se nesmí otvírat, protože „

„Ticho, ani slovo!“ přerušil jej Leopold hřmotně. „Udělám, co se mi zlíbí, a on držel hubu, darmošlape!“

„Proboha, Výsosti, to jsou ach, pozdě!“

Při posledních slovech spráskl ruce nad hlavou, neboť kníže otevřel bedýnku obsahující živé mravence! Místnost naplnil silný zápach a současně začali drobní tvorečkové prchat z otevřené bedýnky na všechny strany. Kníže polekaně uskočil.

„Svatá flinto, co je to?“ křičel. „To jsou mravenci! Chlape, jak mi může tahat do domu takovej dobytek? Odnesl to ven, on otrapo!“

„Já jsem Jeho Výsost varoval!“ omlouval se muž.

Bedýnka se však mezitím zpola vyprázdnila. Leopold uskakoval před záplavou mravenců a volal:

„Ptám se ho, jestli tu proklatou bednu zavře? Nevidí snad, že jeho zvířata běhají všude? Za chvíli budou na stropě! Bože, tady mi žerou kalhoty! Chlape, nechám mu vyplatit sto ran, jestli mě hned nespasí od té záplavy!“

Vyskočil na židli a stíral zvířátka z kalhot. Protože to dělal příliš zbrkle, ztratil rovnováhu. Chtěl se zachytit opěradla, ale nepodařilo se mu to, a zřítil se i se židlí na zem, kde se na něho vrhla celá armáda dotěrných tvorečků. Rychle vyskočil a chtěl se vrhnout na obchodníka, který se však mezitím ve strachu vypařil, aniž by odnesl pytel s bedýnkou.

„Všiváku! Já tě dostanu!“ křičel kníže.

Rozrušený hmyz jej zuřivě kousal. Kníže vyskočil na stůl, drbal se, mačkal se a třel na všech místech, kam dosáhl rukama, přičemž řval na sluhu. Ten tady nebyl, naštěstí jej však zaslechla kněžna a otevřela dveře.

„No, proklatče, neslyší mě!“ křičel starý. „Nemá uši nebo ach, to jsi ty, Annolízo? Rychle utíkej, nebo po tobě polezou! To je dobytek nezvedenej!“

Stál dosud na psacím stole a třel se vepředu i vzadu. Podlaha, stěny a veškerý nábytek byly pokryté malými zvířátky.

„Proboha, co se stalo?“ ptala se kněžna celá bez sebe.

„Vypustili ďábla!“ odpověděl. „Mravenčího ďábla!“

„Proč stojíš na stole, Leopolde? Utíkej!“

Vrhl na ni zdrcený pohled, pak se zlostně zasmál a zvolal:

„Ach, správně, to mě nenapadlo! Starý Dessavák ještě před ničím neutíkal ale teď musím!“

Seskočil ze stolu a opustil místnost. Jeho křik záhy přivábil veškeré služebnictvo, kterému bylo nařízeno otevřít okna a vyhnat mravence. Leopold se zatím usadil v jiném pokoji a zanedlouho mu lokaj ohlásil desátníka Schuberta.

„Ví, kde je ten prokletý mravenečník?“ volal mu kníže vstříc.

„Rozkaz!“ odpověděl Schubert.

„Hned ho nechá zatknout!“

„Už se stalo! Přišel do krčmy a vyprávěl mi, že utekl Jeho Výsosti. Chtěl zdrhnout z města, proto jsem ho nechal zatknout a zavřít podle předpisů.

Tady jsou jeho papíry, Excelence!“

Podal knížeti několik listin.

„Dobře! Přece jenom je opatrný a šikovný chlap! Jak je možné, že ten lotr s sebou vláčel živé mravence?“

„Prodává je lidem, kteří si chtějí udělat mravenčí pálenku. Bedýnka se nesmí otvírat. Má tam otvor, do něhož se strčí hrdlo lahve, aby do ní mravenci vběhli. Ta díra se ucpává špuntem.“

„Ach, dobrá! Hm!“ mumlal kníže. „Může sehnat takovou bednu s mravenci?“

„Velmi snadno.“

„Tak ji obstará. Hannoverští poznají, jaké to je, když to vzadu kouše a vepředu svědí! Zahraju si na obchodníka s mravenci, a tím to hasne!“

Ve čtvrtek časně ráno jel po silnici z Wittenbergu do Lenzenu vůz, řízený mladým silným mužem, desátníkem Schubertem. Měl na sobě šaty zámožnějšího vesničana. Vůz byl krytý plachtou, ale kdo by pod ni nahlédl, našel by množství pušek, šavlí, bodáků a uniforem. Zvláštní byla také přítomnost asi padesáti mužů, kteří se v této krajině objevili, a třebaže na sobě měli pestré civilní šaty, jejich celkové vzezření působilo velice vojensky.

V místech, kde malá říčka dělila hustý smrkový les, desátník zastavil vůz a nechal muže přijít blíž.
„Stát!“ velel. „Tady je místo, kde se rozdělíme. Do Lenzenu zbývá půl hodiny, ale nás nikdo nesmí vidět pohromadě. Každý z vás dostal tři guldeny, abyste neměli nouzi. Do setmění se můžete pohybovat po okolí nebo si ve městě vyzkoušet lov ptáků. Nebudete se k sobě znát. Jakmile se setmí, přijde desátník Weidauer s jeho dvaceti muži, aby si oblékli uniformy a vzali zbraně. On obsadí Labe a pustí sem každého z Hannoveru zpátky však ani nohu, dokud nedostane jiné příkazy. Kaprál Emmer s jeho třiceti muži se dostaví hodinu před půlnocí. Mne najdete na střelnici, kde budu hlídat vůz, aby nikdo nezjistil, co vezu. Tak, nyní zmizte a buďte přesní!“
Muži se ztratili mezi stromy a Schubert ujížděl k městu. Střelnice ležela ještě před ním. Zabočil do dvora a nechal zavolat hostinského. Jakmile ten spatřil kočího, překvapeně zvolal:
„Pane desátníku! K čertu, co tady…“
„Pst!“ varoval jej Schubert. „Nikdo nesmí vědět, že tu jsem. Máte nějakou stodolu, kam by se vešel vůz a dal by se zamknout?“
„Ano, jistě. Do mé kolny se nikdo nedostane. Oč se jedná?“
„To vám vysvětlím později. Kníže se taky dostaví.“
„Kníže? Starý Dessavák?“ ptal se krčmář.
„Ano.“
„Takže se jedná o něco důležitého?“
„Každopádně! Teď přineste klíč a zatlačte vůz do kolny. Nikdo o něm nemusí vědět.“
Zatímco šel hostinský pro klíč, vypráhl Schubert koně a odvedl je do stáje. Vůz byl uklizen. Potom desátník sdělil hostinskému nejdůležitější věci. Mohl mu důvěřovat. Když od něho převzal klíč, opustil dům.
Nešel do města, nýbrž k Labi, kde se nechal převézt na druhou stranu. Na hannoverském území musel být opatrný, proto zkontroloval své zbraně.
Po známých cestách spěchal do Gartowa. Prošel kolem vesnice a dostal se k zahradnímu plotu, který přeskočil, aby se ukryl v hustých keřích. Zahrada patřila k Uhlmannovu domu a Schubert mohl přehlédnout celý dvůr. Čekal dlouho teprve v poledne se u zadních dveří objevila vysoká postava krásné dívky. Vyrazil ze sebe tichý hvizd. Jak se zdálo, znala toto znamení, neboť po její tváři se rozlila červeň radostného překvapení. Ihned spěchala mezi keře, kde za jedním jalovcem našla svého milého.
„Frici, ty tady?“ šeptala. „Nečekala jsem tě!“
Objal ji a políbil. Poté odpověděl:
„Ani já jsem nemohl rušit, že tě opět tak brzy uvidím. Jsou u vás ještě verbíři?“
„Ano, a mají něco v úmyslu.“
„Jak to?“
„Šeptají si mezi sebou, aby je nikdo neslyšel. Myslím, že se má v Lenzenu něco stát, protože tam večer půjde i můj otec. Nic mi neřekl, ale tváří se, jako by měl dostat požehnání. Hlavně se nenech spatřit! Ten poručík „
Zarazila se, proto se zeptal: „Co je s ním?“
„Nechtěla jsem ti to říkat, ale neudržím to v sobě. Běhá za mnou všude „
„Zbiju toho holomka!“ zlobil se Schubert.
„Pst, ticho!“ varovala. „Je to zlé, ale poradím si sama. Otec je tvrdý a prodavači duší mi tu taky vadí. Co nejdřív odejdu!“
„Kam, Anno?“
„Najdu si službu naproti v Prusku. Tam za mnou můžeš chodit, aniž bys dával život v sázku.“
Láskyplně její podíval do očí a ještě vroucněji ji přivinul k sobě. Tvořili nádherný pár, kdyby je takto mohl vidět Dessavský, měl by z nich radost.
„Takovou oběť bys přinesla?“ ptal se. „Ach, děkuju ti! Snad to ani nebude nutné a už brzo se staneš mou ženou!“
„Je to možné?!“ ptala se s radostným překvapením.
„Ano, mluvil jsem o tobě s knížetem.“
„Ach, konečně ses odvážil? Co říkal?“
„Chce tě nejdřív vidět.“
„Mám za ním jít?“
„Ne, on přijde sem.“
„Proboha, to je nebezpečné!“
„Ne příliš. Nepoznají ho. No, k něčemu se přiznám snad přijde už dneska. Je ve Wittenbergu a nechá se tam namaskovat. Chce navštívit zámek. Pokud se tu objeví obchodník s mravenci, bude to on. A kdybys mu mohla nějak…“
Vtom zaznělo ze dvora hlasité, netrpělivé zvolání. Byl to otec Anny, který ji volal. Musela beze slova spěchat za ním. Schubert na ni čekal asi půl hodiny, pak musel jít, protože jeho přítomnost byla nutná jinde. Když se Anna vrátila do zahrady, byl již pryč.
Na okraji lesa, vedle cesty do Gartowa, ležel starý chlap a spal. Měl černé, rozcuchané vousy a rudý nos opilce. Vedle sebe měl pytel a velkou dřevěnou bednu. Nikoho by nenapadlo, že by to mohl být polní maršálek a kníže voň AnhaltDessau!
Už časně vyrazil z Wittenbergu a cestou se trochu unavil. Natáhl se do trávy, aby si několik minut odpočinul, usnul však a spal tak tvrdě, že míjela hodina za hodinou, aniž by se probudil. Konečně se začal hýbat, protřel si oči a vyskočil, když viděl, jak nízko slunce stojí.
„Všichni čerti!“ mumlal. „Prospal jsem oběd! Za chvíli se setmí! Z obchodu už dneska nic nebude, ale musím se aspoň

podívat na Uhlmanna a jeho dceru! Kupředu!“
Vzal pytel s bedýnkou a kráčel k vesnici, jejíž zámek mu hleděl v ústrety. Nade dveřmi jednoho z nejlepších domů visel štít s nápisem:
Vše ke koupi, speciality, pálenka a pivo u Anselma Uhlmanna!
„To je ten chlap!“ pomyslel si Leopold. „Uvidíme!“
Vstoupil do světnice, v níž se šeřilo. Hostinský právě zapaloval olejovou lampu.
„Dobrý večer!“ pozdravil Leopold.
„Dobrej!“ odtušil Uhlmann nevrle a posvítil si na příchozího. „Co chce?“
„Ať mi naleje nějakou pořádnou pálenku!“
„Šel do krámu! Sem chodí jenom panstvo, lidi jako on dostanou jen venku!“
„Tak?!“ divil se kníže. „A on ví přesně, k jakým lidem patřím?“
„Jasně! Co může bejt jiného než podomní prodavač nebo nějakej tulák! Dál nic!“
„Jo, ale podomní prodavač s penězma, rozuměl? Tady se sedí, starej krocane, a před pány, kteří sem choděj, já zdrhat nebudu!“
Položil pytel i bedýnku na lavici a poklepal si na kapsu, kde zazvonilo stříbro. Uhlmann však zlostně křikl:
„Zůstane při tom, že půjde ven do krámu! A jestli mě ještě jednou nazve krocanem, vyhodím ho!“
„Nedělá povyk!“ smál se kníže. „Nevypadá jako chlap, jehož bych se bál! Nepotřebuje porci mravenčích vajíček, he?“
Při poslední otázce se otevřely dveře od krámu a vešla Anna. Slyšela rozhovor, spatřila hosta a hned věděla, koho má před sebou.
„Zůstane mi se svými vajíčky od těla!“ odpověděl Uhlmann. „Nejsem pěnkava ani sojka!“
„No, třeba mi panenka dá nějakou pálenku, kterou mi on odpírá!“ otočil se Leopold na dívku, zvědavě si ji prohlížeje se spokojeným výrazem.
„Hned!“ odpověděla, vstoupila do krámu a přinesla mu žádané.
„Má si to vypít venku!“ vyjel na ni otec. „Takové pobudy tady nebudem trpět! Pan poručík se vrátí ze zámku! Co by tomu řekl, kdyby prodavač mravenců seděl na jeho místě?!“
„Ohó!“ opáčil Leopold. „Jeho poručík by možná byl rád, kdyby si to s takovým prodavačem mohl vyměnit! Ať si nedělá starosti, vypiju si tady jen pálenku a jedno pivo. Tím to hasne!“
V jeho hlasu bylo něco, co hostinskému odebralo vítr z plachet. Anna si pospíšila, aby přinesla pivo. Měla o knížete starost, neboť zaslechla blížící se cinkání šavle, a právě když před knížete stavěla sklenici, vstoupil poručík.
Byl to hubený, vysoký muž, jehož bezvousý obličej neměl jediný sympatický rys. Vrhl nadutý pohled na Leopolda, pak se posadil a požádal o pivo. Zanedlouho se přitočil na obchodníka se slovy:
„Co dělá v této světnici a co je zač?“
„Piju pivo a jsem obchodník s mravenčími vajíčky,“ opáčil kníže klidně.
„Obchodník s vajíčky? Mravenčími? Má papíry?“
„Tady!“
Leopold sáhl do kapsy a vytáhl doklady zajatého obchodníka. Poručík je napjatě otevřel, podíval se do nich a řekl:
„Správně! On je strážmistr Horn, na něhož čekáme! Rozhlížel se pořádně naproti u Průsaků?“
„Jasně!“
„Dopadne obchod v Lenzenu dobře?“
„Výtečně!“ usmál se kníže.
„Tak šel se mnou za generálem, aby mu podal zprávu. Nejdřív musím políbit Annu!“
Přistoupil k dívce a chtěl ji obejmout, ona jej však odstrčila, a když začal být dotěrnější, rozpřáhla se a udeřila jej do tváře.
„Co tě napadá?!“ zvolal její otec.
„Všichni čerti, to je čarodějnice!“ zvolal kníže s potlačovanou radostí nad lekcí, jakou důstojník dostal.
„Ano, je to čarodějnice!“ mumlal postižený, „ale já ji naučím povolnosti.“
Dopil pivo a pokynul Leopoldovi, aby ho následoval.
Hostinský doprovodil důstojníka ven, zatímco kníže ještě dopíjel pivo. Tu k němu dívka rychle přiskočila a pošeptala:
„Pane strážmistře, kdybyste se dostal do nebezpečí, spolehněte se na mne!“
Po těchto slovech vklouzla do krámu. Kníže se domníval, že musí mít nějaký důvod být Hornovi prospěšná. Pytel a bedýnku nechal ležet a následoval poručíka. Šlo mu o to, aby se dozvěděl od generála něco o úmyslech Hannoverských.
„Jestli má chuť, strážmistře, může u toho být,“ řekl mu poručík cestou. „Do půlnoci se musíme po jednom vplížit do Lenzenu a přesně v jednu hodinu uděláme dobrý lov.“
„Třicet mužů! Ale támhle už je zámek! Kupředu!“
Vstoupili do zámeckého dvora, kde stáli již připravení hannoverští grenadýři. Poručík odvedl Leopolda po schodech ke generálovi, který seděl s dýmkou v ruce a s očekáváním je pozoroval.
„Zde, Excelence, přivádím posla,“ hlásil poručík.
„Jakého posla?“ ptal se generál.
„No, strážmistra Horná, který se potuluje jako prodavač mravenců.“
„Horná?“ zvolal generál, rychle se zvedaje s pohledem upřeným na Leopolda. „Horná já dobře znám, to není on! Co je zač, he?!“
Knížete nenapadlo, že by generál mohl Horná osobně znát. Dostal se do rozpaků, ale rychle se sebral a řekl:
„Ne, Horn nejsem, protože on leží nemocen v Havelbergu. Mne poslal, abych vám vyřídil, že je všechno v pořádku. Víc

nevím. Jako důkaz mi s sebou dal své papíry.“
„A kdo je on?“ ptal se generál nedůvěřivě.
„Jsem hostinský od Černého kance. Horn leží u mne. Dostal horečky.“
„On ví, jaké měl Horn poslání?“
„Nevím, měl jsem za to, že je ‚prodavačem kosů'.“
„Dobrá! Jestli mluví pravdu, bude dobře, ale jestli mě oklamal, bude s ním konec! Prozatím ho budu muset zajistit!“
„To nejde!“ zvolal kníže. „Musím domů.“
„To je mi jedno! Poručíku, přivedl několik lidí!“
„Ohó! Hostinský od Černého kance je poctívej chlap! Nenechám se zavřít!“
Při těchto slovech kníže odstrčil poručíka a spěchal ze dveří. Generál byl však duchapřítomný otevřel okno a křičel dolů:
„Zadržte ho!“
Když Leopold seběhl ze schodů, natáhlo se po něm množství paží. Rychle uskočil, oběhl je obloukem a zmátl je natolik, že se mu podařilo uniknout ze vrat ven. Přítomní grenadýři spěchali za ním, dokonce i poručík se k nim připojil a generál je pomaleji následoval.
Kníže býval dobrým běžcem, nyní ovšem již starým. Měl v patách mladé muže, proto není divu, že jej téměř dohonili, když se dostal do vsi. U Uhlmannova domu byl nejbližší pronásledovatel pouze pět kroků za jeho zády. Vzpomněl si na slova Anny, rychle vběhl do domu a zavřel dveře na závoru.
Dívka slyšela volání a rámus, tušila, co se stalo, a stála na chodbě. Tam byla tma a Leopold se s ní srazil.
„Jste strážmistr Horn?“ zeptala se.
„Ano. Chtějí mě chytit!“ odpověděl bez dechu.
„Pojďte!“
Podala mu ruku a vedla jej dopředu. Tam otevřela nějaké dveře a strčila jej dovnitř.
„Tady jste prozatím v bezpečí! Vzadu stojí prázdné sudy. Do jednoho se schovejte! Pokusím se ty chlapy zmást.“
Zavřela za ním dveře a on tápal tmou kupředu. Narazil do vysokého sudu, jehož víko se opíralo o stěnu.
„Tam zalezu!“ hekal. „Zavřu se dovnitř!“
Ve spěchu ho nenapadlo, aby prohlédl sud. Považoval ho za prázdný, proto se vyšvihl nahoru a seskočil do nějaké tekutiny, jež mu sahala ke kolenům, když se přikrčil.
„Svatá smůlo!“ mumlal. „To přece je…“
Zajel rukou do tekutiny, chvíli čichal a poté ochutnal...
„Vjel jsem do sudu se sirupem! No, to jsou Vánoce! Jestli mě čapnou, můžou mě rovnou olízat! Radši vylezu hned ven!“
Zatímco se soukal nahoru, slyšel přede dveřmi hřmotné hlasy požadující klíč. Kníže šmátral kolem sebe, než se mu podařilo najít prázdný sud. Zvedl víko, seskočil dovnitř, přikrčil se a dal víko na místo. V sudu byl tak těžký vzduch, že jej to dráždilo ke kašli.
„To jsem se dostal z deště pod okap!“ skřípal zuby. „To je moučný sud a na dně je ještě mouka. Sirup je v mouce, teď by mě mohli rovnou strčit do pece! Byl by ze mne solidní perník! Tohle se mi ještě nestalo! Ha, už jdou! Ticho, Leopolde, sic tě seberou!“
Protože uprchlík nebyl nikde k nalezení, musela Anna klíč vydat. Grenadýři v čele s Uhlmannem se tlačili dovnitř. Starý svítil lampou kolem.
„To je síla!“ zvolal. „Ten chlap byl v sudu se sirupem a tady vede stopa k k sudu s moukou!“
Zazněl radostný jásot. Víko bylo odstraněno a kníže vytažen ven. Skýtal hrozný pohled. Vojáci se smáli, až se třásli, a hostinský klel jako špaček, že mu vznikla škoda.
Poručík nechyběl a také generál se dostavil. Ten se ptal Leopolda, zda Anna věděla o jeho skrýši. Odpověděl záporně a choval se dost klidně, pročež generál vyřkl mírné rozhodnutí:
„Ten chlap byl dost potrestán! Ať zůstane do zítra zajatý! Jestli je opravdu hostinským, pak může běžet domů i ve svém těstíčku! Pokud nám lhal, uvidíme! V tomto stavu ho nemůžeme odvést na zámek. Uhlmanne, nemá tady nějakou komoru, kam bychom ho strčili?“
„Jistě,“ odvětil starý. „Prádelna je kamenná a nemá žádná okna. Dveře jsou na velkou závoru.“
„Tak ho tam strčte! Necháme mu tam někoho na stráži. Z vojáků nemůžu nikoho postrádat poručíku, zůstane tady a občas se na něho podívá!“
Tomu se to hodilo. Věděl, že Uhlmann chce do Lenzenu, takže zůstane v domě pouze s jeho hezkou dcerou.
Zamkli Leopolda v prádelně, grenadýři odešli pod velením generála převlečeného za sedláka a poručík s Annou osaměli. Dívka využila první vhodnou příležitost, připlížila se k prádelně a otevřela dveře.
„Pane strážmistře!“ šeptala.
„Ano?“ odpověděl kníže.
„Pustím vás. Utečte!“
V okamžiku stál u ní a ptal se:
„Děvče, proč se tak zajímáš o starého strážmistra?“
Dodala si odvahu a odpověděla:
„Ten je mi lhostejný já vás znám, Excelence! Desátník Schubert mi ráno řekl, že sem přijdete. Nechám vás běžet, protože vás máme rádi a dali bysme za Jeho Výsost životy!“
„Jsi hodná dívka!“ odvětil pohnutě. „Desátníka dostaneš! Kde je poručík?“
„Sám ve světnici!“

„Ach! Kde mám bedýnku?“
„Leží i s pytlem pod schody.“
„Výtečně, dáme poručíkovi lekci, po níž ztratí chuť líbat milou někoho jiného! Rychle přines nějaký otcův oblek a taky ty si vem něco na sebe! Půjdeš se mnou do Lenzenu, kde budou zásnuby!“
Zatímco dívka zůstala stát v radostném úleku, spěchal do světnice. Poručík byl překvapen, když spatřil zajatce před sebou, Leopold s ním však nedělal okolky a udeřil ho do hlavy takovou silou, že padl v bezvědomí na zem. Pak jej odtáhl do prádelny, kam přinesl svou bedýnku a otevřel ji. Nakonec zamkl dveře na závoru.
„Tak!“ usmál se. „Teď má společnost a nikdo neuslyší jeho křik!“
O chvíli později opustil v jiných šatech s Annou dům, jehož dveře nezapomněli zamknout. Na Labi se setkal se svými muži, kteří mu ohlásili, že Hannoverští se ukryli v křoví stranou od střelnice. Pak kníže spěchal za svými vojáky, kteří se mezitím již převlékli do uniforem a nyní byli posíleni hlídkami na původních padesát mužů.
Nechal si předvolat desátníka Schuberta, který mu řekl, že generál je nahoře v sále.
„Ještě něco!“ vysvětloval kníže. „Šel nahoru, Schuberte, a hlasitě na mě pískne z okna, kdyby Hannoveráci vmašírovali do sálu! Jeho tchán je tam taky?“
„Ano.“
„Dobře, tak to vychází! Šel, ale tak, aby ho ti dva neviděli!“
Když se Schubert vzdálil, nechal si Leopold přinést z vozu uniformu, vzal za ruku Annu, jíž si desátník ve tmě nevšiml, a vyhledal hostinského, který dívku ukryl. Knížete pak odvedl do místnosti, kde se mohl převléknout.
Čas plynul a s úderem jedné hodiny spustili nahoře valčík, v jehož rytmu se páry točily po parketu. Vtom generál pokynul Uhlmannovi a ten se vzdálil, aby přivedl hannoverské grenadýry. S posledním taktem tance vniklo do sálu třicet vojáků. Mnohohlasý výkřik úleku se nesl do dáli, chlapci věděli, co se děje: kdo se nepodvolí dobrovolně, bude přinucen.
Generál se postavil doprostřed sálu a volal:
„Ticho! Já, generál Balmy, prohlašuji jménem Jeho královské Výsosti hannoverského kurfiřta toto místo za obsazené! Kdo se bude zdráhat, bude zastřelen!“
Nikdo si nevšiml hvizdu, který zazněl u okna, když se Hannoverští plížili přes dvůr. Padesát mužů Leopolda je následovalo a nyní čekalo u dveří sálu. Kníže vešel dovnitř, a když Balmy skončil, zazněla jeho slova:
„A já, kníže Leopold voň AnhaltDessau, polní maršál Pruska, prohlašuju generála Balmyho za rušitele zemského míru! Je mým zajatcem! Vojáci, kupředu!“
Padesát dessavských vojáků vběhlo dovnitř a zamířilo své pušky na nepřítele. Kníže se obrátil přímo na generála:
„Vzdejte se! Vidíte, že každý odpor by byl marný! Je nás padesát proti třiceti a chlapci z Lenzenu mají taky ruce!“
Strach opadl, mládež začala jásat a vrhla se na nepřátelské grenadýry.
„To je náš Dessavák!“ znělo kolem. „Pomozte mu! Svažte nepřátele!“
Aniž by Leopoldovi vojáci museli zasáhnout, byli nepřátelé spoutáni včetně jejich velitele. Prozatím je zavřeli do sklepa. Kníže se rozhlédl po sále a spatřil Uhlmanna, stojícího v rohu. Pokynul mu, aby přistoupil blíž.
„On to byl, lotře, kdo nám přesolil tuhle polívku! Měl bych ho strčit mezi rekruty, ale támhle u dveří stojí dva, kvůli nimž nechám vládnout milost místo práva. Pojďte sem!“
Slova patřila Anně, kterou sem přivedl hostinský, a desátníkovi Schubertovi. Přistoupili blíž. Kníže se zeptal Uhlmanna přísně:
„Chce být rekrutem, nebo dá dobrovolně svou dceru tomuto udatnému muži? Rozhodl se rychle!“
„Ach, Výsosti,“ odvětil strachem rozechvělý muž, „nemám nic proti tomu, aby se vzali!“
„No dobře! Takže prohlašuju slečnu Annu Uhlmannovou a pana poručíka Schuberta za zasnoubené! On vydal generála do mých rukou, takže si vydělal tisíc guldenů. O jeho výstroj se postarám osobně! Za to se zvu na jejich svatbu! On, Uhlmanne, si zapamatoval, že obchodník s mravenčími vajíčky může pít pálenku i v jeho krámu, protože stejný obchodník právě učinil z desátníka poručíka a nemá důvod zdrhat před nějakým hannoverským třasořitkou! Nepovím mu, koho najde ve své prádelně ve společnosti bedny s mravenci! Spěchal domů, aby s tím něco dělal! Zajatci budou strčeni do našich kabátů, zrádného generála pošlu do Berlína. Mí grenadýři a zdejší hoši budou tančit a veselit se! Objednávám jim tolik piva, kolik vypijou! Odložte zbraně a chopte se dívek! Poručíku, šel jim příkladem! Muzikanti, valčík pro snoubence! Ale žádné pauzy a pomlky, vy praproklatci!“
„Ať žije Dessavák! Hurá!“ zaznělo ze stovek hrdel a muzikanti spustili valčík bez jediné pauzy, jak si to starý válečný hrdina přál.

Pandura grenadýr

I. KAPITOLA
JASANOVÝ MLYNÁŘ

V poli kvítí krásně kvete
a v hlubokém míru lesů
v lidech to vře a hněte
nutí je to pozvednout se k nebesům
posílají pozdravy nahoru Duchu

k Marii, královně nebeské
a tiše mi šeptá kdosi k uchu
že i já jsem tvé kvítí hezké!
Zní to v tmavých lesích kolem
i na břehu řeky bystré
ptáčat trylky nesou se nad polem
po celé krásné říši lidské
posílají své pozdravy nahoru Duchu
Marii, královně nebeské
tiše mi šeptá kdosi k uchu
že i já jsem tvé ptáče hezké!

Táhnou poutnici k modlitbám zastíněnou cestou krátčí dál a na místě, co patři kapelám zní zvonek, jako by se z hříchů kál posílají své pozdravy nahoru Duchu, Marii, královně nebeské tiše mi šeptá kdosi k uchu že i já jsem tvé dítě hezké!
Tak zněla slova jednoduché, ale dojemné poutnické písně ze sousední zahrady, kde se sešly studenecké dívky u sněženek a březnových fialek. Ony samy se podobaly květinám, jež měly zvěstovat, že paprsky slunce opět převezmou vládu nad zemí, aby uvolnily tuhost půdy a zahalily ji do květinového hávu.
U zahradního plotu Jasanového mlýna stál muž, který naslouchal písni s vnitřním pohnutím. Na sobě měl skromný oblek, a kopí, které držel v pravici, v něm dalo poznat drába čili ochránce vesnice. Jednu nohu měl dřevěnou, přes čelo se mu táhl široký šrám od rány šavlí, která jeho obličeji dodávala rozporný výraz. Když dívky dopěly, přejel si rukama přes oči a zamumlal:
„Hm, dokonce si myslím, že mě to vzalo za srdce! Jo, tuhle písničku zpívala Emilka, když mi řekla, abych šiji vzal. Já bych se toho tak brzy neodvážil! Skutečně, musela mě mít hodně ráda! Ach, mlynář tleská! Všiml si mě a musím dovnitř!“
Okna obývací světnice Jasanového mlýna byla otevřená a mlynář seděl na velké židli s opěradlem, jejíž nohy byly opatřeny malými kolečky. Měl hrubě tesanou postavu a jeho obličej jako by byl vyřezán neumělou rukou ze dřeva. Dříve se silně nachladil a následkem toho ochrnul na nohy, že mohl jen s námahou chodit, a byl odkázaný na kolečkové křeslo. V pravici držel bič, postrach všech jeho podřízených.
Byl bohatý, a v poměru ke svému okolí dokonce velice bohatý, proto nebylo divu, že pohrdal všemi, kteří se rvali o skromný denní chléb s bídou. Jeho opovržení samozřejmě v první řadě cítili ti, kteří s ním přicházeli osobně do styku či stáli v jeho službách. Stav jeho nohou mu bránil, aby na ně dohlížel obvyklým způsobem, zato jeho zostřené smysly, oči i uši, byly stále s nimi, takže se jen vzácně podařilo někomu z čeledínů a děveček mlynáře ošálit.
Vládl jako neomezený vládce a jeho žezlem byl karabáč. Komu se to nelíbilo, mohl jít. Kvůli vysokému platu, který dával, se našlo dost zájemců o službu ve mlýně, kteří se rádi podřídili jeho žezlu.
Nyní seděl sám ve světnici, kam také doléhal otevřenými okny zpěv dívek. Také si všiml drába u plotu a nyní mu dal znamení, že s ním chce mluvit. Biřic znamení znal, protože se často stýkal pracovně s mlynářem, který byl zároveň vesnickým rychtářem.
Když vešel a pozdravil, mlynář pokynul násadou biče na nedaleké místo na podlaze a nařídil:
„Postav se tuhle, Matyáši! Slyšel jsi zpívat ty holky?“
„Ano,“ zněla odpověď.
„Kdo je doplňoval tím krásným basem?“
Mlynář se nevyznal v harmonii, proto zaměnil alt s basem, aniž by tím ublížil svému hudebnímu hluchu.
„Agnes Engelmannová,“ vysvětloval dráb.
„Byla s nimi?!“ pěnil mlynář a zapráskal bičem, jako by chtěl popohnat vzpurného vola. „To by neměla! Zakázal jsem jí dělat takové dětinské hlouposti! Nebyli tam s nimi nakonec i hoši?“
„Žádný! Přece víte, rychtáři, že se takových schůzek Agnes nezúčastňuje. Je nejhezčí z vesnice, a třebaže je chudá, nemusí běhat za klukama!“
„Ne, to nepotřebuje a taky nesmí! Jsem její kmotr a chci vědět, jestli nemám stejné právo jí nařizovat jako otec, kterej jí příliš povolil uzdu a dovolí jí dělat věci, nehodící se k hodné dívce!“
Biřic si odkašlal a skromně prohlásil:
„Nevím, že by dělala něco špatného…“
„Mlč!“ přerušil jej mlynář a zlostně mu práskl bičem kolem nohou.
Jak se zdálo, Matyáš byl na podobné jednání zvyklý a ránu obratně zachytil dřevěnou nohou.
„Nebo se sluší, aby chodila tancovat a nesmyslně poskakovat s mládeží?“ dodal mlynář.
„Je snad takovej hřích, když jednou…“
„Mlč!“ opakoval rychtář a uštědřil mu druhé švihnutí. „Ví, že jsou usedlejší muži, jichž by se měla držet!“
„Smím se zeptat, kteří jsou ti usedlejší muži?“ ptal se dráb podřízeným tónem, avšak s výrazem plným ironie.
„Mlč!“ opakoval mlynář potřetí, a tentokrát zasáhl bičem tazatele na velice citlivém místě. „Vypadni ven a pošli mi ji sem! Promluvím si s ní!“
Dráb poslechl, mezi dveřmi se však otočil a zeptal se, protože tam ho již bič nemohl zasáhnout:
„A když bude chtít slyšet, co od ní chcete?“
„Chlape, půjdeš, nebo ne?!“ pěnil mlynář, a protože bič byl k ráně příliš krátký, hodil ho po něm.
Zasáhl však jenom dveře, které za sebou dráb rychle přibouchl.
O chvíli později již kulhal k plotu sousední zahrady. Tam seděly pod šeříky hovořící dívky. Na jeho zavolání jedna

přistoupila.
Přátelsky ji pozdravil a podal jí ruku.
„Pozdrav bůh, Agnes! Tak je to správné! Když člověk celý týden pracoval, může se v neděli trochu poveselit. Co dělá otec?“
„Pracuje, pro něho neděle neplatí.“
„Pracuje? Kdo na něj tak pospíchá?“
„Přeci mlynář! Dneska chce mít hotové sako, které otec šije.“
„To jsem si mohl myslet! Nikdo jiný by tvého otce nenutil pracovat v neděli. Zrovna jsem u mlynáře byl. Slyšel vás zpívat a poslal mě za tebou, abys k němu zaskočila.“
„Co chce?“
„To nevím. Zlobil se, že jsi zpívala.“
Přes obličej dívky přelétlo mračno. Smutně poznamenala:
„Jo, kdyby to šlo po jeho, byla bych zavřená na závoru a on by držel stráž u dveří. Uvidím, co mi chce!“
„Mnoho chytrého v tom nebude, Agnes, tomu věř,“ mínil veterán. „Podívej, stará nebožka kojná tvé matky byla babičkou neteře mého švagra, proto patříš do mé rodiny, a já to s tebou myslím dobře. Mlynář by rád mladou ženu, která by se o něho starala. Koho má na mysli, určitě tušíš! Mlynářka bude bohatá, ale nikdy ne šťastná! To říkám já i moje Emilka a její slova mají váhu! Proto si myslím, že je lepší zůstat chudý než nešťastný. Pamatuj si to!“
„Máš pravdu, Matyáši! Nevíš však, že otec rychtáři dluží přes dvě sta guldenů?“
„Vím ale chtěla by ses prodat?“
„Jak se můžeš takhle ptát! Znáš přece otce! Mlynář je můj kmotr a otcův věřitel, ale ani to nás nepřiměje udělat něco, čeho bysme později litovali!“
Podala mu potom ruku a šla. Hleděl za ní, jak se blížila k mlýnu.
„Hm!“ brumlal. „Na té se rychtář přepočítal. Je rázná jako moje Emilka! Byla by jí škoda! Zasloužila by chlapa hm nějakého důstojníka ani kapitán by se za ni nemusel stydět. Je to prima holka a má to v krvi! Náš rod se proslavil pořádnými chlapy a kurážnými ženskými!“
Kdo spatřil vysokou a hezky stavěnou dívku, jak lehce kráčí k mlýnu, mohl na ní okamžitě poznat, zejí nechybí sebevědomí. Nebylo na ní vůbec nic strojeného nebo nepříznivého, a pokud její nitro ladilo s vnějším vzhledem, pak se musel považovat za velice šťastného muž, jemuž by se podařilo ji získat.
Vstoupila k mlynáři a pozdravila.
„Podej mi bič!“ nařídil jí, aniž by odpověděl na pozdrav. „Škoda, že jsem drába netrefil zasloužil si to!“
Poslušně zvedla bič a postavila jej do rohu.
„Sem s ním!“ křikl. „Tam nemá co dělat!“
„K čemu ho potřebujete, kmotře?“ ptala se klidně. „Nebo chcete ve světnici pást husy?“
„Mlč!“ zvolal. „Víš, že ho potřebuju! Čeládka se dá zvládnout jedině karabáčem!“
„Nikdo tady není a na mne snad bič nepotřebujete. Zavolal jste mě, kmotře, co tedy potřebujete?“
„Co potřebuju?!“ zvolal se strojeným úžasem. „Ještě se ptáš? Ano, člověk tady sedí v bolesti, zatímco venku se zpívá a jásá, jako by na světě nebylo nemocného člověka! A kdo má povinnosti, musí na ně být upozorňován bičicem!“
Agnes se posadila na židli a klidně odpověděla:
„Ta slova patřila zřejmě mně, ale pokud se nad nimi pan kmotr zamyslí, zjistí, že není v právu. Zazpívaly jsme si zbožnou píseň, a to není hřích. Své povinnosti znám dobře, takže za mnou nikdo nemusí posílat bičice. Starám se o rodiče a ctím pana kmotra nejsem však jeho služka. Už jsem tady dneska byla. Co je tak nutného na práci?“
„O práci nejde, ale máš sedět tady a ne venku u těch křiklounů, kteří si chtějí zpěvem přilákat chlapce!“ vysvětloval mlynář.
„O tom nemůže být řeč! Pokud se cítíte sám, ráda tady chvíli zůstanu. Pak budu muset jít za matkou.“
Zvedla se ze židle a přistoupila k malé skříňce na zdi, kterou otevřela.
„Co tam hledáš?“ ptal se mlynář rychle.
„Knihu legend. Budu vám předčítat.“
„Nech toho! Nebo se mě bojíš, že se chceš schovávat za nějakou legendu?“
„Nebojím se nikoho, ani vás ne, i když umíte lidem nahánět strach. Stejně vám budu číst! Už dlouho jste nebyl v kostele, pak vám tedy neuškodí, když uslyšíte něco zbožného!“
Rázná dívka se opět posadila a otevřela knihu. Mlynář divoce zamával rukama.
„Nechci slyšet takové nesmysly! Jestli začneš číst, zavolám čeledína a nechám tě vyhodit!“
„Můžu jít sama,“ usmála se.
Zavřela knihu a vstala, aby se vzdálila.
„Zůstaň,“ nařídil. „Nenechal jsem tě zavolat, abys mi tu četla, nýbrž jsem si s tebou chtěl promluvit. Víš, že je dneska večer veselice?“
„Ano.“
„Půjdeš?“
„Ano.“
„Skutečně? Chceš tam jít!“ křičel. „Říkám ti, že nikam nepůjdeš zakazuju ti to!“
S úsměvem zavrtěla hlavou a odtušila:
„Pan kmotr se velmi změnil! Dřív byl velkým tanečníkem a chodil na zábavy už tři týdny po smrti kmotry! Proč to nyní považuje za nemravné? Uplynulo přes rok od mého návratu ze služby v Halbertstadtu, a za tu dobu jsem byla na tancovačce jen dvakrát. Ani dneska bych nešla, ale rodiče řekli, abych se pobavila a neschovávala se před lidmi, jako

bych neměla čisté svědomí. Kmotr vidí, že nemohu otce odmítnout, když mne chce vzít s sebou.“
„Ach, otec chce jít taky?“
„Ano, kvůli mně, protože bez něho bych nešla.“
„Takže má peníze na hospodu? Radši by měl ten lotr nejdřív zaplatit mně! Ať se neodvažuje!“
„Poslyšte, kmotře!“ skočila mu do řeči, Jestli chcete pantátovi nadávat, budete mít co dělat se mnou! Mí rodiče jsou nejmíň tak hodní jako bohatý jasanový mlynář, a já nestrpím, abyste o nich takto mluvil!“
„Tak?“ procedil mezi zuby. „Co proti tomu chceš dělat?“
„Kdyby to byl někdo jiný, uměla bych si s ním poradit, i když jsem jen děvče. Protože se jedná o kmotra, nemůžu udělat nic jiného než odejít.“
„Zůstaň!“ nařídil jí. „Jestli se budeš protivit, uvidíš, co udělám! Nebo si myslíš, že tě nedokážu usměrnit?!“
Dívka zvážněla a přistoupila těsně k němu. Ztěžka mu položila ruku na rameno se slovy:
„Vím, jak to myslíte, a není v tom nic dobrého! Styďte se, kmotře, hrát si na tyrana! Otec si něco našetřil a já mu dala poctivě vydělané peníze. Tak jsme sehnali sto padesát guldenů, které vám otec chtěl vrátit. Vy jste je nepřijal a žádal jste celou částku. To není správná cesta, jak si získat lásku a úctu. Musela bych být slepá, abych nepoznala, jaký účel sledujete, ale takto se nikdy nedostanete k cíli, to vám říkám!“
„Ne?“ vysmíval se. „A když dám tvého otce zavřít? Mám v ruce směnku!“
„Ano, to by od vás byla zlomyslnost! Otec si myslel, že podepisuje dlužní úpis, ale přece to byla směnka, což nepoznal. A nyní, když nemůže zaplatit, chcete ho poslat do vězení! Jste kmotr, proto nebudu říkat, co si myslím! Milý Bůh vás veme za svědomí a pak…“
„Mlč!“ zahřměl. „To svědomí je moje! Dneska mi tvůj otec přinese sako a já si s ním vážně promluvím. Pokud půjdeš večer tancovat, je s vámi konec, to si zapamatuj!“
Než mu stačila odpovědět, zazněl venku třeskot zbraní. Dveře od světnice se rozlétly a vstoupili tři muži oblečení do obávaných červených pandurských uniforem.
„Bydlí tady Stefan Noak, studenecký rychtář?“ ptal se jeden z nich, který měl výložky poddůstojníka.
Pozdravit přítomné nepovažoval za nutné.
„To jsem já,“ odvětil mlynář.
„Tak?! Nemůžete vstát, když s vámi mluvím?!“
Jinak hrubý mlynář ztratil veškerou odvahu. Pokusil se zvednout, ale s bolestným zaúpěním se opět posadil.
„Nemůžu!“ odpověděl. „Mám nemocné nohy!“
„Mějte se na pozoru, abysme vám nezatopili!“ poznamenal poddůstojník hrubě. „Kdo je v této vesnici nejbohatší?“
„Já!“ zaznělo sebevědomě.
„Dostanete na byt plukovníka!“
„Jakého plukovníka?“
„Neznáte naši uniformu?! Myslím pandurského plukovníka, svobodného pána von Trenck.“
Oči mlynáře se zvětšily, úlekem otevřel ústa.
„Trencka?“ zvolal. „Bůh nám buď milostiv!“
„Ano,“ smál se muž, „Bůh vám buď milostiv, jestli nebudeme spokojení! Určitě jste o Trenckovi už slyšel! Nejsou to výmysly!“
„Myslel jsem, že je v Bavorsku!“ odvážil se mlynář poznamenat.
„Bejvávalo! Teď si udělal výlet do Čech, abyste z něj měli radost. Dneska jsme tady na obhlídce, plukovník přijede později se dvěma poručíky a nutným doprovodem. Zítra pojedem dál. Samozřejmě je to tajné, a jestli něco vyžvaníte, bude vás to stát hlavu! Doufám, že jste věrní císařovně a nepaktujete se s Prušákama! Kdopak je tahle slečinka?“
„Moje kmotřenka.“
„Odtud?“
„Ano.“
„Čím je její otec?“
„Krejčím.“
„Fujtajbl, jak se někdo může dát na takové řemeslo! Ale dceruška je jak panenka! Ubytuju se u něho!“
To se rychtáři nelíbilo, proto poznamenal:
„Má chudé rodiče, pane poddůstojníku! Je tady dost bohatých sedláků, u nichž byste se měl lip!“
„Po tom vám nic není, rozumíte? Rozhlídnu se ve vesnici, pak se uvidí, kde ubytujem poručíky a ostatní. Říkám vám, rychtáři, nic nesmí chybět! S Trenckem nejsou žerty!“
Odhodil věci do kouta a všichni tři se vzdálili. Mlynář spráskl ruce a naříkal:
„Je to možné? Trenck je horší než sám ďábel! Nemůžu vstát! Nemůžu utéct! Můj dům a peníze! Agnes, rychle přiveď drába a svolej všechny mé lidi dohromady! Pak se vrať! Dneska neodejdeš, budu tě potřebovat!“
Dívka si přitáhla šátek na hlavě a odpověděla:
„Drába vám pošlu a čeládku taky, ale co se týče mne, už nemůžu přijít. Slyšel jste, že poddůstojník u nás chce bydlet. Nemocná matka se beze mne neobejde. Pospíším si!“
„Mlč!“ křikl mlynář. „Nařizuju ti…“
Další slova neslyšela, neboť vyběhla ven, aby vykonala svou úlohu. Potom spěchala k domku, který stál na konci vesnice. Kus před ním zpozorovala muže, který kráčel pomalými kroky přes vesnici. Musel zde být cizí, ačkoli měl na sobě místní kroj. Byl obrovité postavy, napohled sympatické. V pravici si pohazoval mohutnou sukovicí, a kdo ho viděl kráčet uváženými kroky, musel poznat, že tento goliáš má doslova medvědí sílu.
Protože spěchala, blížila se k němu, a když jej míjela, obrátil se k ní, aby pozdravil. Jejich pohledy se střetly oba se

zarazili s překvapenými výrazy.
„Agnes!“ zvolal.
„Wilhelme!“ vydechla s rozjasněnýma očima. „Bože, kde se bereš ve Studenci?“
„Zatoužil jsem po tobě, Agnes,“ odvětil šťastně. „Vzal jsem si dovolenou a…“
„Dovolenou?“ přerušila ho. „Božíčku, slyšela jsem, že Prušáci vnikli do Čech! Byl jsi u toho?“
„Ovšem.“
„Kde jste?“
„Hm, to ti nesmím říct! Vždyť je válka!“
„Ach, mám strach! Pokud tě tady poznají, budeš ztracen!“
„To snad ne!“ usmál se. „Nikdo mě tady nezná a věřím, že nepřátelé do Studence nepřijdou.“
„Právě že přijdou!“ řekla se strachem.
„Kdo? Jezdci? Infanterie?“
„Panduři…“
„Ach!“ vydechl dost překvapeně. „Už jsou tady nahoře? Rychle pojď! Ještě nás nezpozorovali, a bude lépe, když nás neuslyší!“
Potkali se na liduprázdném konci vesnice. Vzal ji za ruku a zatáhl ji do úzké aleje, vedoucí k poli. Za humny našli skryté místečko pod jalovcovým keřem, kde je nemohl nikdo najít. Srdečně se přivítali, pak cizinec řekl:
„Agnes, představoval jsem si naše shledání úplně jinak, ale protože ses zmínila o pandurech, musím zajistit vlastní bezpečí. Kdy přijdou?“
„Už dneska, velice brzy.“
„Kolik?“
„Trenck, dva poručíci a několik dalších.“
„Trenck!“ zvolal cizinec téměř příliš hlasitě. „Trenck! Sám divoký Trenck! A s tak malým doprovodem? Buď jde o nenápadnou obhlídku, nebo za tím vězí nějaká čertovina! Kde bude bydlet?“
„U mého kmotra rychtáře. Budou tady do zítřka.“
„U rychtáře, o němž jsi vyprávěla tak skvělé věci? Musím se na něho podívat!“
„Proboha, nedělej to!“ prosila. „Ani nevíš, jak to může být nebezpečné!“
Dala mu podrobnější zprávu o jednání mlynáře a ani nezpozorovala, že slouží obrovi k jistému účelu. Pak dodala:
„Víš, jak jsem po tobě toužila, ale protože je tu tak nebezpečno, prosím tě, aby ses nezdržoval. Zemřela bych, kdyby tě panduři zajali! Pověsili by tě jako špeha!“
S úsměvem vytáhl hodinky a v duchu nad něčím uvažoval.
„Poslechnu tě,“ řekl po chvíli, „ale jen tehdy, že mi taky uděláš jistou laskavost.“
„Jakou?“
„Půjdeš večer k muzice!“
„Pak půjde i pandur, co se u nás ubytuje!“
„Nevadí! Chceš?“
„Ano!“
„V kterém domě bydlíš?“
„V tom posledním.“
„Kde je mlýn?“
„Vpravo za vysokými jasany. Proto se mu říká Jasanový mlýn.“
„Takže půjdeš k muzice, ale nebudeš s nikým tančit. Mám k tomu důvod. Kdybych se zdržel a mlynář vám dělal potíže, vezmi tohle a zaplaťte mu! Našetřil jsem si to ze žoldu. Klidně si to vem!“
Chtěla odporovat, on ji však zavřel ústa polibkem a odběhl. Po chvíli se ještě otočil, zamával jí kapesníkem a zmizel ve vrboví lemujícím potok. Po nějaké době zůstal stát a vytáhl hodinky.
„Hm, musím běžet šest hodin,“ přemýšlel, „a to se dá stihnout jedině na koni.“
Přeběhl humna a dospěl k mlýnské zahradě, na níž se pásli dva statní hnědáci. Rozhlédl se kolem, aby se přesvědčil, že ho nikdo nepozoruje, pak otevřel vrátka, vyskočil na jednoho z koní a po několika minutách zmizel za obzorem.
Služebnictvo mlynáře ani nepomyslelo na koně, zabývalo se záchranou cenného majetku rychtáře před hrabivostí pandurů.

II. KAPITOLA
PANDUR

Pro Rakousko nastaly zlé časy. S císařem Karlem VI. vymřel habsburský rod po meči, a když nastoupila na trůn jeho dcera Marie Terezie, byla ze všech stran ohrožována Francouzi, Španěly, Italy a Sasy. Odvážná panovnice se nezalekla, obrátila se na Maďary, kteří jí odpověděli nadšeným „Moríamurpro rege nostro Maria Theresia!“ Její vojsko bylo v Bavorsku pod velením Khevenhüllera úspěšné, ale v Čechách se snažil Němec upevnit své postavení ve Slezsku. Proti Němcům byl vyslán polní maršálek Kónigsegg a brzy mělo dojít k ostré srážce.
V okresním městě Humpolci vládl uprostřed května roku 1742 čilý ruch. Kdyby se člověk mohl na město podívat z balkonu, mohl by je považovat za hnízdo rudých mravenců, jejichž pohyb se koncentroval především kolem okrouhlého náměstí. Tito mravenci byli rudě odění panduři, příslušníci vyhlášeného pluku, před nímž se chudí lidé modlili: Bože, ochraňuj nás před drahotou, krupobitím, morem, nepohodou, Charváty a pandury!

Jejich vůdce byl zvyklý držet jev neustálé připravenosti a pohybu. Sám neznal klid a pokoj, nenáviděl odpočinek a trpělivé vyčkávání. Vlny jeho horké a bezohledné povahy se šířily po celém okolí, a tak se stalo, že se náměstí podobalo mraveništi, a ne místu, kde odpočívala vojska před dalším pochodem.

Svobodný pán a baron voň Trenek ležel na pohovce měšťanského bytu a drásal její potah ostruhami na cáry. Na zemi ležely špinavé karty, rozdupaná psací pera, rozbité vinné sklenice, zohýbané lžíce, úlomky nádobí, to vše zasypáno pískem i tabákovým popelem, a stůl vedle pohovky vypadal ještě hůř. Převrácené mísy i jejich obsah se válel na vyšívaném ubrusy, promíchán s rozlitým vínem a tabákem. Zbytky výborného oběda skapávaly po záhybech ubrusu na podlahu.

Naproti němu seděli dva muži, kteří s ním obědvali. Jeden měl výložky majora, druhý kapitána. Jejich tváře by přiměly pozorovatele k zajímavému psychologickému studiu, kdyby jejich vzezření ovšem nebylo zastíněno tváří Trencka. Byl nápadně krásným mužem, asi třicetiletým, pověstný tělesnou silou i odolností. Vědělo se o něm, že plynně hovoří sedmi jazyky a má výtečné vojenské znalosti. O jeho vlastnostech morálních se však nedalo říci nic dobrého. Byl vzteklý, bezohledný, hrabivý, vyznačoval se šílenou odvahou a divokým hrdinstvím stejně jako barbarskou krutostí, která jej později vrhla do záhuby.

Byl synem císařského nadporučíka, pocházejícího z Pruska. Vychovali jej jezuité v Orenburgu a ve věku sedmnácti let vstoupil do císařských služeb, které kvůli různým čachrům musel opustit. Později se obrátil na východ a vstoupil do ruského husarského regimentu. Kvůli hrubému porušení kázně byl dvakrát odsouzen k smrti, avšak přímluva polního maršála mu sundala oprátku z krku a on skončil na nucených pracích. Po nějaké době se vrátil na své statky, kde čistil zemi od loupeživých band, přičemž si počínal velice krutě. Po propuknutí rakouské následnické války dostal povolení zřídit na vlastní náklady skupinu tisíce pandurů, která se postupně rozrostla na pět tisíc hlav a tvořila předvoj armády, vyznačující se stejnou statečností jako krvežíznivostí a brutalitou. Císařovna musela uznat jeho válečné zásluhy, ale v žádném případě jej nemohla ponechat v současném postavení. Zdráhal se odstoupit a následkem jeho krvežíznivosti byl odsouzen k doživotnímu žaláři na Špilberku v Brně, kde také zemřel.

Takže nyní se usadil se svými pandury v Humpolci a stav jeho obydlí dokazoval, že s oběma důstojníky právě prodělal hlubokou pitku. Oba leželi namol ve svých křeslech, zatímco Trenck je pozoroval s výsměšnou škodolibostí. Dostal leckterého pijana pod stůl, sám však nebyl nikdy poražen.

Chrápání obou opilců bylo přerušeno hlasitým zaklepáním domácího pána a jeho následným vstupem do místnosti.

„Co chce?!“ obořil se na něho plukovník. „Jak se může odvážit vejít, aniž by byl ohlášen?!“

„Prominutí, pane plukovníku,“ žadonil muž, „ale nechtěli mě ohlásit, proto jsem se musel…“

„Musel?!“ přerušil ho Trenek. „Je to tak důležité, že při tom musí člověka vyrušovat?“

„Pro mne je to důležité, milostivý pane! Týká se to mých hodin!“

„Jeho hodiny!“ vypěnil Trenek. „Považuje mě za hodináře, he?!“

Výhružně se napřímil na pohovce, přičemž mu vypadl žhavý popel z dýmky na pohovku, jejíž potah začal ihned doutnat.

Domácí pán to viděl, ale neměl odvahu na to upozornit.

„Byly to švýcarské kukačky, cenná památka na mé prarodiče. Strhli je ze zdi a rozbili je, aby jimi zatopili v kamnech. Když jsem se ozval, natloukli mi plochou částí šavle!“

Trenek se zachechtal a hrubě se zeptal:

„Ty hodiny hořely?“

„Bohužel!“

„To má štěstí! Musí nám dodat dříví na oheň, a kdyby hodiny nehořely, vedlo by se mu zle, to ho ujišťuju! Raději byl rád, že to proběhlo tak hladce a teď kouká vypadnout!“

„Milostivý pane, myslím, že…“

„Nemá co myslet! Ven, jinak!“

Muž nečekal na další slova, neboť plukovník se natáhl na stěnu pro pistoli. Když domácí zmizel, Trenck si nalil sklenici vína, vyprázdnil ji, pak naplnil sklenice oběma spáčům, kteří se při hlasité výměně názorů začali probírat.

„Pijte, pánové!“ vyzval je. „Dokud nám pálí ke cti kukačky, nemusíme trpět žízní!“

Cinkli sklenicemi a vyprázdnili je. Tu došlo k dalšímu vyrušení, které však nebylo plukovníkovi proti mysli, neboť vyskočil a napjatě se zeptal příchozího:

„Už ses vrátil, Slugači? To ses nemohl dostat daleko!“

Tázaný byl poměrně mladý muž v obyčejných selských šatech, avšak držení těla napovídalo, že je vojákem.

„Když mě pošle můj plukovník, dojedu tak daleko, jak si bude přát!“ odvětil mladík sebevědomě. „Byl jsem u Skutče a v Rychmburku.“

„Nemožné! V tak krátké době?“

„Bylo to snadné. Stačí si umět poradit! Sebral jsem jednomu sedlákovi vozík.“

„Čertovský chlape! Neseš zprávy?“

„Dost!“

„Posaď se, kuř, pij a vyprávěj!“

Důvěrnost, s jakou jednal Trenck s mužem, dávala tušit, že jde o jeho oblíbence. Posadil se, uctivě pozdravil oba důstojníky, nalil si sklenici a zapálil jednu z nacpaných dýmek. Když se napil, začal:

„Takže jsem došel do Skutče a Rychmburku, dál to nešlo, poněvadž tam slídili Prušáci.“

„Kde jsou?“

„Král přišel z Olomouce přes Litomyšl a nyní již dřepí v Chrudimi. V Litomyšli a okolí nechal deset praporů a dvacet švadron, které teď asi stáhne k sobě. V Kutné Hoře má další, ještě větší oddíl. Pan plukovník ví, že se Kladsko vzdalo, a

odtamtud přivede generál Derschau králi dalších osm praporů a třicet švadron.“
„Všichni čerti! Odkud to víš tak přesně?“
„Ach, vím ještě víc! V Rychmburku jsem našel slezského žida, jehož král využívá jako špeha. Hned jsem poznal, co je zač, a tak jsem mu dal pořádně nalít, než jsem ho začal zpovídat. Nejdřív se zdráhal, ale pak blekotal, že není spokojen s odměnou, kterou Prušáci dávají špionům. Slíbil jsem mu víc a přetáhl ho na naši stranu.“
„Může se nám hodit! Vzal jsi ho s sebou?“
„Jasně a nejen jeho!“
„Koho ještě?“
„Když jsem ho vyzval, aby jel se mnou, přiznal se, že není sám. Doprovází šlechtice a jeho dceru, kteří chtěli do Týna nad Vltavou.“
„Kdo jsou ti lidé?“
„Je to pan von Bodtmann, jehož přítomnost v Týně je tak nutná, že nesmí brát zřetel na útrapy cesty.“
„A to jede v doprovodu špiona?“ ptal se plukovník zachmuřeně.
„Aniž by to tušil, jak mne žid ujišťoval. Doufali, že šlechtic nebude mít cestou potíže, takže židova úloha by tím byla značně usnadněna.“
„Ten chlap přišel přímo z nepřátelského hlavního stanu?“
„Rovnou z Chrudimi. V Rychmburku nedostal koně ani vůz, a když jsem jim nabídl, že je svezu, zavázal jsem je velkou vděčností. Na voze bylo dost místa pro čtyři lidi a bez nesnází jsme dojeli až sem.“
„On cestuje bez služebnictva?“
„Ano. Zdá se, že byl vojákem a je zvyklý si posloužit sám.“
„Jel dobrovolně do Humpolce? Přes Chotěboř by to měl blíž!“
„Spoléhal se na žida, jehož jsem si získal. Neřekl jsem ani slovo, že v Humpolci leží panduři. Jelikož se dostal snadno přes pruskou linii, věřil, že se ani na této straně nesetká s většími obtížemi.“
„Má doklady?“
„Ano, dobré. Viděl jsem je. U Průšáků je nepotřeboval, neboť měl mocnou ochranu.“
„Snad nějakého důstojníka?“
„Dokonce polního maršála.“
„Že by Buddenbrocka?“
„Ne, starého praproklatce!“
„Koho?!“ zvolal Trenck a vyskočil za židle. „Starýho Dessaváka?“
„Ano.“
„Je tady?!“
„V Chrudimi u krále.“
„Myslel jsem, že je v Žitavě!“
„Fridrich ho povolal do Čech a oba jsou teď u předvoje. Od rána do večera šmejdí po kraji, z čehož usuzuju, že boj se odehraje u Chrudimi, Čáslavi a Kutné Hory. Bylo by dobré ty dva chytit, pak by válka skončila.“
Trenckovy oči se rozzářily.
„Ach!“ zaskřípal. „Rád bych Dessavskému přistřihl ovce! Má u mne dluh ještě po otci, takže ho čapnu za cop! Tisíc guldenů bych dal tomu, kdo by mi řekl, jak a kde ho dostanu!“
Slugač na něho hleděl plný očekávání, pak se zeptal:
„Dostal bych je taky?“
„Jakmile bych ho měl v drápech!“
„Hm! S trochou lsti to nemůže být těžké! Starej miluje dobrodružství jako myš špek! Nabídnem mu něco?“
„Ale co?“ ptal se plukovník rychle. „Hlavu máš dobrou, tak zkus rychle něco vymyslet!“
„Milostivý pan plukovník asi nemá práskače vousů moc rád! Je tato ‚láska' oboustranná?“
„Jasně! Kdyby mě mohl zabít, tak to udělá. Běda mu, jestli ho dostanu já!“
„Hm! Pozítří je v Chotěboři jarmark. Nenalákáme ho tam?“
„Ach, jsem připraven ale jak?“
„Nakukáme mu, že pan plukovník navštíví inkognito jarmark a že se ubytuje U zlatého kola. Jak ho znám, přispěchá inkognito s malým doprovodem, aby vás lapnul.“
„Jistě!“ křikl Trenek radostně. „Nikomu jinému nedovolí, aby zajal Franze Trencka! Ale jak mu to nakukat, he?“
„Není to příliš těžké. Tlasco umí výtečně napodobit rukopisy.“
„Co nám to pomůže?“
„Jak jsem vyrozuměl z hovoru pana Bodtmanna, je starým přítelem Leopolda. Občas si píšou a měli velkou radost, když se cestou setkali. Co kdyby Bodtmann napsal knížeti, že tudy jel a dozvěděl se, že pan plukovník navštíví jarmark?“
„Aj, rozumím! Ale neznáme jeho rukopis, aby měl Tlasco co napodobit!“
„Divil bych se, kdyby u sebe neměl nějaký zápisník. Seberem mu ho a taky bysme měli zajistit jeho pečetní prsten.“
„Výtečně! Nebudem se s ním párat! Kdo dopraví dopis do Chrudimi? Snad ten žid, když se jeví jako spolehlivej?“
„Ne, musíme najít jiného posla. Pokud se to panu plukovníkovi hodí, ujmu se toho sám. Žida potřebujeme jako druhého posla. Kdyby kníže dopisu příliš nevěřil, žid bude muset informace potvrdit.“
„Boha, ty jsi hotovej advokát! Uvědom si, že ti půjde o krk, kdyby v tobě poznali pandura!“
„Pchá! O krk jsem nikdy strach neměl. Dole čekají lidi. Koho mám přivést nejdřív, šlechtice, nebo žida?“
„Šlechtice, pak žida a nakonec Tlasca.“
Slugač se zvedl, dopil víno, odložil dýmku a potom se vzdálil.

„Čertův chlap, což?“ otočil se Trenek na důstojníky.

Ti v očekávám dobrodružství trochu vystřízlivěli a nyní přikyvovali. Kapitán dokonce přehodil cípy ubrusu přes stůl, aby příchozí neviděl, v jakém nepořádku tady sedí. Jak se zdálo, netušil, že tím neupravenost jen podtrhl. Všichni se chopili dýmek a zapálili je ve chvíli, kdy byl ohlášen pan Bodtmann. Vešel i s dcerou. Slugač zůstal stát mezi dveřmi.

Starý pán působil dojmem odvážného veterána. Držel se vzpřímeně a bez bázně se rozhlížel kolem. Dcera, sympatická dívka, zrudla při pohledu na nepořádek v pokoji, takže raději sklopila zrak k zemi.

Trenek se nenamáhal pozdravit. Začal drsným tónem:

„Jmenujete se Bodtmann?“

„Ano, baron Karl voň Bodtmann a tato dáma je má dcera.“

Trenek nevěnoval dívce jediný pohled, dokonce jim ani nenabídl místo. Pokračoval:

„Máte doklady, barone?“

„Tady jsou!“

Starý pán vytáhl náprsní tašku a z ní vyjmul listiny, které podal plukovníkovi. Ten je přeměřil očima, pak lhostejně prohlásil:

„Tady stojí, že jste sloužil císařství?“

Baron se co nejvíc zamračil, udělal krok dopředu a odpověděl:

„Pane voň Trenek, považujete tedy mé doklady za falešné a mne za podvodníka? Odešel jsem z armády jako plukovník, takže naše kordy jsou si rovny!“

„Pchá! Ptám se, protože k tomu mám důvod. Nemohu uvěřit, že by čestně vysloužilý císařský plukovník měl pletky s pruským generálem!“

„Pletky? S kým?“

„S knížetem z Dessau!“

„Myslím, že plukovník voň Trenck nemá právo kritizovat můj vztah ke starému příteli z válek. Bil jsem se s knížetem pod princem Eugenem a je pro mne velkou ctí, že na to nezapomněl a toto se zaručeně nedá nazývat pletkami! Je známo, že sympatie knížete z Dessavy císařský dvůr dodnes neztratil a že si téměř rozházel krále, když radil, aby od války s Rakouskem bylo upuštěno. Žádám pana plukovníka voň Trenek, aby se smířil s okolností, že před ním stojí důstojník a šlechtic!“

„Pchá! Tyto papíry mohly být ztraceny a nalezeny, nebo dokonce ukradeny!“

„Pane!“ zahřměl Bodtmann a sjel bezděčně rukou k pasu, kde se nosívá kord. „Myslíte, že mne smíte beztrestně urážet, protože mám šedé vlasy? Doufám, že mi zbaběle neodmítnete zadostiučinění!“

„O zadostiučinění nemůže být ani řeč,“ prohlásil Trenek chladně. „Přivedli mi zajatce a já musím dbát na bezpečnost svých lidí. Odpovídejte klidně na mé otázky, pak se uvidí, co se dá dělat. Kam chcete?“

Starý šlechtic se otočil stranou, rozhodnut mlčet. Dcera mluvila místo něho:

„Jedeme do Týna nad Vltavou, kde je upoután na lůžko můj nemocný strýc.“

„Odkud přicházíte?“

„Z Lehnice.“

„Jak dlouho jste se zdrželi v hlavním stanu pruského krále?“

„Sotva hodinu. Ohledy na strýce nás ženou vpřed.“

„Uvěřím tomu, mademoiselle, pokud váš otec splní mou prosbu, a pak můžete za dvě hodiny vyrazit i s bezpečným doprovodem.“

„Co si přejete?“

„Žádám jeho náprsní tašku a pečetní prsten, abych si je prohlédl!“

Mluvil téměř uctivě, přítomnost dámy tedy zapůsobila na jinak bezohledného muže. Také oba důstojníci se snažili dodat skleněným očím a opilým tvářím poněkud urozenější vzhled.

Dcera vrhla prosebný pohled na otce, který beze slova stáhl prsten a podal jej i s náprsní taškou plukovníkovi. Ten ji otevřel, a když zpozoroval notýsek s rukopisem barona, spokojeně se usmál a prohlásil:

„Vrátím vám tyto věci při odjezdu. Do té doby vám nechám přidělit pokoj!“

Ti dva odešli a místo nich byl předvolán žid, nevelký muž s nepříjemnými rysy a hluboko položenýma, číhavýma očima. Před Trenckem se ukláněl až k zemi.

„Jak se jmenuješ?“

„Jmenuju se Lesser Wolf, velkomožný pane pandurský generále!“

„Chceš vstoupit do mých služeb?“

„Rád, protože jsem slyšel, že pan baron von Trenck nepatří k lakomcům, u nichž člověk musí pracovat za poloviču, zatímco druhá mu je upírána!“

„Dostaneš plat podle zásluh. Byl jsi v Chrudimi?“

„Ano. Viděl jsem tam velké generály a maršály, taky jsem mluvil s králem Pruska.“

„Viděl jsi i Dessavského?“

„Určitě, protože jsem s ním dokonce mluvil.“

„Jak dlouho jsi byl v Chrudimi a odkud pocházíš?“

„Bydlel jsem v Reichensteinu a Prušáci mě přinutili jít s nimi, abych jim dělal vyzvědače za mrzký peníz!“

„Jak dlouho jim sloužíš?“

„Ještě vůbec. Měl jsem doprovodit pana Bodtmanna do Týna nad Vltavou. Až bych se vrátil, měl jsem říct, co jsem zjistil, a za to bych dostal tři guldeny denně.“

„To je pruské!“ smál se Trenek. „Tři guldeny za den, aby člověka dřív nebo později pověsili! Chlape, dám ti deset

guldenů denně a dalších sto navrch, když uděláš to, co žádám!“
„Bože mých otců, to je peněz! Půjdu pro generála pandarů do pekla a udělám vše, co je v silách starého žida, který se musí mít na pozoru před Průsaky!“
„Nemusíš se bát nikoho, našich ani Průsaků! Nic ti neudělají, neboť tě mají za svého. Musíš nám věrně sloužit, pak se ti nic nestane, v opačném případě bych nechtěl být v tvé kůži. Umím taky trestat. Vyzkouším si tě: půjdeš zpátky k Dessavskému a řekneš mu, že jsi mě tady našel a taky to, že půjdu na jarmark do Chotěboře, kde se ubytuju v hostinci U zlatého kola. Vynasnažíš se tam starého přitáhnout, aby mě lapil. Rozuměls?“
Žid lstivě přitakal a řekl:
„Věřím, že pan generál pandurů chce chytit Dessaváka, a budu se radovat, když to dopadne obráceně a zapláče všivák, který mi dává tři guldeny na den!“
„Dobře, uvidíme! Zaplatím ti padesát guldenů za pět dnů dopředu. Vyděláš si u mne, ale jestli mě podvedeš, nedám tě pověsit, nýbrž stáhnout ti kůži zaživa! Teď běž! Dostaneš další rozkazy.“
Po židovi vešel Tlasco. Byl to týž důstojník, který následujícího dne zajišťoval ve Studenci ubytování pro generála. Po prohlídce baronova rukopisu slíbil napsat stejnými tahy dopis, který mu plukovník nadiktuje. To se okamžitě stalo. Napoprvé to nedopadlo nejlépe, při druhém pokusu Trenek řekl, že je spokojen. Dopis byl zalepen, opatřen otiskem Bodtmannova prstenu a nadepsán adresou. Důstojník pak obdržel rozkaz odjet následujícího dne do Studence, kde měl zajistit ubytování.
Když se vzdálil, Trenek vydal další rozkazy. Pozítří, tedy v pondělí, měl major se třemi kumpaniemi odejít do lesů nedaleko Chotěboře, kde měl vyčkat na příchod Trenckových poslů. Poté měli jeho muži zajmout Dessavského v Chotěboři. Plukovník chtěl zítra odjet do Studence, aby dalšího rána mohl být inkognito na chotěbořském jarmarku.
„Všechno musí klapnout!“ řekl. „Až dostáném starého, nastane pro mé hochy svátek, jaký ještě nezažili!“

III. KAPITOLA
GRENADÝR

Chrudimskými ulicemi projížděli dost ostrým klusem dva jezdci. Nebylo na nich nic, podle čeho by se dalo usuzovat na jejich postavení, ale když jeli kolem jedné vojenské skupiny, byli zdraveni s nejhlubší úctou.
Muž vpravo seděl na bělouši a měl nevysokou, hubenou postavu, místo jezdeckého bičíku třímal v pravici sukovici. Druhý seděl na silném hřebci, jehož oheň mohl sotva zkrotit. Na silné, šlachovité postavě měl docela jednoduché šaty, tmavohnědé kamaše a převlečník stejné barvy, na hlavě seděl třírohák bez ozdob. Tmavé, jiskrné oči a mohutný knír dodávaly jeho postavě vojenské vzezření. Jistě překročil šedesátku, zatímco jeho průvodce mohl mít třicet let. Byli to pruský král Fridrich II. a slavný polní maršál Leopold voň AnhaltDessau, zvaný starý Dessavák. Vraceli se nyní z průzkumné cesty a sešli se v blízkosti katedrály.
„Co doporučujete, Jasnosti?“ ptal se král, zaraziv bělouše. „Mám zajistit pevné postavení na Labi, nebo jít nepříteli vstříc?“
„Vstříc, majestáte! Není to jen čestnější, nýbrž taky nutnější, protože se tak dobereme rychleji k míru. Současný stav jednání žádá, aby se z naší strany stalo něco rozhodného!“
„Uvidíme! Adieu!“
Krátce pokývl hlavou a vyrazil, zatímco kníže zůstal stát u dveří domu, v němž se ubytoval. Voják na stráži jej pozdravil a přispěchavší sluha se postaral o koně. Kníže si jich nevšímal a vešel do široké domovní chodby.
Tam stála žena s nůší na zádech. Zřejmě neznala přicházejícího, přesto se hluboce uklonila. Zastavil a prohlédl si ji zlostným pohledem.
„Co tady pohledává?“ ptal se ostře a velitelsky, až sebou trhla leknutím.
„Já jsem prodavačka másla,“ odvětila poníženě.
„Ach tak! Hm! Čí máslo prodává, he?“
„Domácí paní.“
„To je něco jiného. Prodavačky másla tady potřebujem, ale jen kvůli máslu ona sama nestojí za nic, rozuměla?“
Žena se uklonila ještě hlouběji, což starý považoval za znamení souhlasu a spokojil se tím.
„Má taky sejra?“
„Ano.“
„Nejsou v něm červi?“
„Ani jeden,“ dušovala se. „Ještě nepřišel jejich čas, v květnu nelítá moc much.“
„No, není padlá na hlavu, rozumí svým sejrům, když je tak pádně hájí proti červům. Šla se mnou, podívám se, jestli se mi něco hodí. Jak to, že obchoduje v neděli, he? Nevěří snad v Boha?“
Žena se ulekla, když promluvil tak přísně. Rozpačitě koktala:
„Obyčejně nosím máslo v pondělí, ale protože je tady tolik hostů na ubytování, madam pro mne poslala už dneska. Páni důstojníci spotřebovali hodně másla.“
„Tak, tak, ticíc hromů! Spotřebovali jsme moc másla!“
„Ano. Služka říkala, že dřív stačil ždibec, ale dneska jí nestačily tři hrudky.“
„Všichni čerti! Aby člověk neztloustl! Kolik stojí její máslo?“
„Hrudka patnáct krejcarů.“
„A sejra?“
„Jeden čtyři krejcary. Mám parádní kozí sýrce, pěkně uležené, solené a pokmínované.“
„No, šla se mnou! Podívám se na její krám!“

Vystoupil nahoru po schodech a ona jej následovala. Nahoře stála stráž a lokaj. První zasalutoval a druhý potom otevřel dveře.
Vešli do předsíně, kde stálo několik důstojníků, kteří ihned stanuli v pozoru. Ženě začalo být úzko, pochopila, že nedoprovází obyčejného muže.
Kníže jí pokynul, aby jej následovala. Prošel místností, nevšímaje si důstojníků, kteří nemohli potlačit úsměv nad jeho průvodkyní. Vešel do místnosti se stolem, na němž leželo množství map a jiných písemností. Zbraně a zbroj se válely na židlích.
„Tak!“ prohlásil starý. „Zavřela dveře a otočila se, abych jí sundal nůši!“
Vzal jí těžkou nůši ze zad, postavil ji na zem a odstranil přehoz.
„Sýr je v krabici,“ pravila.
„Dobře ukázala mi ho!“
Vzal jeden z velkých sýrců, prohlédl si ho ze všech stran, zkušeně k němu přičichl a řekl:
„Jo, ten je správněji Aby věděla, hned koupím celej ten její krám!“
„Ne, ne, to nejde!“ volala. „Dva sýry a kousek másla můžu dát, víc ne!“
„Ne? Proč?“
„Objednala si to madam dole. Kde by měla vzít zboží, když jí vojáci všechno snědli?“
„No, nedělá cavyky, zaplatím jí na dřevo! Našinec není zvyklej žvanit hodinu kvůli několika kozím sejrům!“
Ženě se vrátilo sebevědomí.
„Tak? Kvůli pár kozím sýrům se nevybavují? Já z toho žiju a ti dole by už nekoupili ani za krejcar, kdybych zboží nechala někomu jinému. Kdo vlastně jste, že se nehodláte příliš vybavovat?“
„Já? Hm, starej Dessavák, rozuměla?“
Nyní o několik kroků ustoupila, spráskla ruce nad hlavou a zvolala:
„Starej Dessavák? Je to možné?! To kdyby věděl můj starej!“
„Její starej? Má takového doma, he?“
„No a jakého! Zná vás jako já tuhle svoje boty a vypráví o vás jako o starém praproklatci. Bojoval s vámi u Turína a jeho bratr taky.“
„Tak? Jak se jmenuje?“
„Engelmann.“
„Engelmann? Tisíc hromů! Kaprál Engelmann, Franz Engelmann, který mě u Cassana vytáhl z břečky?“
„To nebyl on, ale jeho bratr krejčí, který teď bydlí ve Studenci. My žijem v Rosicích, kde je muž učitelem. Já obchoduju s máslem, vejci, sýrem a mýdlem.“
„Taky s mýdlem? Proto má tak dobře namydlenou pusu! Prodá toho v Rosicích hodně?“
„Ano, pět až šest liber týdně, a to nepočítám lepší druh, který voní po fialkách nebo česneku.“
„Kolik si vydělá její muž?“
„Půl druhé zlatky za každou holku, dvě zlatky za kluka ročně, k tomu půl kopy lískovek, jednou za dva roky nový kabát i klobouk, jitrnice a jelita o zabijačkách nepočítaje.“
„Uživí vás to?“
„I což, my se o sebe postaráme, navíc vydělám na pěti hrudkách dva krejcary, a to zatlačí.“
„Děti máte?“
„Tři.“
„A co Franz ve Studenci?“
„Má dceru, která sloužila v Halberstadtu, ale už se vrátila. Mají z holky radost, ale živobytí jim pokulhává.“
„Děkuju za informace, ještě ji vyhledám. Rozuměla? A jak to bude s tím krámem? Nechá mi sejry?“
„Ráda ne, protože si u madam vyliju ocet, ale že jste pan Dessavák, přimhouřím oči.“
„To se mi líbí. Kolik za to chce?“
„Mám dvacet hrudek másla a také tucet sýrů to je dohromady jo, s počítáním mi to jde tuze bídně. Spočítejte to raději sám! Starej mi to doma sice řek, ale já to zas zapomněla.“
Kníže se stále usmíval, dlouho se nepobavil jako dnes. Potom řekl:
„Ví co, nebudem si s počítáním vůbec lámat hlavu! Tady má!“
Vytáhl tašku a podal jí bankovku.
„Nemusí mi vracet, nechala si to, protože její starej se mnou bojoval u Turína. Pozdravovala ho ode mne a tuhle nůši si vzala s sebou, aby si to nerozlila u madam! Daruju jí to, když důstojníci vymastili tolik másla. Rozuměla? A teď koukala padat!“
Nepustil ji ke slovu, pomohl jí naložit nůši na záda a vystrčil ji do předsíně, kde její výraz vzbudil další vlnu smíchu přítomných důstojníků. Prošla pomalu mezi nimi, stále se klaníc, a teprve když vyšla ven, dal kníže znamení, že si přeje mluvit s čekajícími.
Důstojník, který měl ten den službu, k němu přispěchal.
„Něco nového?“ zeptal se ho kníže, jehož jednání se úplně změnilo.
„Poručík Kremer a pan Polau čekají už dlouho. Potom tady jsou další tři důstojníci a nakonec přišel nějaký cizinec s dopisem.“
„Od koho?“
„Od pana von Bodtmann. Tvrdí, že přichází z Humpolce.“
„Od Bodtmanna? To asi bude důležité! Ať vejde první!“
Důstojník odešel a předvolal posla, kterým nebyl nikdo jiný než Slugač, pandur, nyní ovšem v obleku venkovského

čeledína.
„Co chce?“ otázal se ho kníže.
Posel se nemotorně uklonil a odpověděl:
„Mám panu maršálovi odevzdat toto psaní.“
„Od koho?“
„Od nějakého vznešeného muže, jehož jméno neznám. Přišel k nám do hospody, kde jsem podomkem, s nějakou slečnou.“
„Dal ho sem!“
Kníže otevřel dopis, aniž by porušil pečeť, a četl. V jednom okamžiku vzhlédl k poslovi a všiml si tak netrpělivého výrazu, že k němu ihned pojal nedůvěru. Snažil se nedat najevo, jak na něj obsah dopisu zapůsobil, a ptal se dál:
„On je podomkem?“
„V hospodě, prosím.“
„Kolik mužů má Trenck v Humpolci?“
„Povídali čtyři stovky.“
To byla zřejmá lež, ale kníže nedal nedůvěru najevo.
„Vyprávěl mi krátce a podle pravdy, jak se sešel s pánem, který mu dal tento dopis!“
„Přijel prosím s kočím, slečinkou a ještě nějakým židem. Když přepřahali, Trenek si ho zavolal nahoru, aby se podíval na jeho pas. Potom seděl celý večer s důstojníky, a když dneska ráno odjížděl, odevzdal mi prosím tento dopis. Musel jsem se hned vydat na cestu a dostal jsem za to dobře zaplaceno.“
Mluvil lhostejně, tvářil se velice srdečně, což se nijak neslučovalo s číhavým pohledem, jehož si kníže před chvílí povšiml.
„Je pravda všecko, co tady žvaní?“ uhodil na něho Leopold.
„A proč by to nebyla pravda?“ ptal se cizinec hloupě.
„Bude pro něho štěstí, jestli je to tak! Nejdřív tu věc pořádně prozkoumám, než mu sednu na lep!“
Zazvonil a přikázal vstoupivšímu důstojníkovi:
„Toho chlapa strčte do vězení! Vydává se za hospodského podomka, avšak já ho považuju za převlečeného pandura. Jestli zdrhne, nechám jeho hlídače vypráskat! Poslal mi sem poručíka voň Polau!“
Důstojník vzal posla za krk a vystrčil jej ze dveří, načež vešel jmenovaný poručík.
„Proč přišel? Jde o něco důležitého?“ ptal se ho kníže.
„Pokud má Excelence něco neodkladného, mohu počkat,“ odvětil důstojník.
„Dobře! On je slušný jezdec. Jel hned do Heřmanova Městce a předal tam setníkovi Werdenovi dopis, který napíšu!“
„Rozkaz, Výsosti!“
Leopold usedl za stůl a začal škrábat brkem po papíře. Když dopsal, složil dopis, aniž by jej osušil, opatřil jej pečetí a podal důstojníkovi, který se hned vzdálil.
Další hodinu kníže hovořil s ostatními čekajícími. Když již myslel, že je hotov, ohlásili mu žida Lessera Wolfa.
„Ať sem hned vejde!“ nařídil kníže, neboť příchod žida mu mohl vysvětlit záhadu kolem obdrženého dopisu.
„Už jsi se vrátil!“ volal na žida, jakmile vešel. „A se zdravou kůží! Jak daleko jsi jel s baronem?“
„Až do Humpolce, Excelence!“ odpověděl žid s ústy roztaženými v úsměvu.
„Je pravda, že tam leží Trenek?“
„Tak pravda, jako že stojím v téhle místnosti!“
„Kolik má mužů?“
„Přes tisíc.“
„Ach, byl jsem oklamán!“
„Kým, Výsosti?“
„Nějakým mužem.“
„Měl dopis?“
„Ano.“
„A v něm stálo, že Trenek půjde na jarmark?“
„Ano.“
„To je past, ošklivá past, do které má být náš dobrý kníže chycen! Budu mluvit o tom, jak mě baron Trenek sváděl a jak jsem pandura napálil, že mi ještě vyplatil zálohu padesáti zlatých!“
Wolf nepocházel z Kladska, jak řekl Trenckovi, nýbrž patřil k židům, kteří po dlouhém bloumání po světě dostali povolení od knížete usadit se v Dessau. Byl Leopoldovi velice zavázán a nikdy by jej Trenckovi nezradil.
Během vyprávění Dessavský přecházel zlobně po pokoji.
„Takže mě chce chytit!“ zvolal, když žid domluvil. „Mne, polního maršálka a knížete Leopolda von AnhaltDessau! On, ten praproklatec a zhýralec?! K smíchu! Ale já dostanu jeho! Sevřu jeho pandury do kleští, že na jarmark v Chotěboři do smrti nezapomenou!“
Byl by nadával pořád dál, avšak vešel sloužící důstojník a hlásil:
„Rotmistr Steinbach v nutné záležitosti!“
Ohlášený vešel.
„Cože, v civilu?!“
„Prosím o prominutí, Jasnosti, že jsem vpadl do domu takhle, ale nejdřív se zeptám na jednu věc: přeje si Výsost polapit vůdce pandurů barona Trencka?“
„Trencka? Jasně! Už o něm taky slyšel?“

„Excelence tedy ví, že chce…“
„Jít do Chotěboře na jarmark!“ doplnil jej kníže.
„Ach, do Chotěboře? Myslím něco jiného! Mužem ho mít už dneska!“
„Dneska? Kdy a jak?“
„Smím vyprávět, Excelence?“
„Ven s tím!“
Steinbach vyprávěl krátkými slovy, co se dozvěděl od Agnes a jak téměř uštval mlynářova koně, aby včas dojel do Chrudimi. Zároveň vyložil svůj plán, jak ho cestou vymyslel. Kníže pobíhal rozčileně po pokoji, kroutil si kníry, rozhazoval rukama a nakonec se obrátil na rotmistra se slovy:
„Chlapče zlatej, Trenck bude náš! Půjde se mnou do Studence?“
„Rozkaz, Výsosti!“
„Dobře! Král o tom nepotřebuje vědět. Převlékneme se za krajánky a vpadneme do mlýna jako dva granáty! Večer pak zajdeme k muzice a budem tancovat, nakonec popadneme Trencka za vousy a zbavíme vídeňskou Terezku člověka, kterej jí dělá jenom ostudu! Aspoň uvidím starého kamaráda Engelmanna, který…“
„Jakže, Výsost zná otce Agnes?“
„Jasně! Holku si samozřejmě taky prohlídnu, ale její otec mě vytáhl z kaše u Cassana. Ví, že se vy dva máte rádi?“
„Ne.“
„Dobře, půjdu vám za námluvčího. Vyznám se v tom výtečně! Do lesa u Kamence pošlu prapor grenadýrů, kteří pandury pěkně přivítají! Takový jarmark tady ještě nezažili! Pojedeme hned na koních do Štěpánova, pojede s námi taky kaprál Tannert, který nám v pravý čas přivede dvě švadrony husarů! Běž, chlapče, a opatři mlynářské hadry a rance, aby tanec mohl začít!“

IV. KAPITOLA
V MOUČNICI

Se soumrakem do Studence přijelo šest pandurů. Vepředu jeli tři důstojníci, dva poručici a Trenek, za nimi tři sluhové. Všichni vesničané je zvědavě okukovali, neboť slyšeli o baronovi mnohé zkazky. Jezdce již očekávali tři ubytovatelé, z nichž každý si vzal na starost jednoho důstojníka a odvedl jej do bytu.
Když plukovník vjížděl do mlýna se svým sluhou a Tlascem, stáli tam nastoupení čeledínové a stárek s mládkem, aby nabídli nevítanému hostovi služby. Trenck seskočil z koně a hned vešel do stáje, aby zjistil, jak budou koně zaopatřeni. Tam stála již čtyři zvířata, ale vedle nich bylo dost místa pro další tři.
„Komu patří ti kozlové?“ zeptal se chasy.
„Ti koně jsou naši,“ odpověděl čeledín.
„A moji mají stát s nimi? Vyhnat!“
„Máme pouze jedinou stáj,“ zněla ponížená námitka.
Trenck se rozpřáhl a uštědřil čeledínovi pořádnou ránu.
„Když nařizuju, nestrpím odmlouvání! Ven s těmi kozly!“
Čeládka si pospíšila vyplnit rozkaz, ale podle mínění plukovníka to nešlo dost rychle. Proto vytáhl kord a udeřil jednoho z mladíků přes záda.
„Nemůžete s sebou hodit?!“ křičel. „Naučím vás úslužnosti! Tlasco, kde je mlynář?“
Poddůstojník jej odvedl do světnice, kde seděl jen rychtář s bičem v ruce.
„On je mlynář?“ ptal se Trenek.
„Ano, mlynář a rychtář Studence.“
„K čemu má bič?“
„K nařizování. Bez něho by mě nikdo neposlechl.“
„Tak? A proč se nezvedne, he?!“
„Mám pakostnici, nemůžu stát.“
„Pak mu předvedu, k čemu je jeho karabáč dobrý! Dával pozor!“
Vytrhl mu bič z ruky, ukročil o několik kroků, aby měl kolem sebe místo, a zařval:
„Vstát! Jedna dvě tři!“
Šlehl třikrát mlynáře tak silně, že ten s hlasitým křikem vyskočil a natahoval ruce před sebe, aby uchopil bič.
„Vidí, jak to pomáhá! Teď bude pochodovat po světnici a já mu budu pískat do taktu!“
Stalo se, co by nikdo nepovažoval za možné: rychtář kulhal po světnici a dostával při každém kroku ránu přes nohy. Překonal bolest i vztek, který nemohl proti tomuto násilníkovi uplatnit.
„Tak, a je vyléčen! Kdyby zase onemocněl, ať mi zavolá! Klidně ho uzdravím. Doufám, že u něho nebudu trpět nouzí! Kde jsou mé pokoje?“
Poddůstojník ho zavedl nahoru, odkud se brzy ozval hluk na znamení, že plukovník začíná s ubytováním podle svého pohodlí. Když nastalo ticho, objevila se děvečka spravující hospodářství a lamentovala, že jí někdo vyplundroval udírnu a sklep s vinnými lahvemi, které byly určeny pouze pro pana rychtáře. Ten se opět choulil na své židli a malomyslně jí vysvětlil, že se musí všemu podvolit a nenadávat.

Během jejich rozhovoru vešel muž, jehož vzhled musel potěšit každého dobrého člověka. Byl to stařec v plné síle, nesl nějaký oblek a uctivě pozdravil mlynáře, který na pozdrav ani nepoděkoval.
„Konečně neseš kamizolu!“ bručel. „Nikdo není línější než krejčí! Ti nemají co na práci, přesto jim všecko trvá půl věku! Padne mi?“
„Jistě,“ odvětil Engelmann krátce.
„Mám ti zaplatit hned?“
„To počká.“
„Myslel jsem, že potřebuješ peníze, abys dneska mohl jít k muzice!“
„Co potřebuju, to mám.“
„Tak! Ale abys zaplatil, na to nemáš?“
„Mám připraveno sto padesát guldenů, které jsi nepřijal. Zbytek našetřím.“
„Na to nebudeš mít čas. Protože jestli dneska půjdeš s Agnes k muzice, dostavím se zejtra se směnkou!“
„Taková špatnost se od tebe dá čekat ale Agnes nikdy nezískáš, protože jestli se dostanu do vězení pro dlužníky, najde se někdo, který ji zachrání z tvé moci! Žij blaze!“
„Stůj!“ křikl mlynář a práskl bičem mamě!
Byl rozezlen a žárlil, chtěl dívku získat za každou cenu a nyní dostal nápad, který chtěl hned vykonat, neboť vešel pandurský poddůstojník a sdělil mu, že se odebere do svého bytu, poněvadž plukovník ho již nebude potřebovat.
„Ubytoval jste se u Engelmannů?“ zeptal se ho rychtář.
„Ano.“
„Jsem kmotrem té dívky. Když mi slíbíte, že ji nebudete obtěžovat, svěřím vám cenné tajemství.“
„Tak!“ zubil se pandur. „Snad na ni nemáte chuť sám, starý hříšníku? Má to vaše tajemství cenu?“
„Sto padesát guldenů!“
„Ach, je to pravda?“
„Jasně! Nechte dívku být a dostanete je!“
„Za takovou částku si může člověk leccos odpustit. Sem s nima!“
„Ne, já je nedám, ale dostanete je stejně. Všiml jste si u Engelmannů police na talíře nad pecí?“
„Ano.“
„Má dvě přihrádky.“
„Vím.“
„V pravé leží zmíněné guldeny, pane poddůstojníku! Nyní znáte tajemství. Dodržíte slovo?“
Pandur se cynicky zasmál.
„Nejdřív se musím podívat, jestli tam skutečně jsou! Mějte se dobře, rychtáři! Zítra o mně uslyšíte!“
Odešel. Místo něho dovnitř vkulhal dráb.
„Konečně jdeš!“ nadával mu rychtář vstříc. „Tady by jeden chcípnul, kdyby se na tebe musel spolehnout!“
„Nejsem tady jenom pro rychtáře, nýbrž pro celou obec!“ omlouval se Matyáš. „Potoční sedlák mě za vámi poslal. Důstojník, jehož ubytoval, všechno rozbíjí, protože se mu nic nezdá dost dobré!“
„Tak mu řekni, ať si to nechá líbit jako já sám. Trenck mě hned po příchodu zbil mým vlastním bičem!“
„Je to možné? Pak měla moje Emilka pravdu, když řekla, že každej najde svého mistra! Tím vaším je Trenck. Musím jí to hezky zatepla sdělit!“
„Zůstaň!“ nařídil rychtář a rozpřáhl se k ráně.
Dráb obratně zachytil bič dřevěnou nohou a rychle se belhal ven. Dnes ztratil mlynář reputaci!
Nahoře v místnosti, kde odpočíval plukovník, zaznělo nadávání a bouchání, o chvíli později vstoupili k mlynáři mládek se stárkem.
„Co chcete?!“ vyjel na ně mistr.
„Pane,“ poznamenal první, „mysleli jsme si, že patříme do mlýna. Na práci v domě máte čeládku!“
„Nebudou se dělat rozdíly, budete pracovat tam, kde to bude třeba!“ znělo rozhodnutí.
„Trencka obsluhovat nebudem!“
„Budete! Nařídil jsem to, a tím to hasne!“
Aby svá slova zdůraznil, zapráskal jim bičem pod nohama.
„Víme dobře, na čem jsme,“ mínil stárek. „Patříme pod vás a chceme vám sloužit, ale s Trenckem nechcem mít nic společného. Prve mě přetáhl šavlí přes záda a tady mládkovi před chvílí hodil na hlavu mísu vajec. Štěstí, že byla vařená natvrdo! Půjdem pryč a vrátíme se, až tu pandur nebude!“
„Stůjte!“ řval mlynář, mohutně práskaje bičem.
Ti dva však už byli dávno za dveřmi. Chtěl si ulevit několika šťavnatými nadávkami, když zvenčí zaslechl dotaz, jeli zde jasanový mlynář. Po následné odpovědi prchajících tovaryšů zaznělo zaklepání na dveře a vešli dva muži, na nichž byla ihned patrná příslušnost k moučnému řemeslu.
„Pozdrav bůh!“ pravil starší z nich.
„Dobrej den!“ odtušil mlynář. „Kdo jste?“
„Jsme dva tovaryši na vandru od počestného mlynářského fochu a přicházíme se mistra zeptat, jestli by pro nás neměl nocleh nebo dokonce práci.“
„Máte vandrovní knížky?“
„Jasně,“ zaznělo hlubokým hlasem, zatímco si mluvčí hladil mohutný vojenský knír.
Byl to Dessavák.
„Ukažte je!“

Položili velké rance, otevřeli je a vytáhli francouzské pracovní knížky, které rotmistr Steinbach sehnal u dvou vojáků, rozených Francouzů, sloužících nyní pod Dessavským. Mlynář do nich nahlédl.
„Co je to za řeč?“ ptal se. „Neznám ji!“
„Je to francouzsky,“ vysvětloval Steinbach. „Já pocházím z Lince a můj kamarád od Prešpurka. Dlouhé roky jsme pracovali ve Francii, kde se mlynáři můžou leccos naučit, proto jsme si museli pořídit francouzské knížky.“
Tomu rychtář rozuměl. Byli to muži nezvykle silných postav, měli plné vaky a byli i ve Francii! Musel je považovat za šikovné mládence, které mohl potřebovat tím spíš, že mu před chvílí dva utekli. Proto odpověděl:
„Můžete dostat i práci. Dnes si odpočinete, mlýn stojí, zítra se můžete rozhlídnout. Nahoře najdete dvě postele a v kuchyni vám kuchta dá nasup. Jak se jmenujete?“
„Já Šťovík,“ odpověděl kníže.
„A já Trnka,“ odpověděl rotmistr. „To se docela snadno pamatuje.“
„Dobrá! Doufám, že s vámi budu spokojen! Teď jděte!“
Mezitím kráčel poddůstojník Tlasco dolů vesnicí kolem šenku, kde začínala hrát hudba, až k druhému konci, kde ležel jeho byt. Ve světnici našel tři lidi, otce, dceru a nemocnou matku, kteří na něho čekali s večeří.
Usedl ke stolu. Když zpozoroval chudé jídlo, výhružně zvolal:
„To má bejt pro mne?!“
„Ano,“ odtušil Engelmann prostě.
„Co si myslíte? To není pro našince!“
„Tak jděte tam, kde najdete něco lepšího! Přišel jste k nám z vlastní vůle a my jsme jen chudí!“
Postavil se, aby se pomodlil. Pandur se hrubě zasmál a opustil světnici. Vrátil se až po večeři a posadil se, aby dojedl zbytky. Řekl však, že chce jíst sám. Domácí odešli, ale sotva byli venku, přiskočil muž k polici na talíře, zalovil v přihrádce a hned našel plný váček, který zastrčil do kapsy. Pak pokračoval v jídle. Když byl hotov a domácí se vrátil, řekl, že půjde na pivo a vrátí se pozdě.
Také Engelmann s Agnes se připravovali na tancovačku tu zazněly zvenčí kroky a ve dveřích se objevily dvě mohutné, zamoučené postavy.
„Pozdrav bůh, kaprále Engelmanne!“ zazněl hluboký bas, z něhož byla cítit zvyklost nařizovat.
„Božíčku!“ zvolal krejčí, hledě do ošlehané tváře příchozího. „To není možné!“
„Co není možné, kaprále?“
„Abyste to byl vy, Jasnosti! Musím se mýlit!“
„Engelmann mě poznal po sedumatřiceti letech,“ usmíval se kníže, „to musím mít pěkně šibeniční obličej, který se nedá nikdy zapomenout!“
„Tedy skutečně? To je přece radost! Přistupte blíž, Excelence!“
„Nekřičel tolik a nechal svých Excelencí! Jsme v nepřátelské zemi, takže nemusí hulákat do světa, kdo jsem. Šel dovnitř, rotmistře! Tady jsme u hodných lidí, kteří nás neprozradí!“
„Chraň bůh, milostivý pane! Ženo, dcero, to je Výsost a můj bývalej generál! Přineste všecko, co najdete! Jsme chudí, ale Výsost tím veme zavděk.“
„Kecy!“ mínil kníže. „Musí se hned jíst a pít? Jen se posaďte, na ostatní je čas! Rotmistře, dřepnul si k té panence a já se posadím tuhle ke starým. Tak! Řekl mi, kaprále, jestli je dobrým Rakušákem?“
„Samo sebou, Výsosti! Říkám to upřímně, i když…“
„Nežvanil! Je to jeho povinností, aby měl císařovnu trochu rád. Rozuměl mi? Já taky nehašteřím! Necháme politiku a válku stranou a budem mluvit o svejch věcech!“
„A panduři, Excelence?“ varoval Engelmann. „Taky mám jednoho na bytě.“
„Pchá! Za chvíli budou všichni na bytě u mne! Teď mám jiné starosti a on by mě jich moh zbavit, Engelmanne!“
„Když budu moct.“
„Koupil jsem si na Anhaltu stateček, do něhož potřebuju pořádného pachtýře. Toho bych konečně měl, sedí tuhle naproti rotmistr Steinbach, který musí všude, kam chci!“
„Výsosti!“ zvolal rotmistr překvapen.
„Držel hubu, rotmistře, a mluvil, až bude tázán! Pachtýře bych teda měl, ale s pachtýřkou to je horší. Musí se totiž jmenovat Agnes nebo tak nějak a její otec by měl být kaprálem, kterej vytáhl Dessavského z kaše! Co tomu říká, Engelmanne?“
Tázaný ze sebe nedokázal vypravit ani slovo, proto kníže pokračoval:
„No, ať se podívá na Agnes, jak je rudá jako paprika! Ti dva se totiž znají už z Halberstadtu a umanuli si, že si jako manželé vezmou do pachtu jeden z mých nejlepších statků, což je neslýchané ale co můžu dělat? Statek je tady, ti dva taky, a chybí jen, aby proti tomu rodiče nic nenamítali. Myslím, že udělá nejlíp, když se co nejdřív stane tchánem!“
„Excelence, přichází to tak nečekaně, že se nemůžu vzpamatovat!“
„On se taky vzpamatovávat nemusí! Stačí, když dá tyhle dvě ruce do sebe a řekne ano a amen! Ujednáno! Když se mají dva rádi, musí se dát dohromady, jak říkává moje stará dobrá Annalíza. Tak dělejte svou povinnost, starouši, nebo vás vytahám za uši!“
„Tomu se říká dobýt pevnost na jediný zátah!“
„Jak jsem zvyklý! Nuže?“
„Je pravda, že se znáte, Agnes?“ ptal se Engelmann dívky.
Rozpačitě přikývla.
„Tak? A já o tom nevěděl ani slovo?“
„Maminka to věděla!“ poznamenalo děvče stydlivě.

„Ach tak, maminka! No, pane rotmistře, neznám ho, ale báječný velitel ho chválí, proto musí být hodným chlapem. Jsem chudý, nemůžu mu dát nic kromě svého jediného pokladu, mé dcery, kterou má dostat. Bůh na vás vidí a požehná vašemu sňatku! Pojď, matko, podej dětem ruku!“

Leopoldovi se povedla jedna z věcí, jaké měl rád. Za pět minut dokázal zasnoubit dva mladé lidi a čtyři celkem učinit šťastnými. Také on byl rád, jak se mu to podařilo.

„Takže u toho zůstane!“ zvolal vesele. „Když nás pánbůh nechá přežít tuhle válku, tak máme pacht zajištěnej a tchyně s tchánem půjdou s sebou! Pro jeho bratra učitele, Elgelmanne, se taky něco najde. Od jeho staré jsem koupil plnou nůši másla a sejra. Vyřídilku má ta ženská pořádnou! Rotmistr mi cestou vyprávěl, že máte nějaké štrapáce s rychtářem?“

„Dlužíme mu peníze, ale zítra je dostane,“ odvětila Agnes rychle.

„Copak máš peníze?“ ptal se její otec udiveně.

„Ano, dost! Wilhelm mi dneska dal čtyři sta guldenů.“

„Čtyři sta guldenů?!“ zvolal Engelmann. „To je peněz! Takže jste spolu už mluvili?“

„Ano,“ odpověděl kníže místo dívky. „Ale o tom nepotřebuje nic vědět. Je dobrým Rakušákem, proto se dneska nebude na nic vyptávat! My jsme dva krajánci a vstoupili jsme do služby u rychtáře. To je vše. A teď šel s Agnes na sál, kaprále, my přijdem za nimi!“

„Co panduři?“

„Panduři sem, panduři tam! Já jsem Šťovík a tohle je Trnka. Oba si s Agnes skočíme třasáka! Rozuměl mi? Vpravo bok pochodem pochod!“

Ve výčepu bylo veselo. Mládež tančila v sále a staří seděli ve vedlejších místnostech, odkud mohli přehlédnout tancující. Formanka byla naplněna hosty, z nichž někteří se tvářili velmi kysele byli to příslušníci vesnické honorace, kteří museli vyprázdnit své místnosti pro Trenckovy muže, kteří také přišli do hospody. Plukovník se usadil mezi dvěma bateriemi vinných lahvi a nestrpěl vedle sebe nikoho z vesničanů.

Dnes se událo mnoho neobvyklých věcí, nejpřekvapivější však bylo, že přivezli i rychtáře na jeho kolečkové židli. Dva čeledínové jej vtáhli do sálu, kde z rohu přihlížel k tanci. Důvod toho nikdo nechápal.

Později si k němu přisedli dva cizí krajánci, o nichž sousedům vyprávěl, že přišli až z Francie a vstoupili u něho do služby. Vypadali slušně a museli mít našetřeno, poněvadž nestrpěli, aby jim mistr platil.

Jednomu bylo jistě přes šedesát, ale podobných vandrovníků se našlo dost, kteří toulání upřednostnili před usedlým životem, aby se něčemu přiučili.

Později přišel také starý Engelmann se svou dcerou, což také bylo řídkým jevem. Pandurský důstojník, jenž zde byl, hned přišel k Agnes, aby ji vyzval k tanci, byl však odmítnut.

A nyní se stala další dost nápadná věc: mládek, který o hlavu převyšoval všechny přítomné, ji také vyzval k tanci a s ním šla. Při tanci mu vyprávěla, že sto padesát guldenů, které měli doma v přihrádce, zmizelo. Chtěla k nim uložit čtyři stovky, které od něho dostala, a přitom zjistila, že váček zmizel. Krátce před večeří tam ještě byl. Nemohl ho sebrat nikdo jiný než pandur, který byl nějakou dobu ve světnici sám.

„Postaráme se, abys peníze dostala zpátky,“ uklidňoval ji Steinbach.

Následující tanec pandurovi, který se velmi zlobil, opět odmítla a tančila se stárkem s mohutným knírem. Když se po kole vrátil k rychtáři, ten mu řekl:

„Poslyšte, lidičky, Agnes není pro vás! Jsem její kmotr a nechci, aby tančila. Nechte jí v klidu, jestli si to u mne nechcete rozlít!“

„Stačí, když nám to dovolí její otec,“ odpověděl mládek a vzal ji k dalšímu kolu.

Když hudba dohrála a začala znovu, Agnes opět odmítla pandura a šla tancovat se stárkem.

Poddůstojník se rozzlobil a postavil se hned vedle parketu. Když jej párek míjel, nastavil stárkovi nohu, aby o ni zakopl. Ten však něco takového očekával, neboť zůstal stát a uštědřil pandurovi ránu pěstí, až odlétl na druhou stranu. Poté stárek tancoval dál, jako by se nic nestalo.

Byli zde i ostatní panduři a nyní se seběhli dohromady, aby po skončení tance obklopili stůl, u něhož seděl mlynář s čeledíny.

„Jak se mohl opovážit mě uhodit?“ křikl poddůstojník. „Okamžitě se klidil ze sálu, jinak si na něho posvítíme!“

„Tak?“ smál se kníže. „Sami vypadněte, jinak vás rozdrtím na prach, vy perníkoví paňáci! Ale než půjdeš, vrať peníze, které jsi ukradl domácímu!“

Já? Ukradl? Chlape, to už neříkej!“

„Ne, už to neřeknu, ale peníze ti seberu!“

Vzápětí držel obrovský rotmistr pandura, že se nemohl pohnout, a kníže mu vytáhl váček z kapsy, než mu mohli kumpáni přispěchat na pomoc.

„Je to jeho váček, Engelmanne?“ křikl stárek.

„Je to on!“ zvolal krejčí radostně.

„Tak si ho vzal!“

„Stát! Peníze jsou moje!“ zařval pandur a chytl starého Engelmanna pod krkem.

V tom okamžiku se do věci vložili oba chasníci a vytvořili s pandury jediný chumel, z něhož postupně začali odlétat poddůstojníci i jejich sluhové jeden po druhém a kouleli se dolů po schodech. Obrovitý rotmistr dovedl odhodit i dva najednou.

Vesničané se při této pranici chovali úplně klidně a muzikanti spustili další kousek. Zatím vstoupil do sálu cizinec, který dosud seděl dole ve formance. Přistoupil ke stárkovi a šeptal mu:

„Excelence, ti chlapi jsou dole u Trencka a on sem s nimi určitě přiběhne!“

„Dobře, kaprále Tannerte!“ zněla tichá odpověď. „Je čas! Přivedl husary! Ať hned obsadí mlejn a výčep!“

Sotva opustil kaprál sál a tanec končil, rozlétly se dveře a do sálu vešel Trenck, následovaný oběma poručíky a třemi pandury, kteří se při pádu ze schodů zle potloukli. Plukovník se divoce rozhlédl a zaburácel:

„Kde jsou lotři, kteří sáhli na mé muže?!“

Když nikdo neodpovídal, přistoupil ke stolu, kde seděli krajánci.

„To jste byl vy! Jste…!“

Zarazil se uprostřed řeči, jeho pohled padl na Leopolda, a třebaže se s ním dosud nesetkal, viděl kdysi jeho podobiznu. Proto se zeptal:

„Kdopak je, he?!“

Leopold se zvedl a rotmistr s ním. Nemohli se odvážit uprostřed nepřátelsky smýšlejících lidí odhodit inkognito, a tak kníže odvětil:

„Ani lupič, ani pandur!“

„Chlape!“ zařval Trenck. „To zaplatíš životem!“

Vytrhl z opasku pistoli a ve stejném okamžiku se svalil na zem jako špalek. Obrovská pěst rotmistra grenadýrů jej zasáhla do spánku. V příštím okamžiku leželi vedle něho oba poručici. Poddůstojníkovi se nevedlo jinak a zbylí dva panduři vzali do zaječích. Stalo se to rychleji, než lze popsat. Přítomní ztuhli úlekem a překvapením, pouze rychtář zachoval klid.

„Proboha, co to děláte?!“ zvolal. „Musím vás zatknout!“

„On? Nás? Co ho vede! On chce být rychtářem a nepozná lip ty svoje? Tady se mrkne, a jestli ještě cekne, nechám ho vypráskat!“ burácel kníže a odhrnul trochu kabát, aby mohl mlynář spatřit jeho řády.

Mlynář ovšem neměl dost času, aby rozeznal barvu kabátce.

„Přišel jsem Trencka zatknout a nechám ho teď odvést do mlýna. Dal mi k tomu dva muže! A vy, plukovníku a strážmistře,“ obrátil se na rotmistra, „vy zůstanete tady, abyste pohlídal zajatce, než přijdou naši husaři. Kdo opustí sál bez vašeho svolení, bude tvrdě potrestán! Rychtář je za to zodpovědný!“

Ten tady seděl jako bez ducha, když ve svých krajáncích objevil dva důstojníky. Přikázal dvěma mužům, aby Trencka odzbrojili a odnesli pryč. Kníže je následoval.

Pandur byl v bezvědomí a tak těžký, že nosiči museli vynaložit veškeré síly, než dospěli téměř k mlýnu, kde potkali drába.

„Co se děje? Kdo je to?“ ptal se strážce vesnice.

„Trenck,“ odvětil kníže. „Šel po svých!“

„Nono, proč hned tak hrubě? Trenck a takhle opilej? Hm, to se moje Emilka podiví, až to uslyší!“

Pokračoval v cestě.

Míjeli mlýnský rybník, když náhle jeden z nosičů vykřikl a rozběhl se pryč. Druhý jej následoval a... Trenck se v plné velikosti vzpřímil před Leopoldem.

„Ach, nechal se oklamat!“ usmíval se. „Asi ho nenapadlo, že se mi cestou vrátí vědomí? Teď je s ním konec!“

Vrhl se na knížete. Ten uskočil stranou a chtěl ho chytit zezadu. Několikrát sebou zacloumali a pak oba spadli do rybníka. Tam Trenck vynaložil veškerou sílu, aby protivníka potopil, avšak nedařilo se mu to, neboť Leopold bojoval o život znásobenou silou. Na pandura nestačil, proto musel hledat záchranu v útěku. Musel ovšem prchat tak, aby mu Trenck neunikl, tedy směrem, odkud mohl očekávat husary. Pak se rozhodl jinak. Podařilo se mu vymanit a vyběhnout na břeh, po němž prchal, následován pandurem, do mlýna, dospěl ke dveřím a do moučnice. Trenck mu byl ustavičně v patách, proto se mu nepodařilo zabouchnout před ním dveře.

Na nevlídném a tajemném místě panovala naprostá tma. Kníže si prve prohlédl s rotmistrem mlýn a nyní hledal dveře, o nichž věděl, že vedou ven na hráz. Pustil se kupředu a nevšiml si, že mu v cestě stojí moučnice, naplněná téměř po okraj bílým práškem. Narazil na ni a spadl do mouky. Jeho protivník předpažil ruce a hned se zorientoval v situaci.

„Už tě mám!“ křikl. „Udusíš se, chlape!“

Namáhal se ponořit hlavu knížete do mouky, Leopold se však zapíral rukama i nohama za okraj moučnice. Kdyby se Trenckovi podařilo jej odtrhnout, byl by s knížetem amen. Boj byl hrozný, nehlučný, zákeřný, ale Leopold by jistě podlehl, kdyby venku nezazněl dusot koní a povely. Trenck zlostně zaklel a naposledy se pokusil knížete dostat pod mouku marně! Leopold křičel o pomoc.

„Někdo tam volá!“ zaznělo zvenčí. „Sesednout a hned dovnitř!“

Z obyvatel mlýna nebyl doma nikdo, všichni šli k tanci, ale odvážní husaři se rychle zorientovali a při druhém výkřiku knížete stáli již mezi dveřmi. Teprve nyní pustil Trenek protivníka. I on patrně znal dotyčné dveře, neboť k nim přiskočil, otevřel je a vyběhl na hráz. Leopold se vysoukal z mouky a následoval jej. Venku ho ještě viděl mizet v rákosí, lemujícím rybník.

„Sem! Za mnou!“ volal, přičemž stále sledoval směr, kudy uprchlík zmizel.

Běžel, doslova letěl po louce a čerstvě osetém poli. Zaslechl za sebou dusot kopyt a za chvíli byl obklopen jezdci.

„Támhle prchá!“ volal na ně.

„Kdo?“

„Trenck!“

„A kdo je on?“

„K čertu, rytmistře, zatknul mě, ale rozvinul švadronu, aby dostal prchajícího Trencka! Nesmí uniknout!“

Rytmistr jej poznal po hlase a přikázal rozvinout řadu. Pak knížete odvedl pokud možno nepozorovaně do mlýna.

Leopold se nesměl nechat spatřit. Koupel v rybníku promáčela jeho šaty a v moučnici se voda smísila s moukou v kvalitní těsto, v němž nyní vězel jako mandle v cukru. Zatím se musel spokojit se šaty mlynáře a skřípaje zuby setrvat v

domácím vězení.

Trenek uprchl, ale všichni ostatní byli zajati. Husaři je odvezli, zatímco Leopold s rotmitrem je následovali až později. Kaprál Engelmann je kus cesty vyprovodil a pak se s nimi na krátkou dobu rozloučil. Cestou zpět potkal drába.

„Víš, kdo byli ti pruští důstojníci?“ ptal se ho tento.

„Ne.“

„Hm, ani moje Emilka to neví, a to je co říct! Musím se ptát dál!“

Nedozvěděl se samozřejmě nic. Ještě po letech obyvatelé Studence vyprávěli, jak u nich byl Trenck napaden, ale nikdo nevěděl, kdo byli ti dva krajánci.

Krátce po této příhodě, 17. května 1742, byla vybojována bitva u Chotusic a po ní následoval vratislavský mír, jenž tehdy oloupil českou korunu o Slezsko, které až na Těšínsko, Opavsko a Krnov připadlo Prusku.

O několik týdnů později se krásná Agnes s rodiči odstěhovala do Anhaltu, kde také její strýc dostal pěkné místo, takže jeho „stará“ už nemusela obchodovat s máslem, sýrem a mýdlem.

Slugač byl zastřelen, ale nelze to tvrdit, neboť to není historicky doloženo.

V rodinných záznamech Steinbacha najdeme i dnes krasopisně napsaný dopis, v němž si starý dráb Matyáš stěžuje, že jeho Emilka dodnes neví, kdo vyházel mouku z moučnice.